

รายงาน

ผลการประเมินและข้อเสนอแนะการปรับปรุง
แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
จัดการศึกษาให้สอดคล้อง
กับกฎหมายการศึกษาชาติ

สำนักพัฒนานากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

รายงาน

ผลการประเมินและข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ
กฎหมายการศึกษาชาติ

โดย

สำนักพัฒนามาตรฐานกฎหมายการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ) โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา มีบทบาทภารกิจที่สำคัญในการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา เสนอความเห็นต่อสภาการศึกษา และรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มี หรือปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ โดยที่สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษาได้ดำเนินการตามบทบาทดังกล่าวเพื่อการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้กฎหมายการศึกษาเป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุน ให้การบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หลังจากนั้นได้มีการมีกฎหมายการศึกษา ทั้งกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายลำดับรองประกาศใช้จำนวนมาก จึงมีความจำเป็นในการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น การประชุมเชิงปฏิบัติการและการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สาระ จุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อจัดทำข้อเสนอในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายการศึกษาให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนากฎหมายการศึกษาและสนับสนุนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างต่อเนื่อง และเกิดการบูรณาการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารรายงานฉบับนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนดำเนินการพัฒนาปรับปรุงนโยบายการศึกษา กฎหมายการศึกษา เพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบริหารจัดการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ อันจะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวมีความถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานส่วนกลางที่ทำหน้าที่ติดตาม บังคับใช้กฎหมาย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร		ก - จ
บทที่ ๑	บทนำ	๑ - ๕
บทที่ ๒	แนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	
	๒.๑ แนวคิดกฎหมาย	๖ - ๗
	๒.๒ แนวคิดเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย	๘ - ๑๑
	๒.๓ กฎหมายการศึกษาชาติ	๑๒ - ๓๒
	๒.๔ แนวคิดการจัดการศึกษา	๓๒ - ๓๖
	๒.๕ องค์ประกอบของการจัดการศึกษา	๓๖ - ๓๘
	๒.๖ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	๓๘ - ๔๖
บทที่ ๓	การบังคับใช้กฎหมาย	๔๗ - ๕๖
บทที่ ๔	ผลการประเมินกฎหมายการศึกษา	
	ส่วนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์การประเมินการบังคับใช้กฎหมาย การศึกษาชาติ	๕๗ - ๖๖
	ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	๖๗ - ๗๗
	ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษาวิเคราะห์พิจารณาบททวนพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พิจารณารายหมวด)	๗๘ - ๘๓
	ส่วนที่ ๔ วิเคราะห์การพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	๘๔ - ๘๕
	ส่วนที่ ๕ การประเมินกฎหมายลำดับรองมาตรา ๑๒ ตามกฎหมาย การศึกษาแห่งชาติ	๘๖ - ๑๒๔
บทที่ ๕	ผลการประเมินกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา	๑๒๔ - ๑๓๖
บทที่ ๖	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	๑๓๗ - ๑๔๖
ภาคผนวก		

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา ได้ดำเนินการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อจัดให้มีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๕๐๐ คน ใช้วิธีการศึกษาโดยการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นการระดมความคิดเห็น เช่น การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษารวมถึงข้อเสนอในการปฏิรูปกฎหมายการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นในภาพรวมการปฏิรูปการศึกษา จากผลการสอบถามผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Focus Group) และการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องโดย (การประชุมระดมความคิดเห็น) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาชาติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีประเด็นที่สำคัญเร่งด่วนและเป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญในภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายการศึกษาชาติ มีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ ซึ่งเป็นการยุบรวมหน่วยงานในระดับพื้นที่เป็นเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาและเขตพื้นที่มัธยมศึกษาผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่ายังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ อาทิความไม่เหมาะสมในการบริหารงานจัดการศึกษาซึ่งในบางเขตพื้นที่การศึกษาใหญ่เกินไป ดูแลสถานศึกษาไม่ทั่วถึง

เรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในปัจจุบันสถานศึกษายังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการระดมทรัพยากรไม่มีมาตรการในการระดมทรัพยากร เช่น การใช้ประโยชน์จากราชพัสดุ การลดหย่อนภาษีแก่ผู้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและอุดหนุนการจัดการศึกษา ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งมีทรัพย์สินที่เป็นที่ดินจำนวนมากสามารถนำไปใช้หาประโยชน์เพื่อสถานศึกษาได้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการ

เรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ปัจจุบันการเตรียมการรองรับการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๔ ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังขาดความชัดเจนและแนวทางปฏิบัติการกระจายอำนาจ จากผลการศึกษาการประเมินการบังคับใช้กฎหมายพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่

มีความเห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจ และการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๔ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีความพร้อมสูงในการรองรับการกระจายอำนาจในทุกด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

เรื่องการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ตามมาตรา ๓๕ จะมีผลแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงสถานศึกษายังขาดแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการในการบริหารสถานศึกษาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ชัดเจน และมีหลายเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติงานของบุคคล การปกครองดูแลทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษายังไม่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ในหลายเรื่องเพราะไม่มีกฎหมายกฎระเบียบรองรับ จึงควรออกระเบียบว่าด้วยการใช้ที่ราชพัสดุของสถานศึกษานิติบุคคล

เรื่องการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่ายังไม่สามารถตั้งหน่วยงานดังกล่าวได้ ทั้งที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๖๙ ได้บัญญัติให้รัฐจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และโดยที่หน่วยงานกลางดังกล่าวที่จะจัดตั้งมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงการศึกษาธิการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายจึงจำเป็นต้องให้มีกฎหมาย เพื่อจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เรื่องการจัดให้มีกฎหมายลำดับรอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้มีการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามที่กำหนดในมาตรา ๖๒ และกฎหมายการศึกษาชาติกำหนดให้การมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิตเพื่อการวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จากการประเมินพบว่าในปัจจุบันกฎกระทรวงทั้งสองฉบับยังไม่มีมีการประกาศบังคับใช้แต่อย่างไร จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ บรรลุตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

เรื่องปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายกำหนด มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ ทั้งความไม่เข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย ความไม่ชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ และประเด็นสำคัญพบว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเพราะกฎหมายการศึกษาชาติไม่มีบทลงโทษ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ให้ความสำคัญ และเพิกเฉย ดังนั้นผู้ที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการการ

ลงโทษทางวินัยหรือใช้มาตรการทางด้านการบริหาร เช่น ปรับเปลี่ยนตำแหน่ง การโยกย้ายมาใช้ดำเนินการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง

๑. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานระดับจังหวัดใหม่ เนื่องจากผลการประเมิน พบว่า สาระของกฎหมายเกิดความไม่สอดคล้องกันในขณะที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้สถาน ศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด แต่กฎหมายลำดับรองไม่ สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา เช่น การบริหารงานบุคคลพบว่าไม่มีการกระจาย อำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการเอง เรื่องงบประมาณก็ไม่ได้กระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อทำหน้าที่หน่วยงานกลาง ตาม มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการ ดำเนินงานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

๓. เร่งผลักดันให้มีการจัดทำกฎกระทรวงทุกฉบับตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่ชัดเจน

๕. กำหนดให้มีบุคลากรด้านกฎหมายหรือที่ปรึกษาด้านกฎหมายให้กับ สถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

ข้อเสนอเชิงบริหารเพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายจากผู้เกี่ยวข้อง

๑. ใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องโดยเจตนาหลีกเลี่ยง หรือละเลย เพื่อการ บังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพ และเกิดความเสมอภาค เป็นผลดีต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย

๒. สร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข หรือร่างกฎหมาย จำเป็นจะต้องให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อสร้างแนวร่วมใน การสนับสนุน สร้างการยอมรับของสังคม และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายรับทราบ นอกจากนี้ยังเป็นดำเนินการได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมอย่างแท้จริง

๓. การเสริมสร้างความรู้ เมื่อมีการประกาศบังคับใช้กฎหมายทุกครั้งให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเสริมสร้างความรู้ในสาระสำคัญของกฎหมายให้กับฝ่ายปฏิบัติรับทราบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอการพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑. วิธีการทำงานและการจัดโครงสร้างของศึกษาไทย ทุกหน่วยงานในระดับเขต พื้นที่การศึกษา ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบและขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้มีการติดตาม และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความเป็นอิสระของโรงเรียน ใน ๓ เรื่องดังต่อไปนี้

๒.๑ อิสระในการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนสอน โดยเลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับแนวทางการบริหารงานของสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนควรมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาตามความถนัดของตนเช่นเดียวกัน

๒.๒ อิสระในการบริหารงานบุคคล เนื่องด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครู ต้องมาจากส่วนกลาง ทำให้เกิดอัตราที่ขาดแคลนและเกิดความล่าช้า ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๒.๓ อิสระในการบริหารเงินงบประมาณ เนื่องด้วยยังไม่มีกระจายอำนาจทางการศึกษา โรงเรียนต้องรอรับงบประมาณจากส่วนกลาง

ทั้งนี้ ความเป็นอิสระทางด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารเงินงบประมาณ หากเกิดขึ้นที่โรงเรียนในฐานะมีส่วนสำคัญของการศึกษา อันมีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกอันดีแล้วนั้น จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารต่างๆเพื่อรองรับรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๓. คณะกรรมการสถานศึกษา เห็นควรให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีบทบาทสำคัญในชุมชนหรือสังคมนั้น ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องด้วยเมื่อมีการจัดกิจกรรมในการประชุม การประสานงานจะดำเนินการได้สะดวกยิ่งขึ้น

๔. การยุบโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติแม้จะมีระเบียบกำหนดไว้ ซึ่งมีกรณีผู้เข้าร่วมประชุมฯท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนพบว่า โรงเรียนของตนมีจำนวนนักเรียน ๓๐ - ๔๐ คน แต่บุคลากรครูในโรงเรียนมีคนเดียว ทั้งนี้มีการจ้างให้ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานไปเรียนที่โรงเรียนอื่น เพื่อจะยุบโรงเรียน อันเป็นประเด็นปัญหา และไม่สามารถชี้แจงเหตุผลให้ชาวบ้านทราบถึงการยุบโรงเรียน

๕. บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา อยากให้กฎหมายกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน เพิ่มอำนาจหน้าที่มากขึ้น กล่าวคือในปัจจุบันกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ส่วนในระดับเขตมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งจากสภาพปัญหา กรณีการโยกย้ายบุคลากรทางการศึกษา มีการสอบถามความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา แต่อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

๖. โครงสร้างสถานศึกษาในยุคปฏิรูป โรงเรียนในฐานะนิติบุคคล การบริหารจัดการต่างๆผ่านรูปแบบของกรรมการสถานศึกษา แต่เนื่องด้วยประเด็นปัญหาที่โรงเรียนไม่มีอำนาจในการบริหารอย่างแท้จริง ผู้ที่เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาบางท่านเข้ามาเพื่อให้ครบจำนวน หรือในบางสถานศึกษาผู้มีอำนาจในการบริหารเป็นผู้ที่มีกำลังมีทุนทรัพย์ในการอุปถัมภ์โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหา ในเรื่องของนิยามขนาดของโรงเรียนและห้องเรียน อยากให้กำหนดตัวเลขที่ชัดเจนเพื่อถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน และกำหนดให้มีการจัดเขตการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานด้านการเรียนการสอนเดียวกันทั่วทั้งประเทศรองรับนักเรียนในพื้นที่ อันจะแก้ปัญหาให้นักเรียนโยกย้ายไปเรียนนอกเขตและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

การประเมินกฎหมายลำดับรองมาตรา ๑๒ ตามกฎหมายการศึกษาชาติ

การติดตามการประเมินการบังคับใช้กฎหมายลำดับรอง มาตรา ๑๒ ในครั้งนี้ ได้ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามมาตรา ๑๒ ตามที่กฎหมายการศึกษาชาติกำหนด และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ กล่าวคือสาระของกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พบว่ามีประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยมีผลการติดตามประเมินกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พบว่ากฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ มีข้อเสนอปรับแก้ไขชื่อเป็นกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. ด้วยเหตุผลว่า การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอยู่ใน ม.๑๒ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่นเดียวกับสิทธิการจัดการศึกษาโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ บุคคล สถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีสิทธิเท่าเทียมกับกฎกระทรวงอื่นๆ รวมถึงหลักปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงอื่นๆ ดังนั้นจึงมีการเสนอให้มีการแก้ไขชื่อกฎกระทรวงให้มีความสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับกฎกระทรวงฉบับอื่น อีกทั้งเป็นการแสดงสถานะความเป็นศูนย์การเรียนรู้ของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวตามมาตรา ๑๘ (๓) แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศไทยใช้กฎหมายการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา และใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนของ ประเทศชาติให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งด้านอารมณ์ สังคม พฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และ คุณธรรม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตลอดชีวิต เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพอันจะ เป็นปัจจัย และพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ยิ่งสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคม และเทคโนโลยีด้านอื่นๆ รวมทั้งการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทุกขณะ คุณภาพของประชากรก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ประเทศต่างๆ ทั้งที่เป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้ามาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาต่างทุ่มเททรัพยากรในการ ปฏิรูปหรือพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ให้ประเทศสามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือ หรือแข่งขันได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๑ กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการจัดทำและประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งระบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ในยุคปัจจุบันการ ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูป การศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผล โดยเร็วนั้นจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาในทุกๆ ด้าน กฎหมายนับเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่ง และมีบทบาทอย่างมากที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาของประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายออกมาหลายฉบับ อันได้แก่พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง นอกจากนี้ยังมีระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่าง ๆ รวมทั้ง มีมติคณะรัฐมนตรีในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของสาระกฎหมาย การดำเนินการ บังคับใช้กฎหมาย ผลที่บังเกิดจากการใช้กฎหมาย ตลอดจนผลกระทบของการใช้กฎหมายเป็น เรื่องที่ต้องมีการติดตามประเมินผล วิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ยกเลิกหรือ กำหนดให้มีกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิรูปการศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และมีบทบาทในการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาในทุกหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่มีบทบาทภารกิจที่สำคัญในการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาเสนอความเห็นต่อสภาการศึกษาและรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ การดำเนินบทบาทดังกล่าวเพื่อสนับสนุนและให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาของชาติจำเป็นต้องติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อการนำมาศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมต่อการนำไปบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด หน่วยปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ดังนั้นในการติดตามผลการดำเนินงานการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา จำเป็นต้องมุ่งเน้นศึกษาไปที่ระดับพื้นที่จริงถึงระดับจังหวัดจะทำให้ได้รับข้อมูลถูกต้องเป็นจริงและทันสมัยซึ่งจะสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการตามกรอบแนวคิดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงระบบฐานข้อมูล การสร้างเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพต่อการใช้ประโยชน์และเป็นปัจจุบัน

สาระสำคัญของการประเมินจะหมายถึงการศึกษาถึงข้อดี คุณค่า หรือความสำคัญ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นระบบ ในส่วนของการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาก็มุ่งศึกษาเพื่อทราบความก้าวหน้าของการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการ และเพื่อทราบทรัพยากรที่โครงการใช้ไป ทั้งนี้ ก็เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อให้สามารถตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างไรอย่างหนึ่งกับโครงการได้ดียิ่งขึ้น การประเมินจึงนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญชิ้นหนึ่งของการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพ ขั้นตอนการประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่ดีควรประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือการรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง การศึกษารายละเอียดของสาระกฎหมาย การออกแบบการประเมินการบังคับใช้กฎหมาย การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย การสรุปผลและข้อเสนอแนะ และการเผยแพร่ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมาย

บทบาทภารกิจสำคัญของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประการหนึ่งคือ การติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาเสนอความเห็นต่อสภาการศึกษาและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายหรือการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทาง

กฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ การดำเนินบทบาทดังกล่าวจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

กฎหมายการศึกษาที่ประกาศบังคับใช้ในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จำเป็นต้องศึกษาติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาดังกล่าว เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องตรงตามสภาพความเป็นจริง มีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมข้อมูลในระดับรากหญ้า การศึกษาแบบเจาะลึกตามกลุ่มเป้าหมายตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีรูปแบบวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย อันประกอบด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์รายบุคคลและรายกลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยติดตามส่งเสริมความรู้และประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่เป็นกฎหมายหลักและประกาศบังคับใช้แล้วกฎหมายที่สำคัญ มีหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎกระทรวง ประกาศ คำสั่ง ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าวที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษา การดำเนินการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมาย พบว่ามีปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องหลายประการ การกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังขาดความชัดเจน ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ยังไม่สามารถแสดงบทบาทตามที่กฎหมายกำหนดได้ชัดเจน สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ค้นพบว่า มีจำนวนสถานศึกษาจำนวนมากที่ไม่ผ่านมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้หลายฝ่ายวิตกกังวลถึงคุณภาพการศึกษาไทย ทุกฝ่ายได้ร่วมใจหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การสร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาคาดว่าจะสามารถแก้ไขคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำให้ลดน้อยลงได้ การติดตามประเมินการบังคับใช้และการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาจะช่วยผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าในการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานในการนำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา
๒. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาชาติ
๓. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษา

รูปแบบและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้จะใช้รูปแบบการศึกษาในเชิงวิจัยเอกสารเป็นหลัก ผสมผสานกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโดยใช้วิธีการประชุมสัมมนา การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย โดยการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การศึกษาเอกสารกฎหมาย
๒. ศึกษาข้อมูลการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาเอกสารกฎหมายการศึกษา ที่ประกาศบังคับใช้ในราชกิจจานุเบกษา รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ
๓. ศึกษาข้อมูลจากการประชุมสัมมนาการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งภาครัฐและเอกชน
๕. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มผู้ใช้กฎหมายในระดับพื้นที่

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มผู้ใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และคำถามปลายเปิด

การศึกษาเชิงคุณภาพ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

การศึกษาข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมสัมมนา โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น และจากการสังเกต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้รายงานผลการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา

๒. ได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาชาติ
๓. ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษา
๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย

ความหมายของกฎหมาย

สภาพของกฎหมายจะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ภาพนิ่ง การวิเคราะห์ และตรึงตรองในประวัติความเป็นมาของสถาบันกฎหมายที่มีในโลก จะเห็นได้ว่ากว่ามนุษย์ จะสามารถพัฒนากฎหมายมาจนถึงขั้นมีระบบกฎหมายดังปรากฏในปัจจุบัน ได้ผ่านการ เปลี่ยนแปลงทางความคิด รูปแบบและโครงสร้างของกฎหมายมาหลายยุคหลายสมัยด้วยกัน จากการศึกษาวิเคราะห์ ในแง่นิติศาสตร์และแง่ประวัติศาสตร์กฎหมายแล้ว อาจสรุปได้ว่า วิวัฒนาการ กฎหมายมี ๓ ยุค ปรากฏตัวใน ๓ รูปแบบ (ชาญชัย แสวงศักดิ์, ๒๕๕๓)

๑) ยุคกฎหมายชาวบ้าน (VOLKSRECHT)

ในยุคนี้กฎหมายปรากฏตัวในรูปของ กฎเกณฑ์ความประพฤติที่เรียกว่า ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี ซึ่งมีองค์ประกอบ ๒ ประการคือ

๑. องค์ประกอบภายนอก คือ มีการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ มาเป็นเวลานาน (GENERAL PRACTICE)

๒. องค์ประกอบภายใน คือ ได้รับการยอมรับจากคนในสังคมนั้นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้อง (OPINIO JURIS) สมควรที่จะต้องปฏิบัติตาม (OPINIO NECESSITATIS) หากไม่ปฏิบัติตามจะรู้สึกว่ามีผิด ในยุคนี้มนุษย์ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่ากฎหมายกับศีลธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี แตกต่างกันอย่างใด ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถ รู้ได้เอง โดยอาศัยเหตุผลทางศีลธรรม เช่น หลักเรื่องลักทรัพย์ หลักเรื่องฆ่าคนตาย เป็นต้น

๒) ยุคกฎหมายของนักกฎหมาย (JURISTENRECHT)

ยุคนี้มนุษย์มองเห็นว่ากฎหมายเป็นกฎเกณฑ์อีกแบบหนึ่งแตกต่างจาก ศีลธรรมประเพณีกฎหมายของนักกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้น เพิ่มเติมจากกฎเกณฑ์ ที่เป็นขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีดั้งเดิม ต้องใช้เหตุผลละเอียดลึกซึ้งในการวินิจฉัยชี้ขาด เหตุผลนี้ เมื่อถูกใช้ชี้ขาดติดต่อกันมาเป็นเวลานาน วิธีคิดหาเหตุผลแบบนิติศาสตร์จึงถูกพัฒนา และก่อตัวขึ้นจึงเกิดวิชานิติศาสตร์ขึ้นมา เช่น หลักเรื่องการครอบครองทรัพย์สิน หลักเรื่อง อายุความ หลักเรื่องการตายโดยการถูกศาลสั่งเพราะเหตุเป็นคนสาบสูญ เป็นต้น

๓) ยุคกฎหมายเทคนิค (TECHINICAL LAW)

เพราะเหตุว่าสังคมไม่ได้หยุดนิ่งกับที่ แต่มีวิวัฒนาการไปในทางที่ซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องพัฒนากฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับให้เท่าทันกับวิวัฒนาการของสังคม ด้วยเหตุนี้กฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยเจตจำนงของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง ไม่เกี่ยวกับศีลธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และไม่เกี่ยวกับหลักกฎหมาย เช่น กฎหมายจราจร เป็นต้นจากวิวัฒนาการของกฎหมาย ๓ ยุค กฎหมายจึงหมายถึง จารีตประเพณี กฎเกณฑ์ที่พัฒนาเป็นหลักกฎหมายโดยนักกฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะทางเทคนิคกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากหลายแหล่งและปรากฏในหลายรูปแบบ ดังนั้นการนิยามกฎหมายว่า คือ คำสั่งของอธิปัตย์ (ผู้มีอำนาจปกครองสูงสุดในบ้านเมือง) จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่แท้จริง

จากบทสรุปความหมายของกฎหมาย เราอาจกล่าวถึงลักษณะของกฎหมายได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. กฎหมายต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นแบบแผน โดยเป็นกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเป็นมาตรฐานชี้ว่า การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ผิด-ถูกหรือไม่อย่างไร

๒. กฎหมายต้องมีกระบวนการบังคับที่เป็นกิจจะลักษณะ กล่าวคือ ต้องมีการบังคับอย่างจริงจัง หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษ ต่างจากแบบแผนบางอย่างที่ไม่มีลักษณะการบังคับจริงจัง เช่น มารยาท

ลำดับชั้นของกฎหมายลายลักษณ์อักษร

ลำดับชั้นของกฎหมาย หมายถึงลำดับชั้นแห่งค่าบังคับของกฎหมาย โดยกฎหมายที่อยู่ในลำดับรองจะมีค่าบังคับกฎหมายในระดับสูงกว่าไม่ได้ ลำดับชั้นของกฎหมายมีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายอื่นจะขัดหรือแย้งไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่วางโครงสร้างองค์กรของรัฐ และรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

๒. พ.ร.บ. , พ.ร.ก. ลำดับชั้นรองลงมาจากรัฐธรรมนูญ

๓. พ.ร.ฎ. ออกโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญ ,พ.ร.บ. , พ.ร.ก. จึงขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ พ.ร.บ. , พ.ร.ก. ไม่ได้

๔. กฎกระทรวง/ประกาศกระทรวง

๕. กฎหมายองค์การบัญญัติ

๒.๒ แนวคิดการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement)

ความหมาย

ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรสุมบูรณ์ ให้ความหมายไว้ว่า “หมายถึงการนำตัวบทกฎหมายที่เป็นถ้อยคำที่มีในหนังสือหรือในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับให้เกิดผลบังคับตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ”

ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม ให้ความหมายไว้ว่า “คำว่า ใช้บังคับ คือ เริ่มเอามาใช้ก่อนหน้านี้ยังไม่ใช้ แต่บัดนี้จะเริ่มใช้แล้ว” ส่วนคำว่า “บังคับใช้ (Enforcement)” นั้นมีความหมายที่แตกต่างกับ “การใช้บังคับ” และ “การบังคับใช้กฎหมาย” คำว่า บังคับ แปลว่า เอามาทำให้ศักดิ์สิทธิ์ เอามาทำให้สมจริง เอามาทำให้เกิดความขลัง

ศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ อธิบายว่า ในความหมายของคำว่า “การบังคับใช้กฎหมาย” นั้นแยกพิจารณาได้เป็น ๒ คำ คือ “การใช้บังคับ (Application)” กับ “การบังคับใช้ (Enforcement)” ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ

“การใช้บังคับ (Application)” นั้นศาสตราจารย์ ดร. หยุด แสงอุทัย ให้ความหมายไว้ว่า “หมายถึงการนำกฎหมายมาใช้บังคับแก่ข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะเรื่อง ซึ่งอาจมีผู้ใช้แตกต่างกันเช่น การบังคับใช้โดยเจ้าพนักงานตำรวจ อัยการ หรือศาลยุติธรรม เป็นต้น”

มิชัย ฤชุพันธ์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การบังคับใช้กฎหมายว่าองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของกฎหมายคือต้องมีสภาพบังคับ ไม่ว่าจะเป็นคำสั่ง กฎ ระเบียบต่าง ๆ จะถือว่าเป็นกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อมีสภาพบังคับ แล้วผู้ใดไม่ปฏิบัติตามสภาพบังคับนั้นจะต้องได้รับผลร้าย และมีข้อสังเกตว่า สาเหตุที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผล มี ๘ ประการ ดังนี้

๑. การตรากฎหมายเกิดจากผู้ตรากฎหมายได้นำแนวคิดของต่างประเทศมาใช้โดยไม่คำนึงถึงวิถีชีวิตและวิถีคิดของสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาในการนำกฎหมายไปบังคับใช้

๒. การออกกฎหมายที่ต่อต้านความรู้สึกนึกคิดของสังคม โดยหวังว่าจะปรับสังคมให้สอดคล้องแบบค่อยเป็นค่อยไปและยึดทฤษฎีแห่งกฎหมายของต่างประเทศ เพราะฉะนั้นพอกฎหมายออกมาแล้วก็ไปบังคับไม่ได้

๓. มีรายละเอียดมากเกินไป ออกมาโดยไม่รับรู้ถึงวิถีชีวิตของคน ไม่รับรู้ถึงความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคน

๔. ขาดกำลังคนและเงิน

๕. เจ้าหน้าที่ให้เหตุผลประกอบการใช้ดุลยพินิจไม่เหมาะสม

๖. ราชการมีขั้นตอนปฏิบัติมาก เกิดความยุ่งยากไม่ได้รับการแก้ไขเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้เกิดความเคยชินต่อการหลีกเลี่ยง

๗. สังคมรับรู้การหลีกเลี่ยงกฎหมายด้วยอาการสงบและด้วยความเห็นอกเห็นใจ

๘. ความล่าช้าของรัฐในการดูแลแก้ไขปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้น

และได้เสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ
ควรดำเนินการดังนี้

๑. ต้องสังคายนากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจำแนกออกเป็น ๓ ลักษณะ
 - ๑.๑ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการควบคุม
 - ๑.๒ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการกำกับดูแล
 - ๑.๓ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมสนับสนุน
๒. การออกกฎหมายให้น้อยที่สุด เท่าที่จำเป็น
๓. การออกกฎหมายต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้และความเป็นจริงแห่ง

สังคมไทย

๔. การออกกฎหมายของหน่วยราชการต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและกำลังคน
รวมทั้งกำหนดสภาพบังคับให้สอดคล้อง

๕. การบังคับใช้กฎหมายต้องไม่อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่
เลือกปฏิบัติ

โดยสรุปแล้วการบังคับใช้กฎหมายจะหมายถึง การดำเนินการใดๆ ให้เป็นไปตาม
เจตนารมณ์ของกฎหมายโดยให้มีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม
จะต้องได้รับโทษ

สามารถสรุปแนวคิดได้ว่ากฎหมายจะมีเขตอำนาจการบังคับใช้ (jurisdiction)
อยู่ภายในอาณาเขตของประเทศที่ออกกฎหมาย ภายใต้หลักการที่เรียกว่า "หลักดินแดน"
(territorial principle) การบังคับใช้กฎหมาย ในนอกอาณาเขตของรัฐ เป็นเรื่องที่ไม่อาจทำได้
เพราะย่อมกระทบกับ "อำนาจอธิปไตย" ของรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญมาก ที่ไม่มีรัฐใด ยอมให้
เกิดขึ้นได้ ด้วยช่องว่างของ การบังคับใช้กฎหมาย ที่ยังติดขัดอยู่กับ หลักดินแดน ทำให้ผู้กระทำ
ความผิด ซึ่งไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเหล่านี้ อาศัยความสะดวกของ การคมนาคมสื่อสาร และ
เทคโนโลยี ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบอาชญากรรม ที่มีลักษณะข้ามชาติ (transnational
crime) ซึ่งสร้างปัญหาให้กับ กระบวนการยุติธรรม เป็นอย่างมาก แม้ว่า ความร่วมมือระหว่าง
ประเทศ ในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (extradition) จะมีมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และแม้ว่าใน
ระยะหลัง ๆ เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องอาญาภายใต้หลัก mutual legal
assistance จะมีขอบข่ายกว้างขึ้น และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยรวมถึง ความช่วยเหลือตั้งแต่ การ
ค้นหาเอกสารและส่งหมายต่าง ๆ ให้ จนกระทั่งถึง การให้ความช่วยเหลือ เรื่องการริบทรัพย์ แต่
หลักฐานกฎหมาย และกฎหมาย ที่มีอยู่ก็ยังไม่อาจปรับตัว ได้ทันกับลักษณะ "ไร้พรมแดน" ของ
การกระทำความผิด ซึ่งเกิดขึ้นในโลก ยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง
คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม จะต้องมีการปรับทัศน ทัศน์ที่ผ่อนคลาย
แนวคิดเรื่อง อำนาจอธิปไตย และแนวปฏิบัติภายในประเทศลง และหันไปให้ความสำคัญกับ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,
๒๕๔๘)

การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) นั้น ถ้ากล่าวโดยง่าย ก็คือ การทำให้บทบัญญัติกฎหมายต่างๆ สามารถนำมาใช้บังคับให้เกิดผลในสภาพความเป็นจริง หากกฎหมายบัญญัติขึ้นมาแต่ปราศจากการบังคับใช้ที่ตีแล้วไซ้ร้ กฎหมายใดๆ ก็จะเป็นได้แค่ตัวหนังสือที่เขียนขึ้นอย่างสวยงาม สัจคมก็จะเกิดความสับสนวุ่นวายเพราะปทัสสถานที่สำคัญนั้น เป็นเพียงแค่สิ่งที่ขีดเขียนขึ้น มิได้คงอยู่คู่ความศักดิ์สิทธิ์ การบังคับใช้กฎหมายที่ดีนั้นจะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมและสม่าเสมอ ทั้งนี้เมื่อรัฐธรรมนูญขึ้น การบังคับใช้กฎหมายจะต้องคำนึงถึงหลัก ๓ ประการ (หยุด แสงอุทัย, ๒๕๕๒)

๑. เวลาที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายแล้ว กล่าวคือมีการประกาศไว้ในพระราชกิจจานุเบกษา ปกติจะถือว่าวันถัดไปคือวันที่สามารถนำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับ นอกเสียจากจะมีการระบุเฉพาะกรณี เช่นระบุวันที่จะมีผลบังคับใช้ หรือระบุให้มีผลบังคับใช้เมื่อเวลาที่กำหนดได้ผ่านพ้นไป เช่นสามสิบวันหลังการประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา อย่างไรก็ตามกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้กฎหมายนั้น ยกเว้นเสียว่า กฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาภายหลังมีการระบุชัดเจนว่ามีผลย้อนหลังและเป็นผลย้อนหลังที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เช่นเรื่องการรักษาทางอาญา

๒. สถานที่ที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายไทยย่อมมีผลบังคับใช้ในราชอาณาจักรหมายถึงพื้นที่ในประเทศ อ่าวไทย ทะเลวัดจากชายฝั่งไทยไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล พื้นอากาศเหนือบริเวณที่กล่าวมา และรวมถึงในเรือและอากาศยานไทย กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีผลบังคับใช้นอกราชอาณาจักร จะต้องระบุโดยเจาะจง เช่น ป.อ.มาตรา ๗, ๘ และ ๑๐ ส่วนในกรณีที่มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่พัวพันกับเรื่องต่างประเทศ ย่อมต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑ เพื่อพิจารณาเป็นกรณีไป

๓. บุคคลที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

โดยทั่วไปกฎหมายย่อมใช้บังคับบุคคลใดๆที่อยู่ในราชอาณาจักร ยกเว้นจะมีการบัญญัติยกเว้นโดยกฎหมายไทยเอง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในมาตรา ๘ ที่กำหนดว่าพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ แต่อยู่เหนือกฎหมายอื่น นอกจากนี้ยังอาจเป็นการยกเว้นตามกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ซึ่งให้ออกสิทธิ์ความคุ้มกัน บุคคลพิเศษเช่น ประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ทูตและบริวาร นอกจากนี้หลัก ๓ ประการนี้แล้ว สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลก็คือการปฏิบัติโดยชอบและสุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงสภาพบังคับที่เหมาะสม ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป (หยุด แสงอุทัย, ๒๕๕๒)

วันเริ่มบังคับใช้กฎหมาย วันเริ่มบังคับใช้กฎหมายอาจกำหนดแตกต่างกัน คือ

๑. บังคับใช้ในวันที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายที่ต้องการบังคับใช้อย่างเร่งด่วน

๒. บังคับใช้ในวันถัดจากวันที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา คือ กำหนดให้ประชาชนทราบล่วงหน้าหนึ่งวัน

๓. บังคับใช้ในอนาคต เพื่อแจ้งให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า จะได้เตรียมตัว เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ หรืออื่น ๆ ตัวอย่าง เช่น

๓.๑ ประมวลกฎหมายอาญา ประกาศใช้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาให้บังคับใช้ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๐

๓.๒ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒ บัญญัติว่า ให้บังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

๓.๓ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนพ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๒ บัญญัติว่าให้บังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และจะให้ใช้บังคับในท้องที่ใด พื้นที่ใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา วันเริ่มบังคับใช้กฎหมายส่วนใหญ่ไม่กำหนดวันเริ่มใช้บังคับย้อนหลัง เว้นแต่บังคับใช้ย้อนหลังแล้วเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเพิ่มเงินเดือนแก่ข้าราชการครู การนิรโทษกรรมในเหตุการณ์สำคัญของประเทศ

อาณาเขตที่กฎหมายใช้บังคับ

๑. กฎหมายไทยย่อมใช้บังคับในราชอาณาจักรไทย แต่มีการยกเว้นในกรณีที่สภาพทางภูมิศาสตร์และสังคม หรือความพร้อมไม่เพียงพอเฉพาะบางพื้นที่ เช่น ความผิดทางแพ่งที่เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวมรดก ของบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามและอาศัยอยู่ในสี่จังหวัดภาคใต้ของไทยให้ใช้กฎหมายอิสลามในการตัดสินคดีจะต้องมีตะโต๊ะยุติธรรมร่วมพิจารณาคดีด้วย เป็นต้น

๒. กฎหมายไทยใช้บังคับออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ได้ เช่น

๒.๑ ความผิดทางอาญาทุกประเภทที่เกิดในเรือไทย หรือในอากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

๒.๒ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทย กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่นอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

๒.๓ ความผิดต่อความมั่นคงต่อราชอาณาจักรไทย แม้เกิดนอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

๒.๔ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ที่เกิดในท้องทะเลหลวง ต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

๒.๕ ความผิดทางแพ่ง จะใช้กฎหมายของประเทศใดบังคับต้องศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พุทธศักราช ๒๔๘๑

๒.๓ กฎหมายการศึกษาชาติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

"การศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

"การศึกษาตลอดชีวิต" หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

"สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

"มาตรฐานการศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

"การประกันคุณภาพภายใน" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

"การประกันคุณภาพภายนอก" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าว

รับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

"ผู้สอน" หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

"ครู" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

"คณาจารย์" หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

"ผู้บริหารสถานศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

"ผู้บริหารการศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษา นอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

"บุคลากรทางการศึกษา" หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการ การเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

"กระทรวง" * หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้

อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓

ระบบการศึกษา

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไข

สำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็ก พิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๑๙ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐอาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการ สอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของ ผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำ ผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการ ประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตาม

ความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัย และ ศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้ง ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรค สองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อ พัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา

หมวด ๕

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และการกีฬา เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็น คณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการ อุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา
กับการศึกษาทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม
แผนตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๑)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความใน
พระราชบัญญัตินี้

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดย
ตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่ง
ประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวน
กรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการ
และเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรง
ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย
แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม
ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน
และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษา
ของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการ
อาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการ
อุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ
แผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด
การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของ

สถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา
ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

ส่วนที่ ๒

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓

การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘(๒)เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทาง

วิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือ การยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

หมวด ๖

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา ๕๐ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ คณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

หมวด ๗

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา ๕๓ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัยสถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๓) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยาการพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา ๕๔ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๗ ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด ๘

ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร

เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกั๊ยมดอกเบียต้่าให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษ แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๙

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๖๓ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๖๔ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียนตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นโดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๖๕ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๖๖ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกๆ ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๖๗ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๑ ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษาที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้บังคับ

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง และวรรคสี่ ให้แล้วเสร็จ

ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง

มาตรา ๗๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๔ ในวาระเริ่มแรกที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหารการศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๕ ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงานตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอการจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ ของพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๘ ของพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

มาตรา ๗๖ ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารรัฐกิจ

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงินและการคลัง กฎหมายมหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีใบข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐรวมอยู่ด้วย ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายได้

ให้เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร และบริหารกิจการของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียว เป็นเวลาสามปี เมื่อครบวาระแล้วให้ยุบเลิกตำแหน่งและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

มาตรา ๗๗ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา คณะหนึ่งจำนวนสิบห้าคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นคณะกรรมการบริหารจำนวนสองเท่าของจำนวนประธานและกรรมการบริหาร เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนห้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวง มหาวิทยาลัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

(๒) อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน และคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนสมาคมวิชาการ หรือวิชาชีพด้านการศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนห้าคน

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๗๘ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และมีอำนาจกำกับดูแลกิจการของสำนักงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

นอกจากที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร ตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๖

(๒) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร ตามมาตรา ๗๗

(๓) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามรวมทั้งการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร เลขานุการ และเจ้าหน้าที่

(๔) ทูณ รายได้ งบประมาณ และทรัพย์สิน

(๕) การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น

(๖) การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

(๗) การยุบเลิก

(๘) ข้อกำหนดอื่น ๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ แนวคิดการจัดการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิดของการศึกษาทั้งในและต่างประเทศจะพบว่าการจัดการศึกษาเป็นทั้งกระบวนการให้และรับความรู้ รวมทั้งประสบการณ์การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจ การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอด ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิดโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคล มีความเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาตินั้นได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องดำเนินการ เพื่อยกระดับคุณภาพ ประชากรและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศโดยมีสาระที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑. ความหมายการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติโดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคงสงบสุข เจริญก้าวหน้า หน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นจัดการศึกษาใน สถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย แต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไปเนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วม ดำเนินการจะมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการมีทรัพยากรต่างๆ สนับสนุนและ ต้องมีกระบวนการประเมินผลในการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือทั้งนี้ผลผลิตของการจัด

การศึกษาได้แก่ผู้ได้รับการศึกษาส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือการศึกษาที่มีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

๒. ความจำเป็นในการจัดการศึกษา การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการบริหารจัดการ ไม่ใช่เรื่องที่จะให้ใครคนหนึ่งรับไปทำโดยไม่มีเป้าหมายไม่มีมาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ เพราะยอมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่เป็นระบบ ไม่คุ้มค่าและหากจัดผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข เพราะกระบวนการศึกษา เช่น ค่านิยมต่างๆ ได้ซึมซับเข้าไปในใจของผู้เรียนเสียแล้ว และการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และเป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม ทั้งนี้ เพราะการศึกษาส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมทำท้าทายต่อการจัดการศึกษา เพราะได้เปิดโอกาสและให้ช่องทางการเรียนรู้ แก่บุคคลจำนวนมากโดยให้รับรู้มากขึ้นและมีเส้นขีดคั่นด้านระยะทางน้อยลงกว่าเดิมมาก การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะต้องการทรัพยากร (คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี) สนับสนุนจำนวนมาก ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ในแง่การจัดการศึกษาจึงต้องมีการกำหนดเพื่อประกันว่า มนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามเป้าประสงค์ร่วมกันรวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ (ชาญชัย อาจินสมมาตร, ๒๕๔๔)

๓. วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษามีด้วยกันหลายประการ คือ

๓.๑ การให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียน สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

๓.๒ ให้โอกาสทางการศึกษา โดยให้เข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการ ศึกษาตามปกติ ที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทาง ร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือโดยวิธีการอื่นนอกระบบและตาม อัจฉริยะ เช่น ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

๓.๓ เตรียมพร้อมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ การจัดให้เด็ก ในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้ เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐาน ได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เขavnปัญญา ความสนใจที่เหมาะสม

มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับ จะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐานและมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพการงานต่อไป

๓.๔ ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

๓.๕ พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และการตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศวัตถุประสงค์การจัดเน้นการพัฒนาคนุชย์ในลักษณะการบูรณาการ การศึกษาคือให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะ การแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ หรือการใช้สื่อต่างๆช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมไปถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานหรือผู้ผ่านการศึกษาตามกระบวนการ ให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายของการจัดการศึกษา สามารถแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ (บุญเกื้อ ควรหาเวช, ๒๕๔๕) ดังนี้

๑. กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษารอบมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา

เมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้ผู้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเครือญาติ หรือ มิฉะนั้นก็ต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกประการหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล เมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

๒. กลุ่มบุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่างๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญา ก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

๓. กลุ่มผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปสิ่งที่ทำให้แตกต่างกันนี้อาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจคือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจจะต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่

๔. กลุ่มผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลแตกต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาตามโครงการพิเศษ เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ในสถานที่ทำงาน หรือโครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน

เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การศึกษาสัจจวัตรที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิต่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครูซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

๕. กลุ่มประชาชน ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีและการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำได้ผ่านสื่อต่างๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

๒.๕ องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลพบว่าองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาจะมี ๘ องค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑. สารเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรนั้นอาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย มีเนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัยและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัยควรแจ้งผู้บริหารให้ทราบ

๒. ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้แก่ครูและอาจารย์ ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งสำหรับครูและอาจารย์คือต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอนตลอดเวลา บางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้วย อนึ่ง ครูและอาจารย์ต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

๓. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

๔. รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นั้นมีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อนซึ่งเน้นที่ตัวครูระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้นรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างกันไป จึงเกิดคำว่าปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน การเยี่ยมชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆนี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

๕. ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษายังมีผู้ที่รับผิดชอบอาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

๖. เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

๗. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการการผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอ เหมาะสมปลอดภัย และการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

๘. ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาต้องถือว่าเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษา และเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา ในการปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาต้องครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียม

ความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือ ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาต้องจัดสำหรับคนทุกคน

๒.๖ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการพูดการเขียนการพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนเสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชนหรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็วทั้งนี้หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่งหมายความรวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ป้องกันประเทศพิทักษ์รักษาเกียรติภูมิผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดินรวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๔) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ

(๕) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นและไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพรวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

(๙) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกายจิตใจวินัยอารมณ์สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆรวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัยภูมิใจในชาติสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสองหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสามรัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูโดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สิ้นเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วยทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยมีความสามัคคีปรองดองมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรมและมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกันและให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบความคุ้มค่าและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐและสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคลมีความซื่อสัตย์สุจริตกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวมีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัวเปิดเผยตรวจสอบได้และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากลโดยให้มีการใช้ระบบอนุญาติและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัวโดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็นเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้มีนิติทัศนะและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้าและมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสมกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความและสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญารวมทั้งกำหนดให้การ

สอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่อำนาจและภารกิจของตำรวจให้เหมาะสมและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพมีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายและการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจนซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใดมีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกายจิตใจวินัยอารมณ์สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอนรวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆอย่างยั่งยืนโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำเพิ่มพูนรายได้ของรัฐ

ด้านต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพและปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสมและส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ข. ด้านอื่นๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมรวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นๆได้

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

มาตรา ๒๖๑ ในการปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษาให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๔๙) ได้ดำเนินการศึกษาพบว่ากระบวนการบังคับใช้กฎหมายการศึกษามีปัญหาเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานในระดับพื้นที่เนื่องจากโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการมีความแตกต่างจากกระทรวงอื่นๆเกิดปัญหาในการทำความเข้าใจกับหน่วยงานอื่นๆ การประสานงานระหว่างพื้นที่กับส่วนกลางล่าช้า รวมทั้งปัญหาการนำกฎหมายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ กฎหมายมีความซ้ำซ้อน เกิดความไม่ชัดเจน เช่น การถ่ายโอนโรงเรียนไปอยู่กับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒) ได้ดำเนินการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา ในประเด็นเรื่องคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า

กระบวนการบังคับใช้กฎหมายนั้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการส่งเสริมความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติ การจัดเอกสารกฎหมาย ตลอดจนคู่มือในการปฏิบัติตามกฎหมาย ประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญมาก และในปัจจุบันขาดการดำเนินงานอย่างจริงจัง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐) ได้ดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งในกระบวนการยกร่างและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายนั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย คือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดทำกฎหมายนั้นมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม นอกจากนี้ในการจัดให้มีกฎหมายนั้น จะมีขั้นตอนหนึ่งที่ถูกกำหนดโดยกฎหมาย ให้ทุกหน่วยงานที่จัดทำกฎหมายต้องมีการระดมความคิดเห็นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๑) ได้ดำเนินการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ได้ผลสำเร็จเกิดจากการกำหนดประเด็นในการประเมินการบังคับใช้กฎหมายและกฎหมายที่ประกาศ บังคับใช้มีอยู่จำนวนมาก ไม่สามารถประเมินการบังคับใช้ได้หมดทุกฉบับ จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ต้องจัดลำดับความสำคัญของกฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๒) ได้ดำเนินการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา โดยใช้ยุทธศาสตร์เครือข่ายกฎหมายการศึกษา พบว่ากระบวนการดำเนินการประเมินการบังคับใช้กฎหมาย และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายนั้น จำเป็นอย่างที่จะต้องให้มีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจะทำให้การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ซึ่งจะเกิดผลดีมากกว่าการดำเนินการโดยฝ่ายเดียวของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ และคณะ (๒๕๔๘) ได้ดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบระบบการจัดการศึกษาแบบไตรภาคและแบบทวิภาค ผลการศึกษา พบว่าแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบบริหารอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษามี ๕ แนวทาง คือ (๑) การเร่งรัดกระบวนการผลิตผู้สอนให้ได้ มาตรฐานและคุณภาพ (๒) การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น (๓) สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนการสอนและหลักสูตร (๔) นิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และ (๕) กระตุ้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน สถาบันการศึกษา และชุมชนกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอน การวิจัยพบว่าโดยภาพรวมของการจัดการอุดมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนต่างมีระดับการรับรู้ของความจำเป็นในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำ คือ การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ในการจัดทำแผนการสอน การสนับสนุนการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนจากระบบทวิภาคเป็นระบบไตรภาค มหาวิทยาลัยรังสิตได้ประสบปัญหาหลายประการ เช่น การปรับตัวของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักเรียน ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละภาคเรียนทำให้ผู้สอนต้องเร่งรีบทำการสอนตามเนื้อหา ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนการดำเนินงานแบบสหกิจศึกษาของสถาบันการศึกษา มีหลักการที่ดี เสริมประสบการณ์และทักษะ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ของการเรียนรู้ออกจากสถานการณ์จริงของนักศึกษาด้านวิชาชีพเพิ่มจากที่ได้เรียนในห้องเรียน ช่วยหล่อหลอมวุฒิภาวะใหม่ให้นักศึกษาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ช่วยเหลือตนเองมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาทั้งแบบทวิภาคและแบบไตรภาค มีจุดอ่อนร่วมกัน ๕ ประเด็นสำคัญ คือ ขาดการพัฒนาบุคลากรในระหว่างประจำการอย่างสม่ำเสมอถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการตรวจสอบศักยภาพและความพร้อมของผู้เรียนที่เข้าเรียนใหม่ การสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ไม่ปรากฏชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ขาดความ ชัดเจนในการใช้กระบวนการทัศน์ของการศึกษานอกระบบ มาช่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทั้งในสถาบัน นอกสถาบัน และนอกกับในเวลาเรียน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาแบบไตรภาคกับแบบทวิภาค ต่างก็มีปัญหาในระดับน้อยถึงปานกลางเป็นส่วนใหญ่ในหลายด้าน ทั้งการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว ปัญหาของทั้งสองรูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นายยุทธชัย เฉลิมชัย (๒๕๔๓) นักวิจัยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ เปิดเผยผลการศึกษการใช้เวลาในห้องเรียนของเด็กไทยกับประเทศอื่นๆ พบว่าเด็กไทยเป็นชาติที่เด็กถูกบังคับให้เรียนในห้องเรียน โดยใช้ชั่วโมงเรียนในแต่ละวันมากที่สุดในโลก เปรียบเทียบกับเด็กจีนที่มีความเครียดสูงด้วย ประชากรที่เยอะ การแข่งขันจึงมีสูงก็ยังคงใช้เวลาเรียนในห้องเรียนในแต่ละวันน้อยกว่าเด็กไทย โดย ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ต้องออกจากสถานศึกษา กลางคันประมาณปีละ ๘ แสนคนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ด้วยสาเหตุที่ต่างกัน เช่น ครอบครัวยากจน ไร้สัญชาติ ไม่อยากเรียนหนังสือเพราะเบื่อหน่ายต้องทนรับสภาพความกดดันจากระบบการเรียนการสอนที่เน้นการแข่งขันกันเป็นเลิศทางวิชาการไม่ไหวปัจจุบันเด็กนักเรียนในเมืองและชนบทมีความทุกข์จากระบบการศึกษาไม่ต่างกัน คือใช้เวลาเรียนในห้องเรียนมาก แลมต้องเรียนกวดวิชาตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนเกิดความเครียดและเบื่อหน่าย ซึ่งการเปลี่ยนระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย มาเป็นแบบแอดมิสชั่น ส่งผลให้เด็กวิ่งเข้าหาโรงเรียนกวดวิชามากขึ้น รวมถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นให้เด็กต้องเก่งวิชามาตรฐาน ครูจึงต้องสอนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยให้ขยายผลให้ได้ ๒,๕๐๐ โรงเรียนในปีการศึกษาหน้า ทั้งที่ยังไม่รู้ว่าครูจะสอนกับผู้เรียนจะรับไหวหรือไม่อาจจะยังเป็นการเพิ่มความกดดันให้กับเด็กมากกว่าเดิม

โดยสรุปแล้ว การพัฒนาระบบการศึกษาจะต้องใช้การบริหารจัดการที่หลากหลายและมีการดำเนินการอย่างจริงจัง มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ สำหรับในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติรัฐ ใช้กฎหมายเป็นตัวการขับเคลื่อนการดำเนินการในทุกเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาก็จำเป็นต้องใช้กลไกของกฎหมายโดยต้องมีการจัดทำกฎหมายการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบการศึกษาต้องอาศัยกลไกของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นสำคัญในการดำเนินการ ดังนั้นในการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงและจัดทำกฎหมายการศึกษาชาติ จำเป็นต้องมีการดำเนินการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายอย่างรอบด้าน และนำผลการศึกษาวิจัยมากำหนดเป็นทิศทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาเพื่อให้ตอบสนองและเอื้อต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติต่อไป

บทที่ ๓

การบังคับใช้กฎหมาย

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย การศึกษา พบว่าหลายหน่วยงานมีการติดตามบังคับใช้กฎหมายแตกต่างกันไป รวมทั้งศึกษา ประสิทธิภาพการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

การบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีแนวทางการบังคับใช้ กฎหมายประกอบด้วย

๑. มาตรการหลัก เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เกี่ยวกับ e-Commerce สรุปดังนี้

๑) มาตรการเฝ้าระวัง

- การสร้างเครือข่ายติดตามเว็บไซต์ที่ละเมิดกฎหมายของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (อย.) การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) องค์กรวิชาชีพ องค์กรคุ้มครอง ผู้บริโภค ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) และผู้ประกอบการ เป็นต้น

- การจัดให้มีเว็บไซต์รับเรื่องราวร้องทุกข์ และประสานงานกับหน่วยงาน รับผิดชอบเพื่อดำเนินการและติดตามผล ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร้องเรียนได้รับ ทราบความคืบหน้าของการดำเนินการ

- การสร้างกลไกให้มีการประสานงานเครือข่ายระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการกับเว็บไซต์ที่ทำผิดกฎหมาย

๒) มาตรการบังคับใช้กฎหมาย

- หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ร่วมมือกับ การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) เพื่อกำหนดมาตรการ ที่เหมาะสมในการป้องกันมิให้มีฝ่าฝืนกฎหมายซ้ำซาก

- หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคเอกชน (สมาคม) องค์กรวิชาชีพ เพื่อให้ดำเนินการต่อผู้ที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายตามแนวทางปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์ขององค์กรนั้นๆ

- การปิดกั้นเว็บไซต์จากต่างประเทศที่ทำผิดกฎหมายไทย

๓) การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายหรือออกกฎเกณฑ์เพิ่มเติม

- กฎเกณฑ์เรื่องการขึ้นทะเบียนเว็บไซต์ที่โฆษณาหรือขายผลิตภัณฑ์สุขภาพทางอินเทอร์เน็ต ที่ต้องควบคุมอย่างเข้มงวด

- กฎเกณฑ์เรื่องการจัดแจ้งเว็บไซต์ที่โฆษณาหรือขายผลิตภัณฑ์สุขภาพทางอินเทอร์เน็ต

๔) ที่ต้องควบคุมเข้มงวดปานกลาง

- กฎเกณฑ์เรื่องการขายยาระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน และ ธุรกิจกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางอินเทอร์เน็ต หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ (Business-to-Business e-Commerce, B2B)

- การหาข้อสรุปประเด็นกฎหมายเรื่องการขายโดยตรงต่อผู้บริโภคทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ (Business-to-Consumer e-Commerce, B2C)

- การออกกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ (Product Liability Law) เพื่อเยียวยาผู้บริโภคที่ได้รับผลเสียหาย

- การจัดให้มีกลไกในการระงับข้อพิพาทกรณีคนไทยได้รับความเสียหายจากการซื้อ/ขายผลิตภัณฑ์สุขภาพจากต่างประเทศ

๒. มาตรการเสริม สรุปดังนี้

- การสร้างแนวทางปฏิบัติร่วมกัน (Code of conduct) ของเอกชนหรือผู้ประกอบการ โดยรัฐควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้เอกชนดำเนินการจัดทำขึ้น

- องค์กรผู้บริโภคและผู้บริโภคควรร่วมมือกันใช้มาตรการทางสังคมแก่ผู้ประกอบการที่ละเมิด Code of conduct

- การให้การรับรองเว็บไซต์ที่ปฏิบัติตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ โดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้บริโภค เช่น มีเครื่องหมายรับรองในเว็บไซต์ (trust mark)

- การให้ความรู้ ความเข้าใจและรณรงค์สร้างความตื่นตัวในเรื่อง e-Commerce สำหรับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น เผยแพร่แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพจากข้อมูลการโฆษณาทาง อินเทอร์เน็ต และจัดวันคุ้มครองผู้บริโภคโดยผู้ประกอบการและผู้บริโภคร่วมมือกันตรวจสอบ Web Site (Internet Serve Day)

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคนี้ ประเทศสมาชิกควรประสานงานกับผู้ประกอบธุรกิจผู้บริโภค และตัวแทนของผู้บริโภค ทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

ก) หากมีความจำเป็น ควรพิจารณาและส่งเสริมให้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติ และหรือพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค โดยให้ความสอดคล้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงหลักการเรื่องความเป็นกลางของเทคโนโลยีและสื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (คือไม่จำกัดเฉพาะเทคโนโลยีหรือสื่อประเภทหนึ่งประเภทใดเท่านั้น)

ข) สนับสนุนให้ภาคเอกชน(ผู้ประกอบการธุรกิจ)มีบทบาทนำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของตัวแทนผู้บริโภคในการพัฒนามาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรนั้นให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงกฎเกณฑ์ วิธีการระงับข้อพิพาท และขั้นตอนการเรียกร้องสิทธิ

ค) สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภคและ สร้างอำนาจต่อรองแก่ผู้บริโภค

ง) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เนื้อหา วัตถุประสงค์ของแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคให้แพร่หลาย และสนับสนุนให้มีการนำไปใช้ปฏิบัติ

จ) อำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้ตรวจสอบข้อมูล ความรู้ คำปรึกษา และการให้คำแนะนำในการยื่นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองสัตว์ป่า

มีแนวทางการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๑. ระดับประเทศ

การควบคุมและบังคับใช้กฎระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นหน้าที่ของงานคุ้มครองสัตว์ป่า ส่วนป้องกันและปราบปราม กรมป่าไม้ ในความเป็นจริงหน่วยงานดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่เพียง ๕ นาย ประจำอยู่ในกรุงเทพฯ โดยต้องรับผิดชอบดูแลการบังคับใช้ระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ป่าทั่วทั้งประเทศ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ทุกนาย รวมทั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานป่าไม้จังหวัด มีอำนาจที่จะบังคับใช้กฎระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ป่าได้แต่ไม่มีก๊นายที่เลือกจะกระทำ ในความเป็นจริง ผู้จัดทำเคยประสบมาด้วยตนเองว่าแม้แต่เจ้าหน้าที่ในงานปราบปรามการค้าสัตว์ป่าเองก็ยังลังเลหรือ ไม่เต็มใจที่จะบังคับใช้กฎหมายนี้ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ดังนั้นการปราบปรามการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่านอกเขตกรุงเทพมหานครจึงมีขึ้นน้อยครั้งมาก ตลาดนัดสัตว์ป่าขนาดใหญ่ที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายแห่งหนึ่งคือทุ่งเกวียน จังหวัดลำปาง ทางภาคเหนือนี้ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานป่าไม้จังหวัดไม้ไกล และยังมีร้านค้า

อื่นๆ อีกมากมายกระจายอยู่ตามต่างจังหวัด สรุปได้ว่าศักยภาพการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับสัดส่วนของการซื้อขายที่มี

เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจที่จะขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมดำเนินการจับกุม แต่มีคลังเลที่จะทำเช่นนั้น หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายและมีกำลังพลกระจายอยู่กว้างขวาง ที่สุดคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แทบจะไม่เคยมีส่วนร่วมในการบังคับใช้กฎระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ป่าเลยนอกจากทำการปรับ หรือลงโทษบุคคลที่ถูกจับกุมมานอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจเองส่วนใหญ่ก็ขาดข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าด้วย

ตามข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ปราบปรามการลักลอบค้าสัตว์ป่า ระบุว่าโทษที่เป็นเงินค่าปรับสูงสุดคือ ๔๐,๐๐๐ บาทนั้นไม่เคยมีการนำมาใช้ โดยการปรับสูงสุดที่เคยทำอยู่ที่ ๑๐,๐๐๐ บาท แม้จะมีเจตนาที่จะปรับหรือจำคุกด้วยโทษสูงขึ้นสำหรับผู้กระทำผิดซ้ำซ้อน เจ้าหน้าที่ก็ให้ข้อมูลว่าไม่เคยมีกรณีการจับกุมบุคคลใดซ้ำเป็นครั้งที่สอง เหตุผลคือเมื่อผู้กระทำผิดจำหน้าของเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์ป่าได้แล้ว โอกาสที่จะจับกุมได้อีกเป็นครั้งที่สองก็หมดไป

การกระทำผิดน้อยครั้งหรือไม่เคยที่จะมีการดำเนินคดีไปถึงชั้นศาล ส่วนมากจะเป็นการประนีประนอมความกันโดยยอมจ่ายค่าปรับ ณ สถานีตำรวจ จากสถิติของเจ้าหน้าที่ปราบปรามการลักลอบค้าสัตว์ป่า ในแต่ละเดือนจะมีคดีเกี่ยวกับสัตว์ป่าราว ๑๐ คดี

แม้แต่ในตลาดนัดสุดสัปดาห์การบังคับใช้กฎหมายก็ดูจะไม่สม่ำเสมอ นักที่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองเช่น นกกระตีดตะโพกขาว White-rumped Munia และนกกระจอกชวา Javan Sparrow ถูกนำมาวางขายอย่างเปิดเผยร่วมกับนกที่ไม่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองเช่น นกเขาใหญ่ หรือนกเขาหลวง Spotted Dove และนกเขาชวา Zebra Dove เพราะผู้ค้าไม่คิดว่าเจ้าหน้าที่จะทำการยึดนกเหล่านั้น การกล่าวเช่นนี้ไม่ใช่ทำเพื่อวิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หากกรณีดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่เหมาะสมเนื่องจากนกกระตีดตะโพกขาวและนกกระจอกชวา ส่วนใหญ่ที่พบเป็นนกที่เพาะพันธุ์ขึ้นมา เห็นได้จากการที่มีนกเผือกและนกกึ่งเผือกอยู่เป็นจำนวนมาก

๒. ระดับนานาชาติ

เจ้าหน้าที่งานอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นผู้รับหน้าที่ดูแลการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES) หน่วยงานดังกล่าวไม่ใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการปราบปรามแต่อย่างใด เจ้าหน้าที่ของส่วนจะปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดตรวจ ๔ แห่ง จุดตรวจที่สำคัญที่สุดต่อการซื้อขายสัตว์ป่าคือที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เหล่านี้ไม่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเตรียมการการสำรวจครั้งนี้ และคลังเลที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการส่งออกและนำเข้าสัตว์ป่า

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ปราบปรามการกระทำผิดว่าด้วยสัตว์ป่าเข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจที่ตลาดนัดเมื่อตรวจพบสัตว์ป่า จากต่างประเทศ โดยเจ้าหน้าที่ได้นำ Pigmy Loris Nycticebus ๔ ตัวที่ยึดมาจากสวนจตุจักรมาให้ผู้จัดทำชม สัตว์ชนิดนี้ไม่มีในประเทศไทย เหตุผลที่ทำการจับกุมคือไม่เคยมีการค้าขายสัตว์ชนิดนี้ข้ามประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมายจึงเชื่อได้ว่าเป็น การลักลอบค้าและได้รับการปฏิบัติไปตามนั้น

การปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมไปถึงนกเนื่องจากมีการซื้อขายกันอยู่มากเกินไป เจ้าหน้าที่ไม่มีทางทราบได้ว่านกชนิดใดถูกนำเข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้ใบอนุญาตถูกต้องตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ หรือเป็นนกที่เพาะพันธุ์เอง หรือนำเข้ามาในประเทศก่อนที่ประเทศไทยจะดำเนินการตามระเบียบของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์

ในความเป็นจริง เฉพาะศูนย์เพาะพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่จะสามารถขายทั้งนกในประเทศและนจากต่าง ประเทศได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามตัวศูนย์เพาะพันธุ์เองก็ยังไม่มีการกำหนดจุดยืนไว้ให้ชัดเจนตามกฎหมายแต่อย่างใด

แนวทางการบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองสัตว์ป่า

ทั้งผู้ขายและพนักงานเจ้าหน้าที่ต่างก็ทราบดีว่าเจ้าหน้าที่ขาดทั้งทรัพยากรและความแน่วแน่ในการติดตาม และลงโทษผู้ลักลอบค้าสัตว์ป่าอย่างมีประสิทธิภาพ แทนที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและมีประสิทธิภาพจึงกลายเป็นการรักษากฎหมาย อย่างไม่ครบถ้วน ซึ่งไม่สมควรจะเกิดขึ้น รวบรวมว่าเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์ป่ากับผู้ขายจำเป็นต้องเป็นพันธมิตรกันทั้งที่ไม่ประสงค์ จึงเสนอให้ปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายโดยนำมาตราการต่อไปนี้มาใช้

๑. เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าน้อยเกินไป และประจำอยู่เฉพาะกรุงเทพฯ ทั้งที่ต้องรับผิดชอบทั่วประเทศ ผู้ค้าสัตว์ป่ารายใหญ่ในกรุงเทพฯ ต่างรู้จักหน้าของเจ้าหน้าที่ปราบปรามเป็นอย่างดี จึงจำเป็นต้องเพิ่มทรัพยากรเจ้าหน้าที่ และให้การอบรมเพิ่มเติมเพื่อการปราบปราม เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตื่นตัวมากขึ้น ใช้การสืบสวนประกอบ เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ ของกรมป่าไม้ ควรจะมีการหมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการปราบปราม เพื่อลดการที่ผู้ค้าสามารถจำหน่ายเจ้าหน้าที่ปราบปรามได้

๒. น้อยครั้งที่บทลงโทษสูงสุดตามกฎหมายถูกนำมาใช้ โทษปรับ ๔๐,๐๐๐ บาทควรถูกนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งนำโทษจำคุกมาใช้ให้มากขึ้นด้วย

๓. ควรดำเนินคดีในชั้นศาลเมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้ เพื่อให้แน่ใจว่าการกระทำผิดถูกพิจารณาโทษอย่างสาสม

๔. หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบดูแลตลาดนัดจตุจักรและตลาดนัดอื่นๆ ควรสอดส่องไม่ให้มีการทำผิดกฎหมายในตลาดนัด ผู้เช่าที่ให้เช่าช่วงต่อควรถูกละเว้นการต่ออายุสัญญา

การบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้ดำเนินการกับผู้กระทำผิดในลักษณะการดำเนินการเชิงบริหารและการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งจะได้เปิดเผยข้อมูลการกระทำผิดให้สาธารณชนได้รับทราบ

๓.๑ การดำเนินการเชิงบริหาร

หากพบว่าผู้ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทำผิด ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ หรือขาดคุณสมบัติ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะพิจารณาสั่งการให้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ว่ากล่าวตักเตือน สั่งพักการให้ความเห็นชอบโดยมีกำหนดระยะเวลา หรือเพิกถอนการให้ความเห็นชอบ แล้วแต่กรณี การดำเนินเชิงบริหารนอกจากจะช่วยให้การกำกับดูแลผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังสามารถช่วยยกระดับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ปฏิบัติงาน หรือประกอบธุรกิจในตลาดทุนให้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ และมีความระมัดระวังอีกด้วย

๓.๒ การดำเนินคดีอาญา

หากเป็นความผิดในมาตราที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ โดยคณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้ง (มาตรา ๓๑๗ แห่ง พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ) และเป็นความผิดที่ไม่ได้มีผลกระทบในวงกว้าง สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในฐานะผู้ประสานงานและผู้จัดเตรียมข้อมูลจะเสนอเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเปรียบเทียบความผิดโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ธนาकारแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำหรับความผิดที่มีผลกระทบในวงกว้างหรือไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ หรือผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเข้ารับการเปรียบเทียบความผิด สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะดำเนินการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินการต่อไป

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มิได้มีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินคดีและเรียกชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำผิดแทนผู้ลงทุน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ลงทุนต้องการเรียกชดเชยค่าเสียหาย ผู้ลงทุนจึงต้องดำเนินคดีเองได้โดยตรง หรือในกรณีที่ผู้ลงทุนได้รับความเสียหายหรือมีข้อพิพาทกับผู้ให้บริการในธุรกิจหลักทรัพย์ที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือกฎเกณฑ์ของทางการ ผู้ลงทุนสามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการได้ หากคู่กรณียินยอม

การบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยด้านจราจร

รัฐบาลได้มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายให้คนสวมหมวกกันน็อก หรือคาดเข็มขัดนิรภัย แต่ไม่อาจบังคับให้เขามีสำนึกแห่งความปลอดภัย ระมัดระวังอย่างสูงสุดในการใช้ถนน คนยังไม่นิยม สวมหมวกกันน็อก หรือคาดเข็มขัดนิรภัย เพราะคนบ้านเรายังขาดสร้างสำนึกแห่งความปลอดภัย คนส่วนใหญ่ขาดการรับรู้และสำนึกว่า การปฏิบัติตามกฎจราจร นำไปสู่ความปลอดภัยในการใช้ถนน แต่ปฏิบัติตามเพราะกลัวตำรวจ กลัวความผิด ลืมหลับความเสียหาย การบาดเจ็บ ความคิดเรื่องศาลจราจร สะท้อนให้เห็นความเชื่อว่าหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น จะทำให้คนละเมียดกฎกติกา น้อยลง ปฏิบัติตามกฎจราจรมากขึ้น

มาตรการด้านกฎหมายบังคับเพียงด้านเดียวจะไม่สัมฤทธิ์ผล ไม่อาจเข้มงวดบังคับใช้กฎหมายได้ตลอดเวลา ตำรวจไม่อาจตั้งด่านได้ ทุกสถานที่ ทุกวัน ทุกเวลา การละเมิดกฎจราจรส่วนใหญ่เป็นการทำตามสะดวก หลากกรณี จงใจละเมิดโดยความคึกคะนอง จะเมาหรือไม่ก็ตาม จะเอาความสะดวกของตัวเองเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงคนอื่น ก่อให้เกิด หรือเปิดโอกาสเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น ถ้าไม่เจ็บไม่ตาย ก็เสียหายกันทั้งสองฝ่ายเรามีกฎจราจร ก็เพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนร่วมกัน หากมีคนที่ไม่เห็นแก่ความปลอดภัยของคนอื่นอยู่บนถนน เป็นเรื่องอันตรายอย่างยิ่ง การละเมิดกฎ เป็นเรื่องน่าอายคนละเมียดกฎ ต้องหมดไปจากถนน

มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย มีแนวทางการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๔.๑ ความเร็วในการขับขี่

ภาพรวมทั้งหมด พบว่า ผู้ขับขี่รถโดยสาร ๔ ล้อ/ ๖ ล้อ แพททุกจังหวัดขับขี่รถด้วยความเร็วสูงสุดน้อยกว่า ๙๐ กม./ชม. ขณะที่ผู้ขับขี่รถยนต์/ปิคอัพส่วนบุคคล โดยส่วนใหญ่จะขับขี่รถด้วยความเร็วสูงสุดที่ ๙๐-๑๒๐ กม./ชม. สำหรับผู้ขับขี่รถบรรทุกทุกสินค้า โดยส่วนใหญ่จะขับขี่รถด้วยความเร็วสูงสุด น้อยกว่า ๙๐ กม./ชม. และ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล โดยส่วนใหญ่ขับขี่ด้วยความเร็ว ๖๑-๘๐ กม./ชม.

๔.๒ การขับขี่รถด้วยความเร็วสูงสุด สูงกว่า ๙๐ กม./ชม.

สำหรับการขับขี่รถด้วยความเร็วสูงกว่า ๙๐ กม./ชม. พบว่า ผู้ให้ข้อมูลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ร้อยละ ๖๕.๑) ขับรถด้วยความเร็วสูงกว่า ๙๐ กม./ชม. มากที่สุด และเมื่อพิจารณาถิ่นที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ขับขี่รถมาจากจังหวัดอื่น (ร้อยละ ๘๔.๖) ซึ่งคล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ที่เหลือ จากข้อมูลดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ผู้ขับขี่ที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่น จะขับขี่รถด้วยความเร็วสูงกว่าผู้ขับขี่ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนั้นๆ

๔.๓ การตั้งด่านและการถูกเรียกตรวจ

ผลของการตั้งด่านตรวจต่อการปฏิบัติตามกฎจราจร ผู้ให้ข้อมูลโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๗.๖) เห็นว่าการตั้งด่านทำให้ตนปฏิบัติตามกฎจราจรเพิ่มมากขึ้น สูงสุด คือ กลุ่มผู้ขับขี่รถโดยสาร ๔ ล้อ/ ๖ ล้อ (ร้อยละ ๙๐.๕)

ส่วนผู้ใช้ถนนโดยส่วนใหญ่(ร้อยละ๘๕.๘)เห็นว่าการตั้งด่านตรวจจะทำให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตามกฎจราจรมากขึ้น โดยสูงสุดคือกลุ่มผู้ขับรถบรรทุก (ร้อยละ๘๗.๕) ความพึงพอใจต่อการถูกเรียกตรวจ โดยภาพรวมของการตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ทั้งผู้ที่ถูก/ไม่ถูกเรียกตรวจ) พบว่าผู้ให้ข้อมูล ที่พอใจต่อการถูกเรียกตรวจในช่วงเทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖ ไม่พอใจร้อยละ ๓๔.๔ (ตารางที่ ๒๖) และพบว่า ผู้ขับขี่ที่ถูกเรียกตรวจทั้งหมดเท่ากับร้อยละ ๒๓.๕ โดยจากจำนวนดังกล่าวพบว่า ๓ ใน ๔ (ร้อยละ ๗๕.๖) ของผู้ถูกเรียกตรวจมีความพึงพอใจต่อการถูกเรียกตรวจ สำหรับความพอใจต่อการถูกเรียกตรวจของแต่ละจังหวัด พบว่าผู้ให้ข้อมูลแทบทุกจังหวัดพึงพอใจต่อการถูกเรียกตรวจ โดยผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดขอนแก่นมีความพอใจสูงสุด (ร้อยละ ๙๒.๙) ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ร้อยละ ๕๕.๓) ผู้ให้ข้อมูลไม่พอใจในการถูกเรียกตรวจสูงสุด สำหรับอายุกับความพึงพอใจในการถูกเรียกตรวจพบว่า โดยส่วนใหญ่พอใจในการถูกเรียกตรวจ ยกเว้นเพียงกลุ่มผู้ขับขี่อายุน้อยกว่า ๑๘ ปี ที่ส่วนใหญ่ไม่พอใจต่อการถูกเรียกตรวจ (ร้อยละ ๕๒.๒)

๔.๔ การสวมหมวกนิรภัย การใช้สายใต้คาง และการคาดเข็มขัดนิรภัย

พบว่า กว่าร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มผู้ขับขี่ปฏิบัติตามกฎจราจร ในเรื่องของการคาดเข็มขัดนิรภัย การสวมหมวกนิรภัยและการใช้สายรัดใต้คาง ยกเว้นกลุ่มผู้ขับขี่รถโดยสาร ๔ ล้อ/ ๖ ล้อ ที่ไม่คาดเข็มขัดนิรภัยเป็นจำนวนมาก (ร้อยละ ๓๒.๖)

๔.๕ การพกใบอนุญาตขับขี่

พบว่า กลุ่มผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์พกใบอนุญาตขับขี่น้อยที่สุด (ร้อยละ ๘๒.๔) ส่วนกลุ่มที่พกใบอนุญาตขับขี่สูงสุดคือกลุ่มผู้ขับรถบรรทุกสินค้าขนาด ๔ ล้อ และมากกว่า (ร้อยละ ๙๗.๖)

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า มีแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า ได้กำหนดวิธีการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดได้เป็นกรณีใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. การฟ้องคดีอาญา

๑.๑ เอกชนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าได้ (ม.๕๕) แต่ไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเองเนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติเป็นความผิดต่อรัฐ เอกชนมิใช่ผู้เสียหายตาม

กฎหมายและเมื่อได้รับการร้องทุกข์ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าก็จะดำเนินการสอบสวนตามขั้นตอนต่อไป

๑.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ย่อมมีอำนาจในการดำเนินคดีและมีอำนาจดำเนินการสอบสวนผู้กระทำความผิดได้ เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าดำเนินการสอบสวนจนได้พยานหลักฐานครบถ้วนแล้ว หากมีคำสั่งฟ้องก็จะส่งความเห็นพร้อมสำนวนไปยังพนักงานอัยการต่อไป หากอัยการมีคำสั่งฟ้องก็จะส่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล แต่หากมีคำสั่งไม่ฟ้องก็จะส่งสำนวนกลับมายังคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ประธานกรรมการวินิจฉัย หากประธานกรรมการมีความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของอัยการก็จะให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาดต่อไป โดยโทษตามกฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖ ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ากระทำความผิดซ้ำให้ระวางโทษทวีคูณ (ม.๕๑)

๒. การฟ้องคดีแพ่ง

กรณีผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือสมาคมตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคสามารถฟ้องศาลเรียกค่าเสียหายแทนผู้บริโภคหรือสมาชิกของสมาคมได้ (ม.๔๐) ทั้งนี้ต้องนำคดีฟ้องขึ้นสู่ศาล ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายรู้หรือควรจะได้รู้ถึงเหตุดังกล่าว มิฉะนั้นสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาลจะขาดอายุความ (ม.๔๑)

๓. การสั่งให้ระงับหยุดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงการกระทำที่เป็นความผิด

เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเห็นว่า ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ ย่อมมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจระงับ หยุด หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงการกระทำดังกล่าว ซึ่งหากผู้ประกอบธุรกิจไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์และให้แจ้งคำวินิจฉัยเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ โดยให้ถือคำวินิจฉัยเป็นที่สุด

หากมีการฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก็จะส่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลเพื่อดำเนินการบังคับตามกฎหมายต่อไป โดยมีโทษจำคุก ๑-๓ ปี หรือปรับ ๒-๖ ล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕ หมื่นบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน

การบังคับใช้กฎหมายการควบคุมบุหรี่ของกรมควบคุมโรคติดต่อ มีแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๑. ห้ามจำหน่ายบุหรี่-สุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี อย่างจริงจังทั่วประเทศ ครอบคลุมถึงหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นมา

๒. การจัดเขตปลอดบุหรี่และจำหน่ายเหล้า-บุหรี่ โดยให้ส่วนราชการทุกแห่งเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓ ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยส่วนราชการทุกแห่งออกระเบียบข้อกำหนดไม่ให้มีการจำหน่ายบุหรี่-เหล้า ในสถานที่ราชการ

๓. ให้ข้าราชการทุกคนเป็นแบบอย่างไม่สูบบุหรี่ ใครที่สูบบุหรี่แล้ว ถ้ายังเลิกไม่ได้ ก็ไม่ควรสูบบุหรี่ในที่เปิดเผยต่อหน้าประชาชนในสถานที่ราชการ โดยเฉพาะที่ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ ขอให้เคร่งครัดเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากรายงานของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าผู้ฝ่าฝืนมักเป็นข้าราชการมากกว่า

๔. หัวหน้าส่วนราชการออกกฎ ระเบียบ ข้อกำหนดท้องถิ่นเพิ่มเติม ในการกำหนดให้สถานที่หรือพื้นที่ใดๆ ในความรับผิดชอบเป็นเขตปลอดบุหรี่

๕. ในระดับหมู่บ้านจะขอให้ อสม.ทั่วประเทศ สอดส่องดูแลร้านขายของชำ ร้านค้า ในหมู่บ้าน ห้ามขายบุหรี่-เหล้าให้เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘

เกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายการจำหน่ายบุหรี่และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

๑. ร้อยละของร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีระบบปรับอากาศจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ถูกต้องตามกฎหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. ร้านค้ามีการติดสติ๊กเกอร์ไม่จำหน่ายบุหรี่ และสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีได้ ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. ร้อยละ ๘๐ ของร้านค้าไม่จำหน่ายบุหรี่และ/หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

บทที่ ๔

ผลการประเมินกฎหมายการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเป็นการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษาชาติ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษา โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เอกสารกฎหมายที่ใช้เป็นกฎหมายหลักในการศึกษา คือกฎหมายการศึกษาชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการนำทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในประเด็นกฎหมายต่างๆ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติ ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า มีประเด็นของกฎหมายการศึกษาชาติที่ต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในหลายประเด็น อันเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ และการปฏิรูปการศึกษาของชาติโดยรวม โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาวิจัยสรุปดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาชาติ

ผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสารกฎหมายการศึกษา การศึกษาวิเคราะห์เอกสารผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาของ สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานทั้งผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับพื้นที่ รวมทั้งการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ พบว่าการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาชาติยังมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติอยู่หลายประการ ทั้งในตัวสาระของกฎหมายเอง สภาพการบังคับใช้ ตลอดจนการรับรู้ในสาระของกฎหมายซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของชาติ กระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม มีปัญหาหลายประการทั้งปัญหาการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการดำเนินการเพื่อให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำประเด็นปัญหาต่างๆ มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ผลการวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายการศึกษาชาติ ข้อเสนอแนะในการพัฒนากฎหมาย และสภาพปัญหาอุปสรรค สรุปผลได้ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สรุปผลการประเมินการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต</p> <p>“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา</p> <p>“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต</p> <p>“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา</p> <p>“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็น</p>	<p>ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดีแล้ว แต่มีข้อควรพิจารณาปรับปรุง คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำนิยามมีความหมายเชิงวิชาการมากเกินไป ทำให้เกิดความเข้าใจในสาระของกฎหมายค่อนข้างยาก - คำนิยามไม่ตรงกับบริบทความเป็นจริงที่ดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบัน - คำนิยามบางคำมีความหมายเป็นสากลแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำมากำหนดนิยามใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มคำยามที่มีความหมายเฉพาะ หรือคำที่มีความหมายเข้าใจยาก - ใช้คำนิยามที่สั้น ไม่ยาวเกินไป

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>หลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา</p> <p>“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น</p> <p>“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ</p> <p>“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน</p>		

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>“ ผู้บริหารสถานศึกษา ” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“ ผู้บริหารการศึกษา ” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป</p> <p>“ บุคลากรทางการศึกษา ” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ</p>		
<p>มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้</p> <p>(๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ</p> <p>(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา</p> <p>(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา</p>	<p>- ระบบ โครงสร้าง ของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่สอดคล้องกับบริบทที่เป็นจริงของการจัดการศึกษา ทั้งระบบสายบังคับบัญชา ความเป็นเอกภาพ ระบบการกระจายอำนาจยังไม่บรรลุผลตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>- การสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ขาดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนจากส่วนกลาง</p> <p>- ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น</p>	<p>- กำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง</p> <p>- หน่วยงานภาครัฐต้องจริงจังในการแก้ไขปัญหา</p> <p>- ไม่ควรเน้นปรับโครงสร้างการบริหารงานแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรแก้ไขปัญหาทั้งระบบ</p>

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น	- การดำเนินการออกกฎหมาย ลำดับรองหลายฉบับยังไม่สามารถดำเนินการได้	
มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน	- สถานศึกษาขาดความชัดเจนในการเก็บค่าเล่าเรียนในบางรายการทำให้เกิดการร้องเรียนจากผู้ปกครอง - คุณภาพการศึกษายังไม่ทั่วถึงและขาดคุณภาพ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	- กระจายและสร้างโอกาสให้ประชาชนในการรับบริการจากรัฐอย่างเสมอภาค - ภาครัฐลดการจัดการศึกษาและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับผิดชอบมากขึ้น
มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	- การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาอุปสรรคมาก โดยเฉพาะการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนมัธยมจะมีความต้องการโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา - ประชาชนยังให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของรัฐมากกว่าเอกชน	เปิดโอกาสและสนับสนุนภาคเอกชน ให้เข้ามาจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้มากขึ้น
มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ...	- สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดได้เฉพาะการศึกษาในระบบ ส่วนการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัยยังไม่มี การดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม - ขาด ความ ชัด เจน ใน การ จัด การศึกษาทางเลือก	- เปิดโอกาสให้มีการจัดการศึกษาทางเลือกให้มากขึ้น
มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	- มีความสับสนในการตีความสาระของกฎกระทรวงเรื่องการนับอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดใช้วิธีนับอย่างไร - ยังมีเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาสที่ไม่ได้รับการการศึกษา	- ปรับกฎหมายให้ยืดหยุ่นต่อสภาพของสังคมไทย

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาส่วนใหญ่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด - ผู้เรียนยังขาดโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาครู และผู้สอนในการคิดค้นพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน
<p>มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวน ประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา</p> <p>ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จำนวนเขตพื้นที่การศึกษาพบว่ามีปัญหาเรื่องจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัดยังไม่เหมาะสม บางจังหวัดมีจำนวนเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนสถานศึกษาและปริมาณที่ได้รับมอบหมาย ๒. สถานที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษาพบว่าบางจังหวัดสถานที่ตั้งเขตไม่เหมาะสม สร้างปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และเกิดการร้องเรียน เช่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น ๓. จำนวนเขตพื้นที่มัธยมศึกษายังไม่เหมาะสมทำให้เกิดปัญหาในการประสานงาน และการสนับสนุนสถานศึกษา 	<p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับแต่ละบริบท</p>
<p>มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. คุณสมบัติและการได้มาของคณะกรรมการเขตพื้นที่ที่ยังไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริง ๒. คณะกรรมการเขตพื้นที่ที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. วาระการดำรงตำแหน่งไม่เหมาะสม สิ้นเกินไป 	<p>ปรับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการให้เหมาะสม และมีความยืดหยุ่น</p>

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา</p>		
<p>มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง....</p>	<p>๑. กฎกระทรวงเรื่องการกระจายอำนาจประกาศบังคับใช้ล่าช้ามาก ๒. สาระของกฎกระทรวงยังไม่ชัดเจน และขาดแนวทางในการปฏิบัติ</p>	<p>ปรับแก้กฎกระทรวงให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติให้มากขึ้น</p>
<p>มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>คุณสมบัติและการได้มาของ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริงในชุมชน</p>	<p>ปรับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของกรรมการ</p>
<p>มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น</p>	<p>มีปัญหาในการดำเนินงานการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ดำเนินการเตรียมและสร้างความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
<p>มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัด</p>	<p>มีปัญหาในการดำเนินงานการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ควรปรับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินใหม่ให้ยืดหยุ่น</p>

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
การศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
<p>มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>๑. กฎเกณฑ์และวิธีการประเมินของ สมศ.ไม่เหมาะสมกับความเป็นจริงของสถานศึกษา</p> <p>๒. ผู้ประเมินภายนอกของ สมศ.ยังไม่เหมาะสม ยังไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดการยอมรับจากสถานศึกษา</p>	<p>ปรับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสถานศึกษา</p>
<p>มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ</p>	<p>๑. การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษายังไม่ชัดเจน และไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>๒. ยังไม่การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p>	<p>รัฐต้องเร่งดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยเร็ว</p>
<p>มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา</p>	<p>ยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ข้อกำหนดของกฎหมายขาดความยืดหยุ่นทำให้ยากต่อการปฏิบัติงาน</p>	<p>ควรมีการจัดระบบเก็บภาษีเพื่อการศึกษา</p>

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา</p> <p>บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา</p> <p>บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวง การคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ</p> <p>บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษายังไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ - กฎหมายไม่ได้มีรายละเอียดที่ชัดเจนในการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานความร่วมมือกับกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลังเพื่อสร้างความชัดเจนในการดำเนินการ - ส่วนกลางจัดทำคู่มือเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

ประเด็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาชาติ	ผลการประเมินและสภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
<p>มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก</p> <p>หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>ยังไม่สามารถปฏิบัติตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยที่สาระของกฎหมายมีมาก และรายละเอียดยังไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ</p>	<p>เตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการดำเนินการตามที่กฎหมายประกาศบังคับใช้</p>
<p>มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม</p> <p>หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิตการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นยังเป็น กองทุน ของกระทรวงการคลัง ทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินการ - กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นไม่เป็นนิติบุคคลทำให้ขาดอำนาจในการดำเนินการ 	<p>เร่งผลักดันกฎหมายเพื่อการจัดตั้งหน่วยงานกลาง และจัดตั้งกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร็ว</p>
<p>มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอโยบายแผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>ยังไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางตามกฎหมายกำหนด</p>	<p>เร่งผลักดันกฎหมายเพื่อการจัดตั้งหน่วยงานกลาง และ จัด ตั้ง ก อ ง ทุ น เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร็ว</p>

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สรุปผลการระดมความคิดเห็นในภาพรวมการปฏิรูปการศึกษา

จากผลการสอบถามผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Focus Group) และการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องโดย (การประชุมระดมความคิดเห็น) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาชาติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พบว่ามีประเด็นที่สำคัญเร่งด่วนและเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานซึ่งจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญในภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

ในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายการศึกษาชาติ มีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ ซึ่งเป็นการยุบรวมหน่วยงานในระดับพื้นที่เป็นเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาและการประกาศเขตพื้นที่มัธยมศึกษาซึ่งมีความไม่เหมาะสมหลายประการ ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า มีความไม่เหมาะสมในการบริหารงานจัดการศึกษาซึ่งในบางเขตพื้นที่การศึกษาใหญ่เกินไป เนื่องจากจะมีจำนวนสถานศึกษาในความดูแลและภารกิจใหม่ที่ต้องรับผิดชอบมากไม่สอดคล้องกับสมรรถนะของเขตพื้นที่ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีอยู่ โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทหน้าที่ใหม่ซึ่งต้องบริหารจัดการโดยใช้นวัตกรรมที่ทันสมัย ตลอดจนระยะทางระหว่างสถานศึกษาบางแห่งอยู่ไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามากทำให้มีความยากลำบากในการเดินทาง เสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณ ปัจจัยต่างดังกล่าวเป็นปัญหาในการติดต่อประสานงานโดยเฉพาะสำนักงานพื้นที่มัธยมศึกษาซึ่งมีจำนวนน้อยไม่ครอบคลุมพื้นที่ โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาบางแห่งที่ต้องดูแลสถานศึกษาหลายจังหวัดจะมีความยุ่งยากลำบาก

เรื่องการระดมทรัพยากร

ในปัจจุบันสถานศึกษายังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการระดมทรัพยากรไม่มีมาตรการในการระดมทรัพยากร เช่น การใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุ การลดหย่อนภาษีแก่ผู้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและอุดหนุนการจัดการศึกษา ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งมีทรัพย์สินที่เป็นที่ดินจำนวนมากสามารถนำไปใช้หาประโยชน์เพื่อสถานศึกษาได้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษา ยังไม่มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการ ประกอบกับส่วนกลางขาดการเตรียมความพร้อม และขาดการสร้างความเข้าใจอันดีต่อสถานศึกษา รวมทั้งขาดการประสานงานกับกรมธนารักษ์ ของกระทรวงการคลัง ดังนั้นจึงสร้างปัญหาในทางปฏิบัติให้กับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

เรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

ปัจจุบันยังขาดความพร้อมในการเตรียมการรองรับการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๔ ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จากผลการศึกษาคำประเมินการบังคับใช้กฎหมายพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจ และการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๔ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีความพร้อมสูงในการรองรับการกระจายอำนาจในทุกด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็กขาดบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี และขาดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว จึงควรเพิ่มศักยภาพให้กับสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนโดยการฝึกอบรมความรู้ให้กับบุคลากรในทุกด้าน

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นกระจายอำนาจไปรวมไว้ที่เขตพื้นที่การศึกษา แต่ยังไม่ไปถึงสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความรู้สึกขาดความเป็นอิสระต่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ และเกิดความไม่คล่องตัว

กระทรวงศึกษาธิการต้องเร่งดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ อันได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัว รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จะสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

เรื่องการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล

ถึงแม้ว่าปัจจุบันความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ตามมาตรา ๓๕ จะมีผลแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงสถานศึกษายังขาดแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการในการบริหารสถานศึกษาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ชัดเจน และมีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติงานของบุคคล การปกครองดูแลทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ในหลายเรื่องเพราะไม่มีกฎหมาย กฏระเบียบรองรับ แม้แต่เรื่องการใช้ประโยชน์จากราชพัสดุจึงควรออกระเบียบว่าด้วยการใช้ที่ราชพัสดุของสถานศึกษานิติบุคคล

เรื่องอำนาจหน้าที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (เดิม)

การปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพบว่ายังไม่โปร่งใส ไม่เป็นธรรม ยังมีการแสวงหาผลประโยชน์แอบแฝง ในการคัดเลือกกรรมการ มีความยุ่งยากมาก และพบว่า อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาแสดงบทบาทเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบทบาทด้านส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีการปฏิบัติที่ชัดเจน จำเป็นเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนอ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่

การศึกษา และตัวแทนครูสภา โดยพิจารณาเพิ่มผู้แทนครูและผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลและถ่วงดุลอำนาจซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนด องค์ประกอบของคณะกรรมการ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

เรื่องการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพบว่ากฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๖๙ ได้บัญญัติให้รัฐจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณา เสนออนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้รวมทั้งการประเมิน คุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และโดยที่หน่วยงานกลางดังกล่าวที่จะจัดตั้งมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงการศึกษาธิการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายจึงจำเป็นต้องให้กฎหมาย เพื่อจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เมื่อมีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของชาติ จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของชาติ เกิดความเสมอภาคและเกิดความเป็นธรรมในสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และโดยที่สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็น องค์การมหาชน จะทำให้การดำเนินงานเกิดความรวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของราชการ คุ่มค่า และประหยัด อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ

เรื่องการจัดให้มีกฎหมายลำดับรอง

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและสาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้มีการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้ จ่ายงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามที่กำหนดในมาตรา ๖๒ และกฎหมายการศึกษาชาติกำหนดให้การมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิตเพื่อการศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในปัจจุบัน กฎกระทรวงทั้งสองฉบับยังไม่มีประกาศบังคับใช้แต่อย่างใด จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ บรรลุตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองต่อไป

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการศึกษาพบว่า การบังคับใช้กฎหมายยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายกำหนด มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ ทั้งความไม่เข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย ความไม่ชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ และประเด็นสำคัญพบว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เพราะกฎหมายการศึกษาชาติไม่มีบทลงโทษ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ให้ความสำคัญ และเพิกเฉย ดังนั้นผู้ที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางมาตรการการลงโทษทางวินัยมาใช้ดำเนินการเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาลำดับรอง

ผลการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติ พบว่ามีประเด็นกฎหมายที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบเพื่อดำเนินการพัฒนาให้เหมาะสม และไม่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ ผลการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่า มีทั้งประเด็นปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญของกฎหมายซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขด้วยวิธีการปรับปรุงแก้ไขสาระของกฎหมายและพบว่ามีประเด็นสำคัญทางการบริหาร ซึ่งต้องแก้ไขโดยใช้วิธีการบริหารจัดการโดยไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ผลการประเมิน สรุปได้ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับกฎหมายลำดับรองที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบการศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

๑.๑ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาค่อนข้างต่ำ การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและเป้าหมายตามที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการ ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. เป็นภารกิจหลักมากกว่าที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๒) สถานศึกษามีการมอบหมายให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ไม่ได้ให้ครูทั้งโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของครูหรือคณะทำงานบางกลุ่มเท่านั้น

๓) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาเน้นแต่การจัดทำเอกสารมากกว่าเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

๔) ผู้บริหารและครูยังขาดความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินการมุ่งเน้นเพื่อให้ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น

๕) การประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและภายนอกควรมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน

๖) ผู้ประเมินภายนอกที่มาประเมินสถานศึกษามีมาตรฐานไม่เท่ากันทำให้ผลการประเมินไม่สะท้อนกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา

๗) เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.ใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งประเทศ ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับขนาดของแต่ละโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดทั้งครูและงบประมาณ ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์ของสมศ. ทั้งที่ไม่ใช่ความผิดของโรงเรียนแต่อย่างใด

๑.๒ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในสาระของกฎหมายรวมทั้งขาดคู่มือแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างชัดเจน

๒) งานบริหารบุคคลนั้นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ยังมีความเห็นเป็นส่วนกลางและเขตพื้นที่ยังไม่ได้กระจายอำนาจให้สถานศึกษาอย่างแท้จริง เช่น งานบริหารบุคคล สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการคัดเลือกครูได้เอง ทำให้เกิดปัญหาได้ครูไม่ตรงกับที่โรงเรียนต้องการ เช่น สถานศึกษาขาดครูด้านคณิตศาสตร์ แต่เขตพื้นที่ส่งครูภาษาไทยไปให้

๓) งานด้านวิชาการ พบว่า หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ส่วนกลางกำหนดไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยเฉพาะระดับประถมวัย และช่วงชั้นที่ ๑ เห็นว่ามีสาระการเรียนการสอน ๘ กลุ่มสาระนั้นมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ควรปรับลดสาระการเรียนรู้อันสำหรับเด็กประถมวัยและช่วงชั้นที่ ๑ ให้น้อยกว่าปัจจุบันโดยปรับให้เหมาะสมกับช่วงวัย

๔) ด้านงบประมาณ สถานศึกษาได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามส่วนกลางกระจายอำนาจให้ปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาพยายามหารายได้เพิ่ม โดยเรียกเก็บจากผู้ปกครอง เพราะงบประมาณไม่เพียงพอ

๕) สถานศึกษาไม่เห็นด้วยในการกำหนดขนาดของโรงเรียนโดยใช้จำนวนเด็กเป็นเกณฑ์

๑.๓ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) กระทรวงศึกษาธิการไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร
๒) เรื่องการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาโดยครอบครัวขาดความต่อเนื่อง

๓) การดำเนินการจดทะเบียนมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก เขตพื้นที่ที่กำหนดขั้นตอนการจดทะเบียนมีความยุ่งยากมากขึ้น ทำให้ผู้ที่ดำเนินงานจัดการศึกษาโดยครอบครัวยกเลิกไปเป็นจำนวนมาก

๔) ขาดการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๑.๔ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบยังขาดการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยสถานประกอบการอย่างเพียงพอ

๒) สถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่าการจัดการศึกษาทางวิชาชีพ

๓) ขาดการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาโดยสถานประกอบการ

๔) ขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนมีขั้นตอนยุ่งยากและมีความซับซ้อนมากเกินความจำเป็น

๕) การเทียบโอนวุฒิหลังจบการศึกษายังมีปัญหา โดยเฉพาะในระดับปวช.

๖) การสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวยังน้อยเกินไปสำหรับการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในสถานประกอบการ

๑.๕ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) จัดแบ่งกลุ่มใหม่ โดยแยกเป็น กลุ่มอำนวยการ และกลุ่มสินทรัพย์
๒) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาแยกเป็นกลุ่มกิจการพิเศษในบางเขตพื้นที่

๓) ควรมีการจัดตั้งกลุ่ม ICT ขึ้นทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๔) ควรมีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการวิจัยเพื่อการศึกษา

๕) ควรจัดกรอบอัตรากำลังให้ในภาพรวมและให้ สพท. พิจารณาจัดลงแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสมของงาน

๖) ควรมีหลักเกณฑ์ให้มีการหมุนเวียน ผอ. กลุ่มเป็นวาระ

๗) ควรแบ่งงานนิติการขึ้นตรงกับ ผอ.สปท.

๘) ควรมีเส้นทางความก้าวหน้าของบุคลากรที่เทียบเคียงกับครูและศึกษานิเทศก์

๙) ควรเปิดช่องให้มีการสับเปลี่ยนกับตำแหน่งครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม

๑๐) ควรมีความชัดเจนในการเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดตนเอง

สรุปผลวิเคราะห์การประเมินการบังคับใช้กฎหมายลำดับรอง

จากการดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความเห็นและหาข้อเสนอแนะเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย ภายหลังจากการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายลำดับรอง สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังเนื่องจากสภาพข้อเท็จจริงของโรงเรียนนั้นมีปัญหา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่จำกัดในเรื่องของครูอาจารย์ไม่เพียงพอประมาณมีจำกัดทำให้ไม่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้เท่าที่ควร จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาในภาพรวมพัฒนาไม่ได้เต็มที่เท่าที่ควร

๒) โรงเรียนจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในจริง แต่เป็นการจัดทำเป็นเอกสารที่เป็นข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาเท่านั้น การนำระบบการประกันไปดำเนินการนั้นไม่ได้กระทำอย่างจริงจัง

๓) การบังคับใช้กฎกระทรวงนั้น ยังไม่เกิดผล แม้จะมีรายละเอียดการให้สถานศึกษาดำเนินการแต่สถานศึกษาไม่สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาจะดำเนินการในลักษณะมอบหมายให้ครูไปจัดทำไม่ได้ถือว่าเป็นภารกิจของทั้งโรงเรียน ทำให้ครูในโรงเรียนไม่สามารถเข้าใจจุดมุ่งหมายและเป้าประสงค์ที่ต้องการจริงๆ

๔) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควรเนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการในโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายนอก และมุ่งเน้นเอาจริงเอาจังกับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งกระทำในระยะสั้น ทำให้เร่งทำเฉพาะช่วงเวลาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาประเมินเท่านั้น จึงทำให้การประกันคุณภาพภายในขาดความสำคัญ

๕) ควรมีการส่งเสริมให้โรงเรียนตระหนักถึงการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในให้มากยิ่งขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าถ้าสถานศึกษาได้จัดทำและให้ความสำคัญเรื่อง

การประกันคุณภาพภายในแล้ว และทำเป็นกิจวัตรประจำวัน ให้ครบวงจรการบริหารการเรียน การสอน เชื่อว่าคุณภาพการศึกษาจะสูงขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) สร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในระดับนโยบายควรเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ตระหนัก กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้น

๗) ควรมีการนิเทศติดตามการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ เช่น ๓ เดือน ๖ เดือน และจะต้องกำกับดูแลเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นไปตามกฎหมาย การศึกษา นโยบายการศึกษา และเป้าหมายการศึกษาที่ต้องการ

๘) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา ฉบับใหม่ จะต้องสร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับทั้งพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ให้มีความสำคัญและร่วมมือกัน กำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกัน และให้ข้อมูลที่เป็นจริง ร่วมกันประเมินในลักษณะกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

๒. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการ จัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑) กฎหมายการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนดนั้นแต่กฎหมายลำดับรองไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจให้ สถานศึกษา เช่น การบริหารงานบุคคล พบว่าไม่มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการ เองทั้งหมด

๒) เกณฑ์ประเมินชำนาญการพิเศษ รองผอ.สพท.ที่ใช้กับผู้รับการประเมิน ทุกกลุ่ม ควรปรับอายุปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมกับอายุ เช่น อายุไม่เกิน ๕๕ ปีใช้เกณฑ์ปกติ อายุ เกิน ๕๕ ปีใช้เกณฑ์พิเศษโดยการประเมินประสพการณ์โดยยึดมาตรา ๕๕ (พ.ร.บ.ครู)

๓) เกณฑ์ประเมินตาม ว.๒๕ ด้าน ๑,และด้าน ๒ การประเมินโดย ก.ค.ศ. กำหนดให้ผู้มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน บาง สพท.แต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษามา ประเมินผู้บริหารการศึกษาซึ่งลักษณะความรู้ความเข้าใจคนละรูปแบบ ควรปรับให้ ผู้บังคับบัญชาในสายงานนั้นเป็นผู้ประเมิน เช่น ผอ.สพท.ประเมินรอง ผอ.สพท. ให้เหมือน สมัยก่อน

๔) ปัจจุบันไม่มีคู่มือปฏิบัติเป็นมาตรฐานของผู้ประเมิน โดยเฉพาะด้าน ๓ (ผลงานวิชาการ) ก.ค.ศ.ควรจัดทำคู่มือเป็นสำหรับผู้ประเมิน

๕) หลักเกณฑ์การผ่านของคณะกรรมการด้านที่ ๓ ใช้มติเอกฉันท์ ควรปรับ เกณฑ์ให้เป็น ๒ ใน ๓ (ลดเกณฑ์เอกฉันท์ลง)

๖) การอนุมัติผลการประเมินควรระบุเงื่อนไขด้านเวลาในการแต่งตั้งไว้ด้วย ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้ระบุการแต่งตั้งให้ชัดเจน เช่น แต่งตั้งภายใน ๓๐ วัน

๗) เขตพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญการประเมินวิทยฐานะ รอง ผอ. สพท.กรณี ข้าราชการพิเศษ เชี่ยวชาญ ฯลฯ อ.ค.ก.ศ. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ สพท.มีบทบาทมากกว่า ปัจจุบัน ตามมาตรา ๕๕ พ.ร.บ.ครู ๔๗

๘) เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เรื่องวิทยฐานะของ รองผอ.สพท. ควรจัดให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ให้มีความรู้ และจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติโดยสำนักงาน ก.ค.ศ. เป็นผู้ดูแล

๙) กรรมการประเมินผลงานวิชาการไม่ได้แสดงรายละเอียดข้อบกพร่องของ ผลงานชัดเจน แล้วให้คะแนนจนกระทั่งไม่ผ่านตลอดจนมาตรฐานการประเมินไม่มีมาตรฐาน เดียวกัน ควรจัดทำคู่มือมาตรฐานด้านวิชาการแสดงรายละเอียดให้ชัดเจน แล้วจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อให้ ก.ค.ศ. จัดพัฒนากรรมการผู้ประเมินให้เป็นแนวเดียวกันทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑๐) การแต่งตั้งกรรมการประเมินผลงานวิชาการมาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.ค.ศ. กำหนดไม่สอดคล้องกับผู้ขอรับการประเมิน ควรให้ สพท.เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ อ.ค.ศ. เป็นผู้คัดเลือกและไม่ควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยเนื่องจากมีการปฏิบัติงานคนละ รูปแบบกับ สพท.

๑๑) เกณฑ์ประเมินตาม ว.๒ ใหม่ด้านผลการบริหารไม่เหมาะสมกับมาตรฐาน ตำแหน่งกับงานที่รับผิดชอบ เช่น ได้รับมอบให้ดูแลกลุ่มอำนวยการ แต่เกณฑ์ให้พิจารณา NT, O-NET ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ ดังนั้นไม่ควรมี NT, O-NET อยู่ในแบบประเมิน รอง ผอ.สพท. ควรยึดตามมาตรฐาน ตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะ และตามสภาพงานที่รับผิดชอบ

๑๒) กรรมการตัดสินเกณฑ์กรณีพิเศษ รอง ผอ.สพท.เชี่ยวชาญ ไม่ควรใช้มติ เอกฉันท์ ควรปรับเกณฑ์เป็นมติกรรมการ ๕ คน เพียง ๓ ใน ๕ คน

๑๓) การยื่นขอรับการประเมินควรเริ่มต้นที่ปีการศึกษาแล้วปฏิบัติงานภายใน ๑ ปี จึงประเมินเพื่อให้สอดคล้องการปฏิบัติงานโดยประเมินเชิงประจักษ์

๑๔) หลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะควรให้คะแนนผลงานที่เกิดจากการ ปฏิบัติหน้าที่ ต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๕,๗๐ และคะแนนรวมควรไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๕,๗๕ เช่นเดียวกัน (ปรับลดตามสัดส่วน) การเยียวยา ควรให้พัฒนาผลงานของตนเอง อย่างต่อเนื่องไป จนกระทั่งผ่านเกณฑ์ และผลการประเมินด้านที่ ๑-๒ ควรคงสภาพ ๒ ปีโดยไม่ต้องประเมินอีก

๑๕) ควรกำหนดรูปแบบของนวัตกรรม / รายงานการใช้ / คู่มือครูให้เป็น รูปแบบที่แน่นอน

๑๖) ปัญหาจากกรรมการผู้ตรวจ คือ ไม่มีมาตรฐานในการประเมิน ขาดความเป็นกลาง ขาดคุณธรรมในการประเมิน การให้คะแนนรายงานการพัฒนามากเกินไป ดังนั้นควรมี มาตรฐานในการประเมิน มีประเมินแบบกัลยาณมิตร และควรกำหนดคะแนนรายงานการพัฒนา ให้น้อยลงเหลือ ๓๐ คะแนน

๑๗) การจัดทำกฎหมายล่าช้าทำให้การปฏิบัติงานไม่สามารถ ดำเนินการได้ เกิดผลเสียต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น กฎกระทรวงตามมาตรา ๖๒

กฎกระทรวงการจัดสรรกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามมาตรา ๕๘ กฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพ การศึกษาตามมาตรา ๖๐ แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้ง กฎ ก.ค.ศ.เกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคลจำนวนหลายฉบับที่ยังไม่มีการประกาศบังคับใช้ ส่งผลเสียต่อขวัญกำลังใจ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปัญหาอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการศึกษาวิจัยติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายได้พบว่ามีปัญหาอุปสรรค ในการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ และได้มีข้อเสนอแนะทางในการนำไปกำหนดเป็น นโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค ได้ ดังนี้

๑. การส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย

ในการปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนดนั้นผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความ เข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง หากขาดความรู้ความ เข้าใจก็จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้ หรืออาจปฏิบัติงานที่ผิดพลาด ได้ ดังนั้นหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการออกกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างความรู้ความ เข้าใจเป็นลำดับแรกให้กับผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๒. เอกสารกฎหมาย

สาระของกฎหมายจะมีรายละเอียดที่มาก ผู้ปฏิบัติงานจึงไม่สามารถเข้าใจ และจดจำได้ทั้งหมด และจะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนดได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องจัดพิมพ์เอกสารกฎหมายให้กับผู้เกี่ยวข้องใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อลดการปฏิบัติงานที่ผิดพลาด

๓. คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมาย

การปฏิบัติงานในบางเรื่องจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ซับซ้อนมาก กฎหมาย จะมีการกำหนดเฉพาะสาระสำคัญแต่ไม่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงาน รวมทั้งอาจจะส่งผลต่อ การปฏิบัติงาน มีการตีความที่ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การจัดทำคู่มือจึงเป็น ทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

๔. มาตรการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายจะมีความศักดิ์สิทธิ์และบรรลุผลสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการบังคับใช้ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายจึงจำเป็นต้องมีมาตรการบังคับ ใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ มีบทลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง

๑. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานระดับจังหวัดใหม่

เนื่องจากผลการประเมิน พบว่า สาระของกฎหมายเกิดความไม่สอดคล้องกัน ในขณะที่กฎหมายการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้สถาน ศึกษาตามที กฎหมายกำหนด แต่กฎหมายลำดับรองไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา

เช่น การบริหารงานบุคคลพบว่าไม่มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการเอง เรื่องงบประมาณก็ไม่ได้กระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เพื่อทำหน้าที่หน่วยงานกลาง ตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

๓. เร่งผลักดันให้มีการจัดทำกฎกระทรวงทุกฉบับตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่ชัดเจน

๕. กำหนดให้มีบุคลากรด้านกฎหมายหรือที่ปรึกษาด้านกฎหมายให้กับสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

ข้อเสนอเชิงบริหารเพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายจากผู้เกี่ยวข้อง

๑. ใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องโดยเจตนาหลีกเลี่ยง หรือละเลยเพื่อการบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพ และเกิดความเสมอภาค เป็นผลดีต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

๒. สร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข หรือยกร่างกฎหมาย จำเป็นจะต้องให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อสร้างแนวร่วมในการสนับสนุน สร้างการยอมรับของสังคม และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายรับทราบ นอกจากนี้ยังเป็นดำเนินการได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

๓. การเสริมสร้างความรู้ เมื่อมีการประกาศบังคับใช้กฎหมายทุกครั้งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเสริมสร้างความรู้ในสาระสำคัญของกฎหมายให้กับฝ่ายปฏิบัติรับทราบเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง

ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษาวิเคราะห์พิจารณาทบทวนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พิจารณารายหมวด)

ในการดำเนินการครั้งนี้จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความเห็นจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้นำทุกประเด็นในแต่ละหมวดของกฎหมายซึ่งมีทั้งหมด จำนวน ๙ หมวด มาประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความเห็นในเรื่องสภาพปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และหาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวสามารถพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง โดยสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ปรากฏดังตาราง ที่ ๓

ตารางที่ ๓ สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ที่	ประเด็นกฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
๑	หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ	๑. กฎหมายได้กำหนดคำนิยามไว้ โดยมีคำนิยามที่ไม่ครอบคลุมสภาพความเป็นจริงของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้เกิดความสับสนในการตีความ ๒. คำนิยามที่กำหนดไว้เกิดความไม่ทันสมัย จำเป็นต้องเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคม ๓. คำนิยามที่กำหนดไว้ไม่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกันกับผู้ปฏิบัติ จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ	๑. ประเด็นใดที่เป็นปัญหาในการตีความควรกำหนดเป็นคำนิยามทุกเรื่อง ๒. การใช้คำนิยามควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ควรเขียนคำนิยามที่เข้าใจยาก ๓. คำนิยามควรเป็นคำนิยามที่มีความหมายสั้นกระชับรัด
๒	หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	๑. กฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้อำนาจแก่ภาครัฐมากเกินไป จนเกิดปัญหาการใช้อำนาจในทางที่ผิด ๒. ควรกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้เสมอภาคอย่างแท้จริงในการจัดการศึกษา และสร้างความเท่าเทียมให้กับประชาชนทุกกลุ่ม	๑. การจัดการศึกษาควรเป็นสิทธิพื้นฐานของภาครัฐ เพื่อสร้างศักยภาพและความเสมอภาคกันในสังคม และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประชากรของประเทศ

ที่	ประเด็น กฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
		<p>๓. การให้สิทธิและหน้าที่แก่ประชาชนกลุ่มใด ควรต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมด้วย</p>	<p>๒. ควรกำหนดสิทธิของประชาชนในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสม เฉพาะที่เป็นการศึกษาทางเลือก</p> <p>๓. การจัดการศึกษาไม่ควรให้เป็นสิทธิแก่ทุกกลุ่ม ควรพิจารณาเลือกให้เฉพาะบางกลุ่มเพื่อประสิทธิภาพและคุณภาพในการพัฒนาประเทศ</p>
๓	<p>หมวด ๓ ระบบ การศึกษา</p>	<p>๑. กฎหมายกำหนดระบบการศึกษาที่ไม่เอื้อและไม่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ เป็นการกำหนดระบบการศึกษาที่คับแคบ ไม่สนอง ต่อต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p> <p>๒ ระบบการศึกษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยจนเป็นปัญหาในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ จนเกิดปัญหาประชากรขาดคุณภาพ</p> <p>๓. ระบบการศึกษาไทยไม่สอดคล้องกับวิถีของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว</p>	<p>๑. รัฐต้องกำหนดเป้าหมายการจัดการระบบการศึกษาของชาติอย่างชัดเจน และตรงตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และเป็นสากล</p> <p>๒. รัฐต้องให้ความสำคัญและกำหนดให้ระบบการของชาติเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ</p> <p>๓. การกำหนดระบบการศึกษาของชาติต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนอย่างแท้จริง</p>
๔	<p>หมวด ๔ แนวทางการจัด การศึกษา</p>	<p>๑. แนวทางการจัดการศึกษาของชาติไม่เป็นสากล และไม่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>๒ รัฐต้องจัดการศึกษาแข่งขันกับ</p>	<p>๑. รัฐต้องกำหนดให้การศึกษเป็นวาระแห่งชาติ ต้องมีความเป็นสากล และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้า</p>

ที่	ประเด็น กฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
		<p>ภาคเอกชน และรัฐยังไม่ได้จัดการศึกษาให้ครอบคลุมเป้าหมายหลักของประเทศ</p> <p>๓. รัฐจัดการศึกษาที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแข่งกับองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ หรือภาคเอกชน สร้างความไม่เสมอภาคและเกิดความไม่เป็นธรรม ในการแข่งขัน</p>	<p>มามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>๒ รัฐต้องไม่จัดการศึกษาแข่งขันกับภาคเอกชน แต่รัฐควรจัดการศึกษาเฉพาะที่เป็นเป้าหมายหลักของประเทศ</p> <p>๓. รัฐต้องจัดการศึกษาที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรทั้งหมดอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p>
๕	หมวด ๕ การบริหาร และการจัด การศึกษา	<p>๑. มีความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการการศึกษา รัฐยังไม่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>๒. การบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นการรวมศูนย์อำนาจ ยังไม่เกิดการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา</p> <p>๓. การบริหารจัดการศึกษายังเป็นการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสม ขาดการบูรณาการ มีการกีดกันในการจัดการศึกษา</p> <p>๔. การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก ขาดการส่งเสริม สนับสนุน เน้นการลงโทษ มากกว่าสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p>	<p>๑. ลดความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการการศึกษา เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>๒. กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในทุกกระดับ และทุกพื้นที่</p> <p>๓. สร้างระบบการบูรณาการ มีการจัดการศึกษา ทุกภาคส่วน</p> <p>๔. การบริหารจัดการที่ใช้กฎหมายเป็นกลไกในการสนับสนุน การส่งเสริม สนับสนุน ไม่เน้นการลงโทษ เน้นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p>
๖	หมวด ๖ มาตรฐานและ การประกัน คุณภาพ การศึกษา	<p>๑. การจัดตั้งสำนักรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เป็นองค์กรอิสระเกิดปัญหาในการบริการจัดการในระดับพื้นที่ และเกิดการต่อต้านสูง</p> <p>๒. สิ้นเปลืองงบประมาณในการ</p>	<p>๑. ยกเลิกสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เป็นองค์กรอิสระเกิดปัญหาในการบริหารจัดการในระดับพื้นที่</p>

ที่	ประเด็น กฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
		<p>ดำเนินการสูง และไม่ได้มีการนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์</p> <p>๓. ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกไม่เหมาะสม</p>	<p>และเกิดการต่อต้านสูง</p> <p>๒. ให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก</p>
๗	<p>หมวด ๗</p> <p>ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p>	<p>๑. องค์กรผลิตครู และการใช้ครู ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกัน เกิดปัญหาคุณภาพของครูที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. องค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาครูระหว่างประจำการมีความอ่อนแอ ไม่มีศักยภาพในการพัฒนาครู</p> <p>๓. นโยบายการผลิตและพัฒนาครู ไม่มีความสอดคล้อง และไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๔. องค์กรครูที่ดูแล ไม่ได้ทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด แต่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์มากกว่า</p> <p>๕. ขาดการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาครู โดยไม่ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๖. การบริหารจัดการ และการกำหนดตำแหน่ง ค่าตอบแทน ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อย</p> <p>๗. ครูมีภาระหนี้สินสูงมาก ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ และขาดแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>๘. มีความไม่ชัดเจนในการสร้างความก้าวหน้าตามเส้นทางอาชีพให้ข้าราชการครู จนเกิดปัญหาต่อต้าน และเกิดการทุจริตในการเข้าสู่ตำแหน่ง หรือวิทยฐานะครูขาดความโปร่งใส</p>	<p>๑. ปรับปรุงบทบาทองค์กรผลิตครู และการใช้ครู ให้เหมาะสม สอดคล้องกัน เกิดปัญหาคุณภาพของครูที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรพัฒนาครู</p> <p>๓. กำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๔. การดำเนินการต่อต้านการทุจริตในวงการครู</p> <p>๕. การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาครูตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๖. การกำหนดตำแหน่ง ค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๗. แก้ปัญหาครูที่มีภาระหนี้สินสูง และสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>๘. สร้างความก้าวหน้าตามเส้นทางอาชีพให้ข้าราชการครู ตามหลักธรรมาภิบาล</p>

ที่	ประเด็น กฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
๘	หมวด ๘ ทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อ การศึกษา	<p>๑. รัฐไม่สามารถระดมทุน และไม่ สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. กฎหมายการระดมทุนของสถานศึกษา ไม่เอื้อให้มีการระดมทุนเพื่อการศึกษาได้</p> <p>๓. รัฐมีกองทุนมากมายแต่ไม่สามารถนำ เงินกองทุนมาพัฒนาการศึกษาได้</p> <p>๔. มีการทุจริตในวงราชการสูงในเรื่อง การจัดซื้อจัดจ้าง และการระดมทุนที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>๕. สถานศึกษาไม่สามารถใช้ประโยชน์ จากที่ราชพัสดุของสถานศึกษาได้</p>	<p>๑. รัฐต้องระดมทุน และ ระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา</p> <p>๒. แก้ไขกฎหมายให้ สถานศึกษาสามารถระดม ทุนเพื่อการศึกษาได้</p> <p>๓. ปรับแก้การสนับสนุนและ การใช้เงินจากกองทุนต่างๆ ให้สามารถนำเงินกองทุนมา พัฒนาการศึกษาได้</p> <p>๔. ปราบปรามการทุจริตใน วงราชการในเรื่องการจัดซื้อ จัดจ้าง</p> <p>๕. ปรับแก้กฎหมายให้ สถานศึกษาสามารถใช้ ประโยชน์จากที่ราชพัสดุของ สถานศึกษาได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ</p>
๙	หมวด ๙ เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	<p>๑. สถานศึกษายังไม่สามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ</p> <p>๒. โครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษาใน เรื่องเทคโนโลยียังมีความไม่พร้อม</p> <p>๓. บุคลากรของรัฐที่เชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีของสถานศึกษายังมีไม่เพียงพอ</p> <p>๔. ยังไม่มีหน่วยงานกลางในด้าน เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>๕. กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ขาดประสิทธิภาพ และขาดงบประมาณ ในการดำเนินการ</p>	<p>๑. เพิ่มช่องทางให้ สถานศึกษาสามารถใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ</p> <p>๒. จัดโครงสร้างพื้นฐานของ สถานศึกษาในเรื่อง เทคโนโลยีให้มีความพร้อม</p> <p>๓. พัฒนาบุคลากรของรัฐให้ มีความเชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีทางการศึกษา</p> <p>๔. จัดตั้งหน่วยงานกลางใน ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>๕. ปรับปรุงบทบาทและ หน้าที่ของกองทุนเทคโนโลยี</p>

ที่	ประเด็น กฎหมาย	สภาพปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการแก้ไข
			เพื่อการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ และจัดสรร งบประมาณในการ ดำเนินการให้มากขึ้น

นอกจากนี้มีการดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความเห็นจากทุกเป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในเรื่องการปรับแก้กฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาทั้ง ๗ ด้าน โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง โดยสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ปรากฏดังตารางดังกล่าว

ส่วนที่ ๔ วิเคราะห์การพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

ประเทศไทยมีการปฏิรูปในหลายๆด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ที่มีความสำคัญเนื่องด้วยเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นการสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

กฎหมายด้านการศึกษา เป็นมาตรการสำคัญในการทำให้ระบบการศึกษาของไทย มีการขับเคลื่อน พัฒนา ตลอดจนมีประสิทธิภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แต่ในปัจจุบันกฎหมายด้านการศึกษาของไทยมีการใช้มานาน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมีจำนวนมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน และถือปฏิบัติตามได้ยาก ทั้งนี้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีประเด็นความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการทำงานและโครงสร้างของการศึกษาไทย ทุกหน่วยงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบและขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้มีการติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความเป็นอิสระของโรงเรียน ใน ๓ เรื่องดังต่อไปนี้

๒.๑ อิสระในการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนสอนโดยเลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับแนวทางการบริหารงานของสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนควรมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาตามความถนัดของตนเช่นเดียวกัน

๒.๒ อิสระในการบริหารงานบุคคล เนื่องด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูต้องมาจากส่วนกลาง ทำให้เกิดอัตราที่ขาดแคลนและเกิดความล่าช้า ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๒.๓ อิสระในการบริหารเงินงบประมาณ เนื่องด้วยยังไม่มีมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา โรงเรียนต้องรองบประมาณจากส่วนกลาง

ทั้งนี้ ความเป็นอิสระทางด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารเงินงบประมาณ หากเกิดขึ้นโรงเรียนในฐานะส่วนสำคัญของการศึกษา อันมีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกอันดีแล้วนั้น จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารต่างๆเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๓. คณะกรรมการสถานศึกษา เห็นควรให้ผู้นำ ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องด้วยเมื่อมีการจัดกิจกรรมในการประชุม การประสานงาน จะดำเนินการได้สะดวกยิ่งขึ้น

๔. การยุบโรงเรียน กรณีผู้เข้าร่วมประชุมฯท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนพบว่า โรงเรียนของตนมีจำนวนนักเรียน ๓๐ - ๔๐ คน แต่บุคลากรครูในโรงเรียนมีคนเดียว ทั้งนี้มีการจ้างให้ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานไปเรียนที่โรงเรียนอื่น เพื่อจะยุบโรงเรียน อันเป็นประเด็นปัญหา และไม่สามารถชี้แจงเหตุผลให้ชาวบ้านทราบถึงการยุบโรงเรียน

๕. บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา อยากรให้กฎหมายกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน เพิ่มอำนาจหน้าที่มากขึ้น กล่าวคือในปัจจุบันกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ส่วนในระดับเขตมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งจากสภาพปัญหา กรณีการโยกย้ายบุคลากรทางการศึกษามีการสอบถามความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา แต่อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

๖. โครงสร้างสถานศึกษาในยุคปฏิรูป โรงเรียนในฐานะนิติบุคคล การบริหารจัดการต่างๆผ่านรูปแบบของกรรมการสถานศึกษา แต่เนื่องด้วยประเด็นปัญหาที่โรงเรียนไม่มีอำนาจในการบริหารอย่างแท้จริง ผู้ที่เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาบางท่านเข้ามาเพื่อให้ครบจำนวนหรือในบางสถานศึกษาผู้มีอำนาจในการบริหารเป็นผู้ที่มีกำลังมีทุนทรัพย์ในการอุปถัมภ์โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหา ในเรื่องของนิยามขนาดของโรงเรียนและห้องเรียน อยากรให้กำหนดตัวเลขที่ชัดเจนเพื่อถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน และกำหนดให้มีการจัดเขตการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานด้านการเรียนการสอนเดียวกันทั่วทั้งประเทศรองรับนักเรียนในพื้นที่ อันจะแก้ปัญหานักเรียนโยกย้ายไปเรียนนอกเขตและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

ทั้งนี้อยากรให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษา มีอิสระที่จะบริหารจัดการการศึกษาของตน ตามบริบทในพื้นที่ โดยรับฟังความคิดเห็นจากคนในชุมชนตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนการสอนของลูกหลาน

ส่วนที่ ๕ การประเมินกฎหมายลำดับรองมาตรา ๑๒ ตามกฎหมายการศึกษาชาติ

การติดตามการประเมินการบังคับใช้กฎหมายลำดับรอง มาตรา ๑๒ ในครั้งนี้ได้ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามมาตรา ๑๒ ตามที่กฎหมายการศึกษาชาติกำหนด และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ กล่าวคือสาระของกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พบว่ามีประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับพื้นที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยมีผลการติดตามประเมินกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พบว่า

๑. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ มีข้อเสนอปรับแก้ชื่อเป็นกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. ด้วยเหตุผลว่า การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอยู่ใน ม.๑๒ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่นเดียวกับสิทธิการจัดการศึกษาโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ บุคคล สถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีสิทธิเท่าเทียมกับกฎกระทรวงอื่นๆ รวมถึงหลักปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงอื่นๆ ดังนั้นจึงมีการเสนอให้มีการแก้ไขชื่อกฎกระทรวงให้มีความสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับกฎกระทรวงฉบับอื่น อีกทั้งเป็นการแสดงสถานะความเป็นศูนย์การเรียนรู้ของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวตามมาตรา ๑๘ (๓) แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รายละเอียดผลการประเมินและข้อเสนอแนะมีดังนี้

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
<p>ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ "จัดการศึกษา" หมายความว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว แก่ผู้เรียน</p> <p>"ครอบครัว" หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็น ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับ</p>	<p>ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ "ศูนย์การเรียนรู้" หมายความว่า สถานที่เรียนที่ครอบครัวจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงนี้</p> <p>"ครอบครัว" หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็น ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า ครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลอยู่ในปกครองของ</p>	<p>- เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอยู่ใน ม.๑๒ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่นเดียวกับสิทธิการจัดการศึกษาโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ บุคคล สถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีสิทธิเท่าเทียมกับกฎกระทรวงอื่นๆ รวมถึงหลักปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงอื่นๆ ดังนั้นจึงมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า "ศูนย์การเรียนรู้" อีกทั้งเป็นการแสดงสถานะความเป็นศูนย์การเรียนรู้ของการจัดการศึกษา</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
<p>มอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา</p> <p>"ผู้เรียน" หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว</p> <p>"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา</p> <p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา</p>	<p><u>ครอบครัวนั้น</u></p> <p>"ผู้เรียน" หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว</p> <p>"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา</p> <p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด</p>	<p>โดยครอบครัวตามมาตรา ๑๘ (๓) แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>- ตัดนิยาม "จัดการศึกษา" เนื่องจากเห็นว่าไม่จำเป็นต้องระบุ ทั้งนี้ เนื่องจากกฎกระทรวงนี้เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว มีความชัดเจนอยู่แล้ว</p> <p>- นิยาม "ผู้จัดการศึกษา" เสนอเพิ่มเติมเพื่อให้ชัดเจนว่า ผู้จัดการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้เฉพาะ บุตรหรือบุคคลอยู่ในปกครองของครอบครัวเท่านั้น</p> <p>- แก้ไข "คณะกรรมการ" เพื่อให้เป็นตามคำสั่ง คสช.ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ยกเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้วให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่แทน</p>
	<p><u>ข้อ ๒ ครอบครัวอาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยแล้วแต่กรณีโดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และสนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนนั้น โดยยึดหลักดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) <u>มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น</u></p> <p>(๒) <u>การจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้ใช้หลักสูตรที่ศูนย์การเรียนได้พัฒนาขึ้นสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน</u></p>	<p>ข้อ ๒ เสนอเพิ่มเติมเนื้อหาใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการระบุให้ครอบครัวหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีความชัดเจนว่า รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว อาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>นอกจากนี้เนื้อความในข้อ ๒ ยังสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับข้อ ๒ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๒ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
<p>ข้อ ๒ ให้ครอบครัว ซึ่ง ประสงค์จะจัดการศึกษายื่นคำ ขออนุญาตจัดการศึกษาต่อ สำนักงาน คำขออนุญาตตาม วรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อ ชื่อสกุลของ ครอบครัว</p> <p>(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน</p> <p>(๓) สำเนาหรือภาพถ่าย ทะเบียนบ้านของครอบครัว และผู้เรียน</p> <p>(๔) ที่ตั้งและแผนผัง สถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา</p> <p>(๕) สำเนาหลักฐานวุฒิ การศึกษา ไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่าของผู้จัดการศึกษาเว้น แต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการ ประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้ มีความรู้ความสามารถหรือ ประสบการณ์ในการจัด การศึกษา</p> <p>(๖) ระดับและประเภทการ จัดการศึกษา</p> <p>(๗) แผนการจัดการศึกษาที่ ครอบครัวและสำนักงานร่วมกัน กำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัด การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ</p>	<p>ข้อ ๓ ให้ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะ จัดการศึกษายื่นคำขออนุญาตจัด การศึกษาต่อสำนักงาน คำขออนุญาต ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อ <u>ศูนย์การเรียน</u></p> <p>(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว</p> <p>(๓) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน</p> <p>(๔) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียน บ้านของครอบครัวและผู้เรียน</p> <p>(๕) ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้ จัดการศึกษา</p> <p>(๖) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่าของผู้จัดการศึกษาเว้นแต่ ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดย สำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถหรือประสบการณ์ใน การจัดการศึกษา</p> <p>(๗) ระดับและประเภทการจัด การศึกษา</p> <p>(๘) แผนการจัดการศึกษาที่ ครอบครัวและสำนักงานร่วมกัน กำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตาม กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ</p> <p>(๙) <u>ระบบประกันคุณภาพภายใน</u></p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๒ ในกฎกระทรวง ฉบับเดิม เปลี่ยนเป็น ข้อ ๓</p> <p>- เมื่อกฎกระทรวงฉบับนี้ระบุให้การ จัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็น ศูนย์การเรียน จึงจำเป็นที่จะต้อง เพิ่ม (๑) เพื่อให้มีการระบุชื่อของ ศูนย์การเรียนให้ชัดเจน</p> <p>- แก้ไข (๑) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๒) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๒) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๓) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๓) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๔) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๔) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๕) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๕) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๖) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๖) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๗) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- แก้ไข (๗) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๘) ในกฎกระทรวงฉบับใหม่</p> <p>- เพิ่มเติม (๙) ในกฎกระทรวงฉบับ ใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากการจัด การศึกษาจะต้องมีระบบประกัน คุณภาพภายในด้วย ซึ่งใน กฎกระทรวงฉบับเดิมมิได้มีการ ระบุไว้ นอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้อง เป็นแนวทางเดียวกันกับข้อ ๕ (๗) ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๓ (๗) ใน กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๔ (๗) ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิ ของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
<p>ข้อ ๓ ให้สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว และแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒</p>	<p>ข้อ ๔ ให้สำนักงานพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยเร็ว <u>พร้อมเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบ</u> และแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตาม <u>ข้อ ๓</u></p> <p><u>แผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้อนุญาตแล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน</u></p> <p><u>การเปลี่ยนแปลงผู้จัดการศึกษา ในกรณีผู้จัดการศึกษาตาย หรือไม่สามารถจัดการศึกษาได้</u></p> <p><u>ครอบครัวที่ขอจัดการศึกษาต้องเป็นผู้แจ้งเพื่อขออนุญาตจากสำนักงาน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๑ และข้อ ๓ (๖)</u></p>	<p>- แก้ไขให้สำนักงานมีหน้าที่ในการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษา ซึ่งเดิมเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตามคำสั่ง คสช.๑๙/๒๕๖๐ ยกเลิกไม่ให้มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แล้วให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่แทน ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีภารกิจค่อนข้างมาก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตจัดการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติ จึงเห็นควรแก้ไขให้สำนักงานเป็นผู้พิจารณาทั้งการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษา การพิจารณาอนุญาตกรณีผู้จัดการศึกษามีการขอเปลี่ยนแปลงแผนจัดการศึกษา และการพิจารณาอนุญาตเปลี่ยนแปลงผู้จัดการศึกษา ในกรณีผู้จัดการศึกษาตายหรือไม่สามารถจัดการศึกษาได้</p> <p>- เพิ่มเติมวรรคสอง และวรรคสาม ซึ่งในกฎกระทรวงฉบับเดิมไม่ได้มีการระบุไว้เกี่ยวกับการขอเปลี่ยนแปลงแผนจัดการศึกษา และการขอเปลี่ยนแปลงผู้จัดการศึกษา ในกรณีผู้จัดการศึกษาตายหรือไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามลำดับ ทั้งนี้ให้สำนักงานเป็นผู้มีหน้าที่พิจารณาอนุญาต</p>
<p>ข้อ ๔ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่าครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัว</p>	<p><u>ข้อ ๕</u> ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่าครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตาม<u>ข้อ ๓ (๘)</u> ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวปรับปรุงการจัดการศึกษาภายใน</p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๔ ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็นข้อ ๕ ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข</p> <p>- แก้ไขเป็น <u>ข้อ ๓ (๘)</u> ให้ถูกต้องสอดคล้องกับการแก้ไขข้างต้น</p> <p>- แก้ไขให้สำนักงานเป็นผู้มีหน้าที่ใน</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
<p>นั้นปรับปรุงการจัดการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ ดำเนินการตามที่คำแนะนำ ให้ สำนักงานเสนอต่อ คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา</p>	<p>ระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัว ดังกล่าวไม่ดำเนินการตามที่คำแนะนำ ให้สำนักงานพิจารณาให้ครอบครัวนั้น เลิกจัดการศึกษา <u>และรายงานให้ คณะกรรมการทราบ</u></p>	<p>การพิจารณาให้ครอบครัวเลิกจัด การศึกษา และรายงานให้ คณะกรรมการทราบ ทั้งนี้เนื่องจาก ให้สอดคล้องตามเหตุผลสนับสนุน ในข้อ ๓ ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างตามคำสั่ง คสช. ๑๙/๒๕๖๐ ยกเลิกไม่ให้มี คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แล้วให้คณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดทำหน้าที่แทน ซึ่งในทาง ปฏิบัติคณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดมีภารกิจค่อนข้างมาก ซึ่ง ส่งผลโดยตรงต่อขั้นตอนและ ระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต จัดการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิด ความคล่องตัวในทางปฏิบัติ จึงเห็น ควรแก้ไขให้สำนักงานเป็นผู้ พิจารณาให้ครอบครัวเลิกจัด การศึกษา</p>
<p>ข้อ ๕ ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและ ประเมินผลของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการ สอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาตามที่สำนักงานกำหนด อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p>	<p>ข้อ ๖ ให้ครอบครัวดำเนินการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและ ประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และ สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัด การศึกษาตามที่สำนักงานกำหนด อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๕ ในกฎกระทรวง ฉบับเดิม เป็นข้อ ๖ ใน กฎกระทรวงฉบับแก้ไข</p>
<p>ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการ วัดผล และ ประเมิน ผลการ เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปี ละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการ วัดผลและประเมินผลตามวรรค</p>	<p>ข้อ ๗ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน <u>ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการวัดและ ประเมินผลของแผนการจัดการศึกษา ของครอบครัวที่ได้รับอนุญาตแล้ว พร้อมจัดทำรายงานการวัดและ</u></p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๖ ในกฎกระทรวงฉบับ เดิม เป็นข้อ ๗ ในกฎกระทรวงฉบับ แก้ไข - เพิ่มเติมให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจ ร่วมกันว่า การวัดและประเมินผลการ เรียนของผู้เรียนนั้น ให้ดำเนินการตาม</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
หนึ่ง ให้สำนักงาน แจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด	<p><u>ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</u> <u>ดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</u> <u>กรณีที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ให้มีการวัดและประเมินผลร่วมกัน</u></p> <p>ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดและประเมินผลใหม่ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวที่ได้รับอนุญาตแล้ว นอกจากนั้นสำนักงานเป็นผู้จัดทำรายงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดังกล่าว รวมถึงการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษาอื่นถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป</p> <p>- ประกอบกับการปรับแก้ไขเนื้อหาในข้อ ๗ นี้ เพื่อมีความสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับข้อ ๑๐ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๗ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๙ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ</p>
ข้อ ๗ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดและประเมินผลตามข้อ ๖	ข้อ ๘ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดและประเมินผลตาม <u>ข้อ ๗</u>	<p>- ลำดับข้อ ๗ ในกฎกระทรวงฉบับเดิมแก้ไขเป็นข้อ ๘ ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข ทั้งนี้เพื่อการเรียงลำดับข้อให้ถูกต้อง</p> <p>- แก้ไข “ข้อ ๘ ... การวัดและประเมินผลตาม ข้อ ๖” แก้ไข “... ข้อ ๖” เป็น “<u>ข้อ ๗</u>” ให้ถูกต้องสอดคล้องกับการแก้ไขข้างต้น</p>
	<u>ข้อ ๙ ผู้เรียนและครอบครัวมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด</u>	<p>- เพิ่มเติมข้อ ๙ ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข ซึ่งกฎกระทรวงฉบับเดิมไม่มีเนื้อหาระบุตาม ข้อ ๙ ที่แก้ไขใหม่</p> <p>- สืบเนื่องจากมาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๑ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุ การจัดการศึกษาตาม มาตรา ๑๒ มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์และเงินอุดหนุนจากรัฐฯ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
		<p>หรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงควรแก้ไขให้มีความชัดเจนตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒</p>
	<p><u>ข้อ ๑๐ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นๆ รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถแก่ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมเป็นข้อ ๑๐ ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข ซึ่งในกฎกระทรวงฉบับเดิมไม่มีเนื้อหาระบุตาม ข้อ ๑๐ ที่แก้ไขใหม่ - เพื่อให้การจัดการศึกษาโดยครอบครัวสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับข้อ ๑๔ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๑๐ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๑๓ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)
<p>ข้อ ๘ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจมีได้ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑)สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว</p> <p>(๒)คณะกรรมการมีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามข้อ ๔</p>	<p><u>ข้อ ๑๑ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวด้วยเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) <u>ผู้จัดการศึกษาตายหรือไม่สามารถจัดการศึกษาได้ เว้นแต่มีบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๖) เข้ามาเป็นผู้จัดการศึกษาแทนภายในสามสิบวัน นับแต่วันตาย หรือวันที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้</u></p> <p>(๒) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของครอบครัว</p> <p>(๓) <u>สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุครอบครัวหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขลำดับข้อ ๘ ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็นข้อ ๑๑ ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข และแก้ไขข้อความให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น - ปรับแก้ไขเพื่อให้การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวมีความสอดคล้องเป็นแนวทางปฏิบัติแบบเดียวกันกับข้อ ๑๕ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๑๑ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๑๔ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
	<p><u>ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้จัดการศึกษาขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๖) (๔) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกตามข้อ ๕</u></p> <p><u>เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวัน</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไข (๑) โดยเพิ่มเติมเนื้อหาใหม่เนื่องจากกฎกระทรวงฉบับเดิมมิได้มีการระบุสาเหตุการเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอันเนื่องมาจากการตายของผู้จัดการศึกษา หรือผู้จัดการศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาได้ ดังนั้นจึงได้ระบุเพิ่มเติมไว้ใน (๑) ที่แก้ไขใหม่ อีกทั้งได้ระบุข้อกำหนดเพิ่มเติมว่า หากครอบครัวสามารถหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๖) เข้ามาเป็นผู้จัดการศึกษาแทนภายในสามสิบวัน นับแต่วันตาย หรือวันที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้ - แก้ไขลำดับ (๑) ในกฎกระทรวงฉบับเดิม เป็น (๒) ในกฎกระทรวงฉบับแก้ไข ทั้งนี้คงเนื้อหาไว้ตามเดิม - เพิ่มเติม (๓) ซึ่งไม่มีระบุในกฎกระทรวงฉบับเดิม ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในกฎกระทรวงอื่นตามมาตรา ๑๒ เกี่ยวกับการให้เลิกจัดการศึกษาเนื่องจากไม่มีเหตุผลอันสมควร - เพิ่มเติม (๔) ซึ่งไม่มีระบุในกฎกระทรวงฉบับเดิม แต่ในข้อ ๕ ดังนั้นจึงต้องนำมาเหตุของการเลิกจัดการศึกษามาระบุไว้ใน (๔) - เพิ่มเติมวรรคหก เป็นการระบุหน้าที่ของสำนักงานในกรณีเลิกจัดการศึกษาต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวัน
	<p><u>ข้อ ๑๒ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาที่เรียนให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิ</u></p>	<p>เพิ่มเติมข้อ ๑๒ ใหม่ทั้งหมด เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ทราบถึงบทบาทหน้าที่</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิฯ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗	ข้อเสนอแนะในแก้ไข	เหตุผลการเสนอแก้ไข
	<u>ผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนใน สถานศึกษาอื่น</u>	ของตนเองในการร่วมกันจัดหา สถานศึกษาอื่นให้แก่ผู้เรียนหลังจากที่มี การเลิกศูนย์การเรียนแบบครอบครัว แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนและผู้ปกครองที่จะ สมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่นตาม ความประสงค์ของตน อีกทั้งให้มีความ สอดคล้องเป็นแนวทางปฏิบัติแบบ เดียวกันกับข้อ ๑๖ ในกฎกระทรวงว่า ด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กร เอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๑๒ ใน กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กร วิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๑๕ ใน กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)
	<u>ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานเรียกคืนเงิน อุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จาก รัฐที่ยังคงเหลืออยู่จากครอบครัวที่เลิก จัดตามข้อ ๑๑ เพื่อนำส่งเป็นรายได้ แผ่นดิน</u>	เพิ่มเติมข้อ ๑๓ ใหม่ทั้งหมด เนื่องจากไม่ระบุในกฎกระทรวง ฉบับเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ความ สอดคล้องเป็นแนวทางปฏิบัติแบบ เดียวกันกับข้อ ๑๗ ในกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและ องค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๑๓ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๑๖ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ บุคคลฯ (ฉบับเดิม)
	<u>ข้อ ๑๔ ศูนย์การเรียนใดที่ คณะกรรมการมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การ เรียน ตามข้อ ๑๐ (๓) หรือ (๔) จะ ขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้</u>	เพิ่มเติมข้อ ๑๔ ใหม่ทั้งหมด เนื่องจากไม่ระบุในกฎกระทรวง ฉบับเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ความ สอดคล้องเป็นแนวทางปฏิบัติแบบ เดียวกันกับข้อ ๑๘ ในกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและ องค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม), ข้อ ๑๔ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๑๗ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ บุคคลฯ (ฉบับเดิม)

๒. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียน พ.ศ....

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้</p> <p>"ศูนย์การเรียน" หมายความว่า สถานที่เรียนที่องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่แสวงหากำไรตามกฎหมายนี้</p> <p>"องค์กรชุมชน" หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วย ผู้บรรลุนิติภาวะจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่อาศัยประจำอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการในลักษณะเป็นองค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น</p> <p>"องค์กรเอกชน" หมายความว่า สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือเป็นส่วนงานหรือโครงการในองค์กรนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งหรือมีส่วนงานหรือโครงการรับผิดชอบอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น</p> <p>"บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน" หมายความว่า ผู้จัดการศึกษา ผู้บริหารศูนย์การเรียนรวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาของศูนย์การเรียน</p> <p>"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนซึ่งได้รับความ</p>		

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>เห็นชอบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียน</p> <p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่</p> <p>"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่</p>	<p>"คณะกรรมการ"</p> <p>หมายความว่า <u>คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่</u></p>	<p>- แก้ไข “คณะกรรมการ” เพื่อให้เป็นตามคำสั่ง คสช.ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ยกเลิก คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แล้วให้ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่แทน</p>
<p>ข้อ ๒ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน อาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตาม อัยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียน สำหรับผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาใน ระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความ ยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบ วัตถุประสงค์ของศูนย์เรียนนั้น โดยยึด หลักดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่ และภูมิปัญญา ท้องถิ่น</p> <p>(๒) การจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัยาศัยให้ใช้หลักสูตร ที่ศูนย์การเรียนได้พัฒนาขึ้น</p> <p>(๓) การจัดการศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัยาศัยให้ใช้ หลักสูตรที่ศูนย์การเรียนได้พัฒนาขึ้น</p> <p>ศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งอาจจัด การศึกษาแบบคละชั้นและอายุหรือจัดให้มี การศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นโดยมี ข้อตกลงร่วมกันและเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งกันและกันได้</p>	<p>ข้อ ๒ องค์กรชุมชนและ องค์กรเอกชนอาจจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการศึกษา นอกระบบ หรือการศึกษาตาม อัยาศัยแล้วแต่กรณี โดยจัดตั้ง เป็นศูนย์การเรียนสำหรับผู้ <u>ประสงค์ที่จะเข้ารับการศึกษ</u>ใน <u>ศูนย์การเรียนหรือผู้ขาดโอกาส</u> ในการเข้าศึกษาในระบบ โรงเรียนปกติ</p> <p><u>กรณีผู้ขาดโอกาสในการเข้า ศึกษาในระบบโรงเรียนปกติให้มี คุณสมบัติตามที่คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ กำหนด</u> ทั้งนี้ เพื่อให้มีความ ยืดหยุ่น คล่องตัวและสนองตอบ วัตถุประสงค์ของศูนย์เรียน นั้น โดยยึดหลักดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มุ่งเรียนรู้จากสถานที่ จริง แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ท้องถิ่น</p> <p>(๒) การจัดการศึกษานอก ระบบและการจัดการศึกษาตาม อัยาศัยให้ใช้หลักสูตรที่ศูนย์ การเรียนได้พัฒนาขึ้น</p> <p>ศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่ง อาจจัดการศึกษาแบบคละชั้น</p>	<p>เหตุผลในการประกาศใช้ กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ มาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้องค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนมี สิทธิในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง เพื่อให้องค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนซึ่งมี ความประสงค์และมีความ พร้อมเข้ามาช่วยเหลือรัฐใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน รูปแบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัยาศัย โดยรัฐจะส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษาอัน จะทำให้ผู้เรียนได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพเท่า เทียมกับการศึกษาในรูปแบบ อื่น สมควรกำหนดให้องค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนมี สิทธิในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานในศูนย์การเรียน จึง จำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้ ที่สำคัญสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ พ.ร.บ.การศึกษา</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	และอายุหรือจัดให้มีการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาอื่นโดยมี ข้อตกลงร่วมกันและเทียบโอน ผลการเรียนซึ่งกันและกันได้	แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจใน การจัดการศึกษาไปสู่ความ หลากหลาย ประกอบกับ นโยบายปฏิรูปการศึกษาที่ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษา ตาม ม.๑๒ จึงมิได้ หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้า ศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ตามที่คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ กำหนดเท่านั้น หากแต่หมาย รวมถึง ผู้เรียนทุกคนที่มีอายุ อยู่ในเกณฑ์เข้ารับการศึกษ ขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความประสงค์ จะสมัครเข้าเรียนในศูนย์การ เรียนก็ย่อมสามารถทำได้ เพราะฉะนั้นจึงเสนอให้ มีการแก้ไขกฎกระทรวง ข้อ ๒ โดยระบุจัดตั้งเป็นศูนย์การ เรียนสำหรับผู้เรียนที่มีที่มา ๒ ลักษณะ คือ หนึ่ง ผู้ประสงค์ที่ จะเข้ารับการศึกษในศูนย์ การเรียน หรือสอง ผู้ขาด โอกาสในการเข้าศึกษาใน ระบบโรงเรียนปกติ
ข้อ ๓ แบบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนของ องค์กรชุมชนต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อองค์กรชุมชน (๒) รายละเอียดของคณะบุคคล ได้แก่ ชื่อ สัญชาติ อายุ ที่อยู่ อาชีพ (๓) วัตถุประสงค์ขององค์กรชุมชน (๔) ที่ตั้งองค์กรชุมชน	ไม่แก้ไข	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
(๕) ประวัติความเป็นมาขององค์กรชุมชน (๖) ผลการดำเนินงานขององค์กรชุมชน (๗) รายการตาม (๒) และ (๓) ต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นผู้บรรลุนิติภาวะจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน		
ข้อ ๔ แบบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรเอกชนต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อองค์กรเอกชน (๒) วัตถุประสงค์ขององค์กรเอกชน (๓) ที่ตั้งองค์กรเอกชน (๔) ประวัติความเป็นมาขององค์กรเอกชน (๕) ผลการดำเนินงานขององค์กรเอกชน (๖) หลักฐานการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลขององค์กรหรือหลักฐานการเป็นส่วนงานหรือโครงการในองค์กรนิติบุคคล	ไม่แก้ไข	
ข้อ ๕ องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงานพร้อมทั้งแนบแบบคำขอตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ แล้วแต่กรณี และแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อศูนย์การเรียนรู้ (๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา (๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษาในระบบ (๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน (๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน (๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทาง	ข้อ ๕ องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงานพร้อมทั้งแนบบแบบคำขอตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ แล้วแต่กรณี และแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนนั้นได้จัดทำหรือร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อศูนย์การเรียนรู้ (๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา	กฎกระทรวงฉบับเดิมกำหนดให้ศูนย์การเรียนรู้ต้องจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมายเท่านั้น แต่เมื่อกฎกระทรวงนี้ถูกนำใช้หลายปีผ่านไป พบว่า การจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้เกิดปัญหาความล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากความไม่พร้อมและภาระงานของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีค่อนข้างมาก ดังนั้นกระบวนการพัฒนาแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ได้จึงล่าช้าตามไปด้วย ดังนั้นจึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมคำว่า “จัดทำหรือ”

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์ การเรียนรู้</p>	<p>(๕) ระดับการศึกษาที่จัดใน กรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอก ระบบ (๖) หลักสูตรหรือลักษณะ กิจกรรมการเรียนการสอน (๗) ระบบประกันคุณภาพ ภายใน (๘) รายชื่อและคุณสมบัติของ บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์ การเรียนรู้ (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้</p>	<p>ในข้อ ๕ ของกฎกระทรวงนี้ ซึ่งเป็นการแก้ไขไม่ตัดสิทธิที่ ศูนย์การเรียนรู้จะจัดทำพัฒนา แผนจัดการศึกษาขึ้นด้วย ตนเอง โดยศูนย์การเรียนรู้ สามารถแสวงหากัลยาณมิตร มาร่วมจัดทำแผนการศึกษาได้ เพื่อเสนอประกอบคำขอจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ต่อสำนักงาน อย่างไรก็ตามยังคงเนื้อหา เดิมไว้ คือ ศูนย์การเรียนรู้ร่วม จัดทำแผนจัดการศึกษากับ สำนักงานหรือสถานศึกษาที่ สำนักงานมอบหมายก็ สามารถทำได้ นอกจากนี้ใน คู่มือแนวทางปฏิบัติฯ ได้ กำหนดให้ทั้งศูนย์การเรียนรู้ และสำนักงานจะต้องร่วมกัน พัฒนาปรับปรุงแผนจัด การศึกษาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และบริบทของศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของการศึกษาชาติ ด้วย</p>
<p>ข้อ ๖ เมื่อสำนักงานให้ความเห็นชอบคำ ขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และแผนการจัด การศึกษา ตามข้อ ๓ แล้ว ผู้จัดการศึกษา จึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัด การศึกษาที่สำนักงานได้อนุญาตแล้วต้อง ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน</p>	<p><u>ข้อ ๖ กรณีองค์กรชุมชนหรือ</u> <u>องค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่ง</u> <u>จดทะเบียนในประเทศไทย</u> <u>สำนักงานต้องตรวจสอบความ</u> <u>ถูกต้องของเอกสาร หากเห็นว่า</u> <u>ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ต้องแจ้งให้ผู้</u> <u>ยื่นคำขอทราบทันทีหรือภายใน</u> <u>เจ็ดวัน นับแต่วันที่รับคำขอ</u> <u>เพื่อแก้ไขให้ครบถ้วนถูกต้อง</u> <u>สำนักงานต้องพิจารณา</u> <u>อนุญาตในการจัดตั้งศูนย์การ</u></p>	<p>- การเพิ่มเติม “กรณีองค์กร ชุมชนหรือองค์กรเอกชนเป็นนิติ บุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย” ในข้อ ๖ ด้วยเหตุผลว่า ที่ ผ่านมามีความเข้าใจคลุมเครือ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติต่อการ ยื่นคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ระหว่าง องค์กรเอกชนซึ่งจด ทะเบียนในประเทศไทย กับ องค์กรเอกชนซึ่งไม่ได้จด ทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งนับ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	<p><u>เรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับจากวันยื่นและเอกสารครบถ้วนถูกต้อง</u></p> <p><u>เมื่อสำนักงานอนุญาตคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และแผนการจัดการศึกษาแล้ว</u></p> <p><u>ผู้จัดการศึกษาจึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้</u></p> <p><u>แผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้อนุญาตแล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน</u></p>	<p>แต่กฎกระทรวงฉบับนี้บังคับใช้กรณีองค์กรเอกชนซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ยื่นขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยส่วนใหญ่ยึดแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตตาม ข้อ ๗ (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด ในข้อเท็จจริงถึงบังคับใช้เฉพาะองค์กรเอกชนซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น</p> <p>ดังนั้นจึงเสนอแก้ไขเพื่อระบุให้ชัดเจน ว่า กรณีองค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ให้ถือปฏิบัติตาม ข้อ ๖ นี้</p> <p>- นอกจากนี้แก้ไขวรรคหนึ่งวรรคสอง เนื่องจากในทางปฏิบัติที่ผ่านมากฎกระทรวงตาม ม.๑๒ ทุกฉบับ พบว่า มักเกิดปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างผู้ยื่นคำขอและสำนักงานเกี่ยวกับกรอบการนับวันยื่นระบุเงื่อนไขเวลาและความครบถ้วนของเอกสารเพื่อพิจารณาคำขอ ดังนั้นจึงแก้ไขโดยมีการเขียนระบุให้ชัดเจนไว้ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ฉ.๒ ปี ๒๕๕๗ และ พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>- การเพิ่มเติมวรรคสาม เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจร่วมกันว่า ศูนย์การเรียนรู้จะจัดการเรียนการสอน</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		ตามแผนจัดการศึกษาได้ก็ ต่อเมื่อสำนักงานพิจารณา อนุญาตตามคำขอแล้วเท่านั้น - การแก้ไขวรรคสี่ เป็นการปรับ เขียนภาษาใหม่ให้กระชับและ เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งปรับจาก ข้อความในข้อ ๖ วรรคสองของ กฎกระทรวงฉบับเดิม
<p>ข้อ ๗ ในกรณีองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคล ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ผู้เรียน ในศูนย์การเรียนรู้ต้องมีคุณสมบัติตามที่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ กำหนด</p> <p>ในการพิจารณาคำอนุญาตจัดตั้งศูนย์ การเรียนรู้ขององค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน ไม่เกินห้าสิบคนให้สำนักงานเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>(๒) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน เกินกว่าห้าสิบคนแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้ สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>(๓) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน เกินกว่าหนึ่งร้อยคนให้สำนักงานเสนอให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>ในกรณีการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การ เรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าห้าสิบคน รายการในแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๕ (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ต้องเป็นไปตามที่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ กำหนด</p>	ไม่แก้ไข	
ข้อ ๘ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ตามข้อ ๕ (๙) อย่างน้อยต้อง กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าว	ไม่แก้ไข	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>ประกอบด้วยจัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียนและ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>ในกรณีที่ศูนย์การเรียนใดไม่อาจมี ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน ให้ คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่ศูนย์ การเรียนตั้งอยู่เป็นกรรมการแทน</p>		
<p>ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนทำ หน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการ จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนให้ เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของ ผู้จัดการศึกษา และสอดคล้องกับนโยบาย การศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา</p>	ไม่แก้ไข	
<p>ข้อ ๑๐ การวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ของการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยให้ศูนย์การเรียนวัดผลและ ประเมินผลตามสภาพจริงของพัฒนาการ ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>(๒) กรณีที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับ สถานศึกษาอื่น ให้มีการวัดผลและประเมิน ร่วมกัน</p> <p>ในกรณีที่มีการเลิกศูนย์การเรียน หรือผู้เรียนจากศูนย์การเรียนประสงค์จะ เข้าศึกษาในโรงเรียน ให้นำผลการเรียนรู้ที่ สะสมไว้มาเทียบโอนผลการเรียนตาม ระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด</p>	ไม่แก้ไข คงเนื้อหาตามกฎกระทรวงฉบับ เดิม	
<p>ข้อ ๑๑ ให้ศูนย์การเรียนออกหลักฐาน ทางการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จ การศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษา หรือสำเร็จการศึกษา ภายใต้การกำกับ และการรับรองของสำนักงานแล้วแต่กรณี</p>	ไม่แก้ไข	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กระทรวงศึกษาธิการ		
ข้อ ๑๒ ให้ศูนย์การเรียนจัดทำรายงาน ผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สำนักงาน ทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	ไม่แก้ไข	
ข้อ ๑๓ ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิ ประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชน สำหรับการจัดการศึกษาได้	<u>ข้อ ๑๓ ผู้เรียนและศูนย์การ เรียนมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ตามที่กฎหมายกำหนด</u>	สืบเนื่องจากมาตรา ๑๔ และ มาตรา ๖๑ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ระบุ การ จัดการศึกษาตาม มาตรา ๑๒ มี สิทธิได้รับสิทธิประโยชน์และเงิน อุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ กฎหมายกำหนด จึงควรแก้ไขให้ ตรงตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ
ข้อ ๑๔ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและ สนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้าน การจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการ ศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนของศูนย์การเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้น พื้นฐาน	ไม่แก้ไข	
ข้อ ๑๕ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุใด อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑)สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำ ขอของผู้จัดการศึกษา (๒)สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุ ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่ง ปีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการ ดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อ วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อ	ไม่แก้ไข	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>กฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความ มั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรค หนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวัน และให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของ ศูนย์การเรียนมอบให้แก่สำนักงาน</p>		
<p>ข้อ ๑๖ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์ การเรียนอื่นให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิ ผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษา อื่น</p>	<p>ข้อ ๑๖ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับ สำนักงานจัดหาที่เรียนให้แก่ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนอื่นหรือ <u>สถานศึกษาอื่นแล้วแต่กรณี</u> แต่ ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้า เรียนในสถานศึกษาอื่น</p>	<p>กรณีเลิกศูนย์การเรียน ข้อ ๑๖ เดิมระบุ ให้ผู้จัดการ ศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหา ที่เรียนใหม่ให้ผู้เรียนเฉพาะ ศูนย์การเรียนอื่นเท่านั้น ซึ่งมี ควรจำกัดสิทธิของผู้เรียนและ ผู้ปกครอง ดังนั้นจึงเสนอ แก้ไขเป็น ให้จัดหาที่เรียน ให้แก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียน อื่นหรือสถานศึกษาอื่นแล้วแต่ กรณี แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่ จะสมัครเข้าเรียนใน สถานศึกษาอื่น</p>
<p>ข้อ ๑๗ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุน หรือเงินช่วยเหลือต่างๆจากรัฐที่ยังคง เหลืออยู่ในรอบปีจากศูนย์การเรียนที่เลิก ตามข้อ ๑๕ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน</p>	<p>ข้อ ๑๗ ให้สำนักงานเรียกคืน เงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือ ต่างๆจากรัฐที่ยังคงเหลืออยู่จาก ศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๕ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน</p>	<p>ข้อ ๑๗ แก้ไขโดยตัดคำว่า “ในรอบปี” ออก เนื่องจาก การเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือ เงินช่วยเหลือต่างๆจากรัฐที่ ยังคงเหลืออยู่จากศูนย์การ เรียน ไม่ว่าจะเป็เงินที่ เหลืออยู่ในรอบปีนั้นหรือรอบ ปีที่ผ่านมา ควรเรียกคืนเงิน ทั้งหมดเพื่อนำส่งเป็นรายได้ แผ่นดิน</p>
<p>ข้อ ๑๘ องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชน ใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การ เรียนที่สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การ เรียนตามข้อ ๑๕ (๒) จะขอจัดตั้งศูนย์การ เรียนตามข้อ ๑๕ (๒) จะขอจัดตั้งศูนย์การ</p>	<p>ไม่แก้ไข</p>	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของขององค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
เรียนอีกมิได้		

๓. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ศูนย์การเรียน พ.ศ....

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้</p> <p>"ศูนย์การเรียน" หมายความว่า สถานที่เรียนที่บุคคล จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่แสวงหากำไร ตามกฎหมายนี้</p> <p>"ครูภูมิปัญญา" หมายความว่า ผู้ทรง ภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใดซึ่งเป็นผู้ สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าว มาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของ สังคมและชุมชน</p> <p>"บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การ เรียน" หมายความว่า ผู้จัดการศึกษา ผู้บริหารศูนย์การเรียนรวมทั้งผู้สนับสนุน การศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือ ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัด กระบวนการเรียนการสอนการนิเทศ และการบริหารการศึกษาของศูนย์การ เรียน</p> <p>"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียน</p> <p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์ การเรียนตั้งอยู่</p> <p>"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การ เรียนตั้งอยู่</p>	<p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า <u>คณะกรรมการศึกษาธิการที่ศูนย์ การเรียนตั้งอยู่</u></p>	<p>แก้ไขตามคำสั่ง คสช.ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ยกเลิก คณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา แล้วให้คณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่แทน</p>
ข้อ ๒ บุคคลอาจจัดการศึกษาขั้น	ข้อ ๒ บุคคลอาจจัดการศึกษา	มาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>พื้นฐานในรูปแบบการศึกษา นอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนสำหรับผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนนั้น</p>	<p>ขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยแล้วแต่กรณี โดยจัดตั้งเป็น ศูนย์ การ เรียน สำหรับ ผู้ ประสงค์ที่จะเข้ารับการศึกษาศูนย์การเรียนหรือผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ</p> <p><u>กรณีผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติให้มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและสนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนนั้น โดยยึดหลักดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) <u>มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น</u></p> <p>(๒) <u>การจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้ใช้หลักสูตรที่ศูนย์การเรียนได้พัฒนาขึ้น</u></p> <p><u>ศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งอาจจัดการศึกษาแบบคละชั้นและอายุหรือจัดให้มีการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นโดยมีข้อตกลงร่วมกันและเทียบโอนผลการเรียนซึ่งกันและกันได้</u></p>	<p>การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ซึ่งมีความประสงค์และมีความพร้อมเข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอันจะทำให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่นสมควรกำหนดให้องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้</p> <p>อีกทั้งสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่ความหลากหลาย ประกอบกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐด้วย</p> <p>ดังนั้นการจัดการศึกษาตาม ม.๑๒ จึงมิได้ หมายถึงการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนดเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึง</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		<p>ผู้เรียนทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งมีความประสงค์จะสมัครเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ ก็ย่อมสามารถทำได้</p> <p>เพราะฉะนั้นจึงเสนอให้มีการแก้ไขกฎกระทรวง ข้อ ๒ โดยระบุจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีที่มา ๒ ลักษณะ คือ หนึ่ง ผู้ประสงค์ที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการเรียนรู้ หรือสอง ผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ</p>
<p>ข้อ ๓ ผู้มีสิทธิจัดการศึกษาระดับพื้นฐานในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และต้องเป็นบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี บริบูรณ์และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๒) ผู้ซึ่งได้รับการประกาศยกย่องเป็นครูภูมิปัญญาจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด หรือ</p> <p>(๓) บุคคลอื่นนอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา</p>	<p>ไม่แก้ไข</p>	
<p>ข้อ ๔ ผู้มีสิทธิจัดการศึกษาผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงาน พร้อมทั้งแนบ</p>	<p>ข้อ ๔ ผู้มีสิทธิจัดการศึกษาผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อ</p>	<p>กฎกระทรวงฉบับเดิมกำหนดให้ศูนย์การเรียนรู้ต้องจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>หลักฐานแสดงการเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ และแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่บุคคลนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย</p> <p>แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๔) รูปแบบการจัดการศึกษา</p> <p>(๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ</p> <p>(๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>(๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>(๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๙) ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้</p>	<p>สำนักงานพร้อมทั้งแนบหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ และแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่บุคคลนั้นได้จัดทำหรือร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย</p> <p>แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๔) รูปแบบการจัดการศึกษา</p> <p>(๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ</p> <p>(๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>(๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>(๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้</p> <p>(๙) ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้</p>	<p>ร่วมกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมายเท่านั้น แต่เมื่อกฎกระทรวงนี้ถูกนำไปใช้หลายปีผ่านไป พบว่า การจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้เกิดปัญหาความล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากความไม่พร้อมและภาระงานของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีค่อนข้างมาก ดังนั้นกระบวนการพัฒนาแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ได้จึงล่าช้าตามไปด้วย</p> <p>ดังนั้นจึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมคำว่า “จัดทำหรือ” ในข้อ ๕ ของกฎกระทรวงนี้ ซึ่งเป็นการแก้ไขไม่ตัดสิทธิที่ศูนย์การเรียนรู้จะจัดทำพัฒนาแผนจัดการศึกษาขึ้นด้วยตนเอง โดยศูนย์การเรียนรู้สามารถแสวงหากัลยาณมิตรมาร่วมจัดทำแผนการศึกษาได้ เพื่อเสนอประกอบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ต่อสำนักงาน</p> <p>อย่างไรก็ตามยังคงเนื้อหาเดิมไว้ คือ ศูนย์การเรียนรู้ร่วมจัดทำแผนจัดการศึกษากับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมายก็สามารถทำได้ นอกจากนี้ในคู่มือแนวทางปฏิบัติฯ ได้กำหนดให้ทั้งศูนย์การเรียนรู้และสำนักงานจะต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุงแผนจัดการศึกษาให้มีความ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		เหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และบริบทของ ศูนย์การเรียนรู้ รวมถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ การศึกษาชาติด้วย
<p>ข้อ ๕ ในการพิจารณาคำขออนุญาต จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน ไม่เกินห้าสิบคนให้สำนักงานเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>(๒) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน เกินกว่าห้าสิบคนแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>(๓) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวน เกินกว่าหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ พิจารณาอนุญาต</p> <p>ในกรณีในกรณีการขออนุญาตจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า ห้าสิบคน รายการในแผนการจัด การศึกษาตามข้อ ๔ (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ต้องเป็นไปตามที่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศกำหนด</p> <p>ให้นำหลักเกณฑ์การพิจารณา อนุญาตให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามวรรค หนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับการ พิจารณาคำขออนุญาตเปลี่ยนแปลง แก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่ได้รับ อนุญาตแล้ว โดยอนุโลม</p>	<p>ไม่แก้ไข คงเนื้อหาตามกฎกระทรวงฉบับ เดิม</p>	
ข้อ ๖ ข้อ ก า ห น ด ก ี ย ว กั บ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ตามข้อ ๔ (๙) อย่างน้อยต้องกำหนดให้	<p>ไม่แก้ไข คงเนื้อหาตามกฎกระทรวงฉบับ เดิม</p>	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย ผู้จัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทน ผู้ปกครองของผู้เรียนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสำนักงานแต่งตั้ง</p> <p>ในกรณีที่ศูนย์การเรียนใดไม่อาจ มีผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียนให้ คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่ศูนย์ การเรียนตั้งอยู่เป็นกรรมการแทนได้</p>		
<p>ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียน ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหาร และการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียน ให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษา ของผู้จัดการศึกษาและสอดคล้องกับ นโยบายการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการ ประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา คุณภาพมาตรฐานการศึกษา</p>	<p>ไม่แก้ไข คงเนื้อหาตามกฎกระทรวงฉบับ เดิม</p>	
<p>ข้อ ๘ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนต้องมี คุณสมบัติตามที่คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด</p>	<p>ยกเลิกข้อ ๘ ทั้งหมด</p>	<p>คุณสมบัติผู้เรียนตามข้อ ๘ ได้ นำไปประกอบไว้ในข้อ ๒ วรรค สอง พร้อมทั้งได้อธิบายเหตุผล ประกอบไว้แล้ว</p>
<p>ข้อ ๙ ให้ศูนย์การเรียนดำเนินการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผล และประเมินผลของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานในแต่ละปี แล้วจัดทำ รายงานการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ของผู้เรียนดังกล่าว รวมทั้งการ จัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สำนักงาน ทราบอย่างน้อยปีละครั้ง</p>	<p>ข้อ ๘ ให้ศูนย์การเรียนจัดทำมี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน <u>ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการวัดและประเมินผลของ แผนการจัดการศึกษาของ ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตแล้ว พร้อมจัดทำรายงานการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียน การสอนและสภาพปัญหาที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่าง น้อยปีละหนึ่งครั้ง</u></p>	<p>- ปรับแก้เนื้อหาในข้อ ๙ ใน กฎกระทรวงฉบับเดิม แก้ไขเป็น ข้อ ๘ เพื่อมีสอดคล้องเป็น แนวทางเดียวกันกับข้อ ๑๐ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ฯ (ฉบับเดิม) ,ข้อ ๗ ใน กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ องค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และ ข้อ ๖ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิ ของครอบครัวฯ (ฉบับเดิม) - วรรคสอง เพิ่มเติม เพื่อการ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	<p><u>กรณีที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ให้มีการวัดและประเมินผลร่วมกัน</u></p> <p><u>กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ศูนย์การเรียนรู้จัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดและประเมินผลใหม่ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด</u></p>	<p>วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษาอื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป - วรรคสาม เพิ่มเติมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินวัดผลตามวรรคหนึ่ง มีความจำเป็นที่จะต้องเขียนระบุไว้ ทั้งนี้เพื่อให้แต่ละฝ่ายรู้ถึงหน้าที่ของตนเองในการวัดและประเมินผู้เรียนหลังจากที่มีการจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแล้ว</p>
<p>ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ศูนย์การเรียนรู้จัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น รวมทั้งจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด</p>	<p>ยกเลิกข้อความใน ข้อ ๑๐ ทั้งหมด</p>	<p>- ข้อ ๙ ตามกฎกระทรวงนี้ให้อำนาจหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้เป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในข้อ ๑๐ ตามกฎกระทรวงฉบับนี้ ก็ระบุให้สำนักงานจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงถือได้ว่าเป็นความซ้ำซ้อนกับบทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงปรับแก้โดยยกเลิกข้อความทั้งหมดในข้อ๑๐</p> <p>นอกจากนี้ การจัดการศึกษาโดยบุคคลมีระบบบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้เป็นรูปแบบขององค์กรคณะกรรมการสถานศึกษา เช่นเดียวกับกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชน</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		<p>และองค์กรเอกชนฯ และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพ ฯ ซึ่งจะเห็นได้จากกฎกระทรวงฉบับนี้ระบุไว้ในข้อ ๔(๙) ข้อ ๖ และข้อ ๗ ซึ่งทำให้เชื่อได้ว่าศูนย์การเรียนมีระบบในการจัดเก็บฐานข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญของผู้เรียน สามารถติดตามและสืบค้นข้อมูลได้ ประกอบกับศูนย์การเรียนจะต้องรายงานข้อมูลในด้านต่างๆ ให้สำนักงานทราบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ดังระบุไว้ในข้อ ๙ ทั้งด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา รวมถึงหลักฐานการศึกษาต่างๆ ที่ออกให้แก่ผู้เรียน</p> <p>- วรรคสองของข้อ ๑๐ นำไปประกอบไว้ในข้อ ๙ วรรคสาม ทั้งนี้เพื่อจัดหมวดหมู่ไว้ในประเด็นการวัดและการประเมินผล</p>
<p>ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ตามข้อ ๑๐</p>	<p>ข้อ ๙ ให้ศูนย์การเรียนออกหลักฐานทางการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษา <u>ภายใต้การกำกับและ</u> <u>การรับรองของสำนักงานแล้วแต่กรณี</u> ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ</p>	<p>แก้ไขเป็น “ให้ศูนย์การเรียน” เป็นผู้ออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยบุคคล เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความหลากหลายและมีกรอบการพิจารณาอนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียนโดยมีเกณฑ์ผู้เรียนเป็นแนวทางในการพิจารณาตั้งรายละเอียดยตาม</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		<p>กฎกระทรวงฉบับนี้ในข้อ ๕ (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งผู้เรียนเป็นคนละกลุ่มเป้าหมายกับผู้เรียนของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว</p> <p>ฉะนั้นการจัดการศึกษาโดยบุคคล จึงมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน และการจัดการศึกษาโดยองค์กรวิชาชีพ ดังนั้นจึงเห็นควรว่า ให้มีการปรับแก้ไขในข้อ ๑๑ จากสำนักงานเป็นผู้ดำเนินการออกหลักฐานการศึกษา แก้ไขเป็นให้ศูนย์การเรียนรู้เป็นผู้ออกหลักฐานทางการศึกษาแก่ผู้เรียน</p> <p>อย่างไรก็ตามในแง่ของแนวทางปฏิบัติในคู่มือตามกฎกระทรวงฯ เกี่ยวกับการออกหลักฐานทางการศึกษาแก่ผู้เรียน ผู้จัดการศึกษาโดยบุคคลมีแนวปฏิบัติเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน รวมถึงการจัดการศึกษาโดยองค์กรวิชาชีพ ซึ่งได้มีการระบุไว้ไว้คู่มือแนวทางปฏิบัติของกฎกระทรวงแล้วแต่กรณี</p>
ข้อ ๑๒ ศูนย์การเรียนรู้อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัดการศึกษาได้	ข้อ ๑๐ <u>ผู้เรียนและศูนย์การเรียนรู้มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด</u>	สืบเนื่องจากมาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๑ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุ การจัดการศึกษาตาม มาตรา ๑๒ มีสิทธิได้รับสิทธิ

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		ประโยชน์และเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงควรแก้ไขให้ตรงตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒
<p>ข้อ ๑๓ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>ข้อ ๑๑ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>แก้ไขลำดับข้อ ๑๓ เป็น ข้อ ๑๑ เพื่อจัดลำดับให้ถูกต้อง</p>
<p>ข้อ ๑๔ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้จัดการศึกษาตาย</p> <p>(๒) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา</p> <p>(๓) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุที่ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปี โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้จัดการศึกษาขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓</p>	<p>ข้อ ๑๒ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) <u>ผู้จัดการศึกษาตายหรือไม่สามารถจัดการศึกษาได้ เว้นแต่มีบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ เข้ามาเป็นผู้จัดการศึกษาแทนภายในสามสิบวัน นับแต่วันตาย หรือวันที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้</u></p> <p>(๒) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา</p> <p>(๓) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการ เกินกว่าหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการ</p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๑๓ เป็น ข้อ ๑๑ เพื่อจัดลำดับให้ถูกต้อง</p> <p>- เพิ่มเติม (๑) เนื่องจากในกฎกระทรวงฉบับเดิมระบุว่า เมื่อผู้จัดการศึกษาตายหมายถึงศูนย์การเรียนเลิกจัดการศึกษาทันที ซึ่งในข้อเท็จจริงศูนย์การเรียนอาจมีนักเรียนอยู่จำนวนหนึ่งหรือจำนวนมาก (ประเมินจำนวนผู้เรียนตามระบุในข้อ ๕ ตามกฎกระทรวงนี้ ซึ่งข้อ ๑๔ (๑) การตายของผู้จัดการศึกษาแล้วให้เลิกศูนย์การเรียนทันที จึงเป็นเสมือนการรอนสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	<p>ดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของ ศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้จัดการศึกษาขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓</p> <p><u>ในกรณีศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน</u></p> <p><u>เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่ง (๒) (๓) แล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวันและให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนมอบให้แก่สำนักงาน</u></p>	<p>ด้วย ดังนั้นจึงเสนอปรับเนื้อหาเพิ่มเติมใน (๑) เป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนตามข้อ ๔(๙) ข้อ ๖ และข้อ ๗ จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ เข้ามาเป็นผู้จัดการศึกษาแทนภายในสามสิบวัน นับแต่วันตาย หรือวันที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้ - วรรคห้า เป็นการเพิ่มเติมให้บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงคณะกรรมการศูนย์การเรียนตามข้อ ๔(๙) ข้อ ๖ และข้อ ๗ ทราบว่า เมื่อเลิกจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนตามเหตุ (๑) ต้องรวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนนำมอบให้แก่สำนักงานด้วย - วรรคหก เป็นการเพิ่มเติมเพื่อให้สำนักงานทราบว่า ภายหลังจากสำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนตาม (๒) (๓) แล้ว สำนักงานมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวันและให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนมอบให้แก่สำนักงาน</p>
<p>ข้อ ๑๕ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์การเรียนอื่นให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น</p>	<p><u>ข้อ ๑๓ การเลิกศูนย์การเรียนให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียนอื่นหรือสถานศึกษาอื่นแล้วแต่กรณี แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียน</u></p>	<p>- แก้ไขลำดับข้อ ๑๕ เป็น ข้อ ๑๓ เพื่อจัดลำดับให้ถูกต้อง</p> <p>- กรณีเลิกศูนย์การเรียน ข้อ ๑๔ เดิมระบุ ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาที่เรียนใหม่ให้ผู้เรียนเฉพาะศูนย์การ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	ในสถานศึกษาอื่น	เรียนอื่นเท่านั้น ซึ่งมีควรรจำกัดสิทธิของผู้เรียนและผู้ปกครอง ดังนั้นจึงเสนอแก้ไขเป็น ให้จัดหาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนใน ศูนย์ การ เรี ย น อื่น หรือสถานศึกษาอื่นแล้วแต่กรณี แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น
ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐที่ยังเหลืออยู่ใน รอบปีจากศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๔ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่างๆ จากรัฐที่ยังคงเหลืออยู่จากศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๒ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	- แก้ไขลำดับข้อ ๑๖ เป็น ข้อ ๑๔ เพื่อจัดลำดับให้ถูกต้อง - แก้ไขลำดับข้อ ๑๔ เป็น ข้อ ๑๒ เพื่อให้ถูกต้องตรงตามลำดับที่มีการจัดเรียงข้อใหม่
ข้อ ๑๗ บุคคลใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียน ที่สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนตามข้อ ๑๔ (๓) จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้	ข้อ ๑๕ บุคคลใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียน ที่สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนตามข้อ ๑๒ (๓) จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้	- แก้ไขลำดับข้อ ๑๗ เป็น ข้อ ๑๕ เพื่อจัดลำดับให้ถูกต้อง - แก้ไขลำดับข้อ ๑๔(๓) เป็น ข้อ ๑๒(๓) เพื่อให้ถูกต้องตรงตามลำดับที่มีการจัดเรียงข้อใหม่

๔. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ....

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ "ศูนย์การเรียน" หมายความว่า สถานที่เรียนที่องค์กรวิชาชีพจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่ แสวงหากำไรตามกฎหมายนี้ "องค์กรวิชาชีพ" หมายความว่า องค์กรวิชาชีพที่ได้จัดตั้งโดยกฎหมาย		

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กร วิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
<p>"บุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การเรียนรู้" หมายความว่า ผู้จัดการศึกษา ผู้บริหารศูนย์การ เรียนรวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่ง ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียน การสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้</p> <p>"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า องค์กรวิชาชีพซึ่งได้รับความเห็นชอบ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้</p> <p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ ศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่</p> <p>"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์ การเรียนรู้ตั้งอยู่</p>	<p>"คณะกรรมการ" หมายความว่า <u>คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด</u> ที่ศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่</p>	<p>แก้ไข "คณะกรรมการ" เพื่อให้ เป็น ตาม คำ สั่ง ค ส ช . ที่ ๑ ๙ / ๒ ๕ ๖ ๐ ย ก เล ก ค ณ ะ ก ร ร ม ก า ร เ ข ต พ ื น ที่ การศึกษ แล้วให้คณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่แทน</p>
<p>ข้อ ๒ องค์กรวิชาชีพอาจจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษา ตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การ เรียนสำหรับผู้ขาดโอกาสในการเข้า ศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และ สนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์การ เรียนนั้น</p>	<p>ข้อ ๒ องค์กรวิชาชีพอาจจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ หรือ การศึกษาตามอัธยาศัยแล้วแต่ <u>กรณี</u> โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ สำหรับผู้ระสงค์ที่จะเข้ารับ <u>การศึกษาในศูนย์การเรียนรู้หรือผู้</u> ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาใน ระบบโรงเรียนปกติ</p> <p><u>กรณีผู้ขาดโอกาสในการเข้า</u> <u>ศึกษาในระบบโรงเรียนปกติให้มี</u> <u>คุณสมบัติตามที่คณะกรรมการ</u> <u>การศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ</u> <u>กำหนด</u></p>	<p>เหตุผลในการประกาศใช้ กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ มาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง เพื่อให้องค์กร ชุมชนและองค์กรเอกชนซึ่งมี ความประสงค์และมีความพร้อม เข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
	<p>ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบ วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ นั้น โดยยึดหลักดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) <u>มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น</u></p> <p>(๒) <u>การจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้ใช้หลักสูตรที่ศูนย์การเรียนรู้ได้พัฒนาขึ้น</u></p> <p><u>ศูนย์การเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง อาจจัดการศึกษาแบบคละชั้น และอายุหรือจัดให้มีการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นโดยมีข้อตกลงร่วมกันและเทียบโอนผล การเรียนซึ่งกันและกันได้</u></p>	<p>จะส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษาอันจะทำให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่า เทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น สมควรกำหนดให้องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนมีสิทธิในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์ การเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องออก กฎกระทรวงนี้</p> <p>ที่สำคัญ สอดคล้องกับ เจตนารมณ์ พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มุ่งเน้น การกระจายอำนาจในการจัด การศึกษาไปสู่ความหลากหลาย ประกอบกับนโยบายปฏิรูป การศึกษาที่เป็นนโยบายสำคัญ ของรัฐด้วย</p> <p>ดังนั้น การจัดการศึกษา ตาม ม.๑๒ จึงมิได้ หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนซึ่ง เป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้า ศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ตามที่คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด เท่านั้น หากแต่หมายรวมถึง ผู้เรียนทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความประสงค์จะสมัครเข้าเรียน ในศูนย์การเรียนรู้ที่ย่อมสามารถ ทำได้</p> <p>เพราะฉะนั้นจึงเสนอให้มี การแก้ไขกฎกระทรวง ข้อ ๒ โดยระบุจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ สำหรับ ผู้เรียน ที่มีที่ มา ๒ ลักษณะ คือ หนึ่ง ผู้ประสงค์ที่ จะเข้ารับการศึกษาในศูนย์การ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		เรียน หรือสอง ผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ
<p>ข้อ ๓ องค์กรวิชาชีพซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงานพร้อมทั้งแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่องค์กรวิชาชีพนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย</p> <p>แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อศูนย์การเรียน</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน</p> <p>(๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียน</p> <p>(๔) รูปแบบการจัดการศึกษา</p> <p>(๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ</p> <p>(๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>(๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>(๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การเรียน</p> <p>(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียน</p>	<p>ข้อ ๓ องค์กรวิชาชีพซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงานพร้อมทั้งแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่องค์กรวิชาชีพนั้นได้จัดทำหรือร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย</p> <p>แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อศูนย์การเรียน</p> <p>(๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน</p> <p>(๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียน</p> <p>(๔) รูปแบบการจัดการศึกษา</p> <p>(๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ</p> <p>(๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>(๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>(๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน</p> <p>(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียน</p>	<p>กฎกระทรวงฉบับเดิมกำหนดให้ศูนย์การเรียนต้องจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนร่วมกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมายเท่านั้น แต่เมื่อกฎกระทรวงนี้ถูกนำไปใช้หลายปีผ่านไป พบว่า การจัดทำแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนเกิดปัญหาความล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากความไม่พร้อมและภาระงานของแต่ ละ ฝ่าย ที่ เกี่ยว ข้อง มี ค่อนข้างมาก ดังนั้น กระบวนการพัฒนาแผนจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนให้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนได้จึงล่าช้าตามไปด้วย</p> <p>ดังนั้น จึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมคำว่า “จัดทำหรือ” ในข้อ ๕ ของกฎกระทรวงนี้ ซึ่งเป็นการแก้ไขไม่ตัดสิทธิที่ศูนย์การเรียนจะจัดทำพัฒนาแผนจัดการศึกษาขึ้นด้วยตนเอง โดยศูนย์การเรียนสามารถแสวงหากัลยาณมิตรมาร่วมจัดทำแผนการศึกษาได้ เพื่อเสนอประกอบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนต่อสำนักงาน</p> <p>อย่างไรก็ตามยังคงเนื้อหาเดิมไว้ คือ ศูนย์การเรียนร่วมจัดทำแผนจัดการศึกษากับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		สำนักงานมอบหมายก็สามารถทำได้ นอกจากนี้ในคู่มือแนวทางปฏิบัติฯ ได้กำหนดให้ทั้งศูนย์การเรียนและสำนักงานจะต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุงแผนจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบริบทของศูนย์การเรียน รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการศึกษาชาติด้วย
<p>ข้อ ๔ เมื่อสำนักงานให้ความเห็นชอบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนและแผนการจัดการศึกษา ตามข้อ ๓ แล้ว ผู้จัดการศึกษาจึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้</p> <p>การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนจัดการศึกษาที่สำนักงานได้อนุญาตแล้ว ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน</p>	<p><u>ข้อ ๔ สำนักงานต้องตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หากเห็นว่าไม่ครบถ้วนถูกต้อง ต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีหรือภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่รับคำขอ เพื่อแก้ไขให้ครบถ้วนถูกต้อง</u></p> <p><u>สำนักงานต้องพิจารณาอนุญาตในการจัดตั้งศูนย์การเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับจากวันยื่นและเอกสารครบถ้วนถูกต้อง</u></p> <p><u>เมื่อสำนักงานอนุญาตคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนและแผนการจัดการศึกษาแล้ว ผู้จัดการศึกษาจึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้</u></p> <p><u>แผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้อนุญาตแล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน</u></p>	<p>แก้ไขวรรคหนึ่ง วรรคสอง ทั้งนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติที่ผ่านมากฎกระทรวงตาม ม.๑๒ ทุกฉบับ พบว่า มักเกิดปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างผู้ยื่นคำขอและสำนักงานเกี่ยวกับกรอบการนับวันยื่น ระบุเงื่อนไขเวลาและความครบถ้วนของเอกสารเพื่อพิจารณาคำขอ ดังนั้นจึงแก้ไขโดยมีการเขียนระบุให้ชัดเจนไว้ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ฉ.๒ ปี ๒๕๕๗ และ พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>การเพิ่มเติมวรรคสาม เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจร่วมกันว่า ศูนย์การเรียนจะจัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อสำนักงานพิจารณาอนุญาตตามคำขอแล้วเท่านั้น</p> <p>การแก้ไขวรรคสี่ เป็นการปรับเขียนภาษาใหม่ให้กระชับและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งปรับจากข้อความในข้อ ๖ วรรคสองของ</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กร วิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		กฎกระทรวงฉบับเดิม
<p>ข้อ ๕ ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คณะกรรมการศูนย์การเรียนตามข้อ ๓ (๙) อย่างน้อยต้องกำหนด ให้คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย ผู้จัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทน ผู้ปกครองของผู้เรียนและ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>ในกรณีที่ศูนย์การเรียนใดไม่อาจมี ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน ให้ คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่ ศูนย์การเรียนตั้งอยู่เป็นกรรมการแทน ได้</p>	ไม่แก้ไข	
<p>ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของผู้จัดการศึกษาและ สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการประกัน คุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา</p>	ไม่แก้ไข	
<p>ข้อ ๗ ให้ศูนย์การเรียนดำเนินการ วัตถุประสงค์และประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ วัตถุประสงค์และประเมินผลของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละปี แล้ว จัดทำรายงาน การวัด ผล และ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียน การ สอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัด</p>	<p>ข้อ ๗ ให้ศูนย์การเรียนจัดให้มี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และ <u>วิธีการวัดและประเมินผลของ</u> <u>แผน การ จัด การ ศึกษา ของ</u> <u>ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตแล้ว</u> <u>พร้อมจัดทำรายงานการวัดและ</u> <u>ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</u> <u>ดังกล่าว</u> <u>รวมทั้งการจัดการเรียน</u></p>	<p>- เพิ่มเติมให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความ เข้าใจร่วมกันว่า การวัดและ ประเมินผลการเรียนของผู้เรียน นั้น ให้ดำเนินการตาม หลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและ ประเมินผลของแผนการจัด การศึกษาของครอบครัวที่ได้รับ อนุญาตแล้ว นอกจากนั้น สำนักงานเป็นผู้จัดทำรายงาน</p>

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
การศึกษาให้สำนักงานทราบอย่างน้อยปีละครั้ง	<p><u>การสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</u></p> <p><u>กรณีที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ให้มีการวัดและประเมินผลร่วมกัน</u></p> <p>ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดและประเมินผลใหม่ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด</p>	<p>การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดังกล่าว รวมถึงการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษาอื่นถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป</p> <p>- ประกอบกับการปรับแก้ไขเนื้อหาในข้อ ๗ นี้ เพื่อมีความสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับข้อ ๑๐ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนฯ (ฉบับเดิม) ,ข้อ ๗ ในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพฯ (ฉบับเดิม) และข้อ ๙ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลฯ (ฉบับเดิม)</p>
ข้อ ๘ ให้ศูนย์การเรียนออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ	ไม่แก้ไข	
ข้อ ๙ ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ องค์กรเอกชน สำหรับ การจัดการศึกษาได้	<u>ข้อ ๙ ผู้เรียนและศูนย์การเรียน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด</u>	สืบเนื่องจากมาตรา ๑๔ และ มาตรา ๖๑ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุ การจัดการศึกษาตาม มาตรา ๑๒ มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์และเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กร วิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
		จึงควรแก้ไขให้ตรงตาม เจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ . การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒
<p>ข้อ ๑๐ สำนักงานมีหน้าที่ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้ง ให้การพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถแก่บุคลากรทาง การศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียนแก่บุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียนในศูนย์การ เรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	ไม่แก้ไข	
<p>ข้อ ๑๑ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุใด อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตาม คำขอของผู้จัดการศึกษา (๒) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะ เหตุศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกิน กว่าหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียน ขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัด ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอัน ดีของประชาชน</p> <p>เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตาม วรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็น หนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายใน สามสิบวัน และให้ผู้จัดการศึกษา รวบรวมหลักฐานและเอกสารที่</p>	ไม่แก้ไข	

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กร วิชาชีพฯ พ.ศ.๒๕๕๔	ข้อเสนอในการแก้ไข	เหตุผลในการเสนอแก้ไข
เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การ เรียนมอบให้แก่สำนักงาน		
ข้อ ๑๒ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงาน จัดหาศูนย์การเรียนอื่นให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้า เรียนในสถานศึกษาอื่น	ข้อ ๑๒ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ ผู้จัดการ ศึกษา ร่ว ม กั บ สำนักงานจัดหาที่เรียนให้แก่ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนอื่นหรือ สถานศึกษาอื่นแล้วแต่กรณี แต่ ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้า เรียนในสถานศึกษาอื่น	กรณีเลิกศูนย์การเรียน ข้อ ๑๒ เดิมระบุ ให้ผู้จัดการศึกษา ร่วมกับสำนักงานจัดหาที่เรียน ใหม่ให้ผู้เรียนเฉพาะศูนย์การ เรียนอื่นเท่านั้น ซึ่งมีควรจำกัด สิทธิของผู้เรียนและผู้ปกครอง ดังนั้นจึงเสนอแก้ไขเป็น ให้ จัดหาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนในศูนย์ การเรียนอื่นหรือสถานศึกษาอื่น แล้วแต่กรณี แต่ไม่ตัดสิทธิ ผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนใน สถานศึกษาอื่น
ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานเรียกคืนเงิน อุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่างๆจาก รัฐที่ยังคงเหลืออยู่ในรอบปีจากศูนย์ การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๑ เพื่อ นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานเรียกคืน เงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือ ต่างๆจากรัฐที่ยังคงเหลืออยู่จาก ศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๑ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	แก้ไขโดยตัดคำว่า “ในรอบปี” ออก เนื่องจากการเรียกคืนเงิน อุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่างๆ จากรัฐที่ยังคงเหลืออยู่จากศูนย์ การเรียน ไม่ว่าจะ เป็นเงินที่ เหลืออยู่ในรอบปีนั้นหรือรอบปี ที่ผ่านๆ ควรเรียกคืนเงินทั้งหมด เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน
ข้อ ๑๔ องค์กรวิชาชีพใดเคยเป็น ผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่ สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียน ตามข้อ ๑๑ (๒) หรือ (๓) จะขอ จัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้	ไม่แก้ไข	

บทที่ ๕

ผลการประเมินกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

สรุปการประชุมกลุ่มรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนากฎหมายการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา และข้อเสนอเพื่อการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก รายละเอียด ดังนี้

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๑. มติคณะรัฐมนตรี ปี ๒๕๒๘ และ ๒๕๕๒	ปัญหาการอยู่เวรรักษาการณ์ ตอนกลางคืน เนื่องด้วย ข้าราชการครูและบุคลากร ผู้ชายบางสถานศึกษามี จำนวนน้อย และการอยู่เวร รักษาการณ์ตอนกลางคืนของ ข้าราชการครูและบุคลากร ผู้หญิงมีปัญหาในเรื่องความปลอดภัยและความเหมาะสม	๑. เสนอเกณฑ์ควรจัดเวรรักษาการณ์ กลางคืน หากมีข้าราชการครูและ บุคลากรผู้ชายตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ๒. แต่หากมีข้าราชการครูและ บุคลากรผู้ชายน้อยกว่า ๓ คน ให้อยู่ เวรรักษาการณ์ในช่วงกลางวันอย่าง โดยให้ภาครัฐสนับสนุนเงิน ค่าตอบแทนสำหรับจ้างบุคลากร ภายนอกในการอยู่เวรรักษาการณ์ช่วง กลางคืนแทน	
๒. พรบ.การศึกษา ภาคบังคับ ๒๕๔๕ เรื่องหลักเกณฑ์และ การปฏิบัติ การส่ง นักเรียนเข้าเรียน	ปัญหาผู้ปกครองบางส่วนไม่ ส่งบุตรหลานเข้ารับ การศึกษาตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับ	เสนอให้ยกเลิกโทษจำคุก หรือปรับ ๑,๐๐๐ บาท เป็นตัดสิทธิหรือ ประโยชน์ที่พึงได้จากภาครัฐ	
๓. พรบ.ระเบียบ บริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๖	ปัญหาการบริหารจัดการ งบประมาณเงินอุดหนุนราย หัวไม่เพียงพอ และไม่ สอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจในปัจจุบัน	ควรปรับเพิ่มงบประมาณเงินอุดหนุน รายหัวให้สอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจในปัจจุบัน	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๔. พรบ.ระเบียบ บริหารงานราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๖ ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ อัตรา	ปัญหาการขาดแคลน ครูผู้สอนโดยเฉพาะโรงเรียน ขนาดเล็ก เนื่องด้วย ไม่คืน อัตราเกษียณให้กับโรงเรียน ทำให้อัตรครุผู้สอนมีไม่ครบ ชั้นเรียน	๑. เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการ สำรวจจำนวนครูผู้เกษียณอายุทุกปี เพื่อทดแทนอัตราที่จะว่างลงและเพื่อ การเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง	
		๒. ควรให้ความสำคัญสนับสนุนให้มี ครูครบชั้นเรียน โดยมีวิชาเอกที่สำคัญ ๓ วิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ ให้กับทุกโรงเรียน	
๕. ทบทวนโครงสร้าง การบริหารงานใน ระดับ สพป.	ปัญหาความซ้ำซ้อนในการ บริหารงาน (ระหว่างสพป. และศึกษาธิการจังหวัด) ทำ ให้เกิดความล่าช้าในการ ทำงาน	เห็นควรเปลี่ยนเป็นโครงสร้างเดิม ที่จัดให้มี สปอ./สปจ. และหรือ สพป. โดยยกเลิกศึกษาธิการจังหวัด	
๖. หลักเกณฑ์การ เลื่อนขั้นเงินเดือน	ปัญหาการแจ้งผลประเมินต่อ ผู้ถูกประเมินเน้นรายบุคคล ทำให้ยากต่อการปฏิบัติของ ผู้บริหาร เกิดล่าช้าต่อการ เลื่อนขั้น/เงินเดือน และควรเน้นในประเด็น สำคัญของการประเมิน	การแจ้งผลการประเมินต่อผู้ถูก ประเมินเป็นรายบุคคลควรใช้อำนาจ หน้าที่ผู้บริหารในการพิจารณา	
๗. การปรับเปลี่ยน เกณฑ์การย้าย ผู้บริหาร	ควรแก้เงื่อนไขการย้าย ผู้บริหารสถานศึกษาโดยการ ตั้งคะแนน/คิดค่าคะแนน อาทิ โรงเรียนเล็ก - ขนาด ใหญ่ / เล็ก - กลาง ไม่ควรมี ค่าความต่างมากจนเกินไป เนื่องจากโรงเรียนเล็กอาจมี ผลงานเด่น	ควรปรับเปลี่ยนเกณฑ์การย้าย โดยให้ ผู้บริหารเก่ามีสิทธิได้ย้ายก่อน และ เห็นควรใช้เกณฑ์การย้ายเดิม	
๘. การโอนเงิน งบประมาณอาหาร เสริม (นม) และ	ปัญหาการโอนเงิน งบประมาณ๒ รายการ ดังกล่าวไม่ทันในช่วงเปิดภาค เรียน และปัญหาเงินส่วนต่าง	ยกเลิกการโอนงบประมาณอาหาร กลางวันและอาหารเสริม(นม)ผ่าน เทศบาล/อบต.	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
อาหารกลางวันของ โรงเรียน	เนื่องด้วยการโอนเงินทั้ง ๒ รายการต้องผ่านเทศบาล/ อบต. ทำให้มีการเข้าใจผิดว่า เป็นงบประมาณของ เทศบาล/อบต.		
๙. การจ้างครูอัตรา จ้างของโรงเรียน	สพฐ.กำหนดเงื่อนไขการจ้าง ครูอัตราจ้างมากเกินไปจน จำเป็น	โรงเรียนควรมีอิสระในการจ้าง ครูผู้สอน ด้วยงบประมาณจาก สถานศึกษาของตน	
๑๐. การวัดผล ประเมินผล (การซ้ำ ชั้น)	ปัญหานักเรียนขาดคุณภาพ เนื่องจากได้รับการพิจารณา ให้เลื่อนชั้น	ควรแก้ไขหลักเกณฑ์การวัดผล ประเมินผล กรณี การตกซ้ำชั้น	
๑๑. นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับเปลี่ยนอยู่ ตลอดเวลา	โรงเรียนปฏิบัติไม่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง	-	
๑๒. เกณฑ์การย้าย ครูผู้ช่วย	เนื่องจากเกณฑ์การย้ายครู ผู้ช่วยในปัจจุบัน ต้องอยู่ โรงเรียนเดิม ๔ ปี มีผลบังคับ ตั้งแต่ ม.ค.๕๙ ส่งผลกระทบ ต่อครูผู้ช่วยที่บรรจุไกลบ้าน ต้องรับภาระด้านค่าใช้จ่ายใน การดำเนินชีวิตมากขึ้น เช่น ค่าที่พัก ค่าเดินทาง	ยกเลิกเกณฑ์ใหม่ (๔ ปี) แล้วใช้เกณฑ์ เก่า (๒ ปี)	
๑๒. กฎหมายการ บริหารงานบุคคล เรื่องการค้าขาย อัตราค่าจ้าง ข้าราชการครูตาม เกณฑ์ ก.ค.ศ.	ปัญหาการคืนอัตรากำลังครู ซึ่งปัจจุบันใช้เกณฑ์จำนวน นักเรียนในโรงเรียน ๒๕๐ คนขึ้นไปถึงคืนอัตรากำลังให้ ในปีถัดไปได้ ฉะนั้นจึงเป็น ปัญหาสำหรับโรงเรียนที่มี นักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ข้างต้น	ควรยกเลิกเกณฑ์คืนอัตรากำลังครู เกษียณโดยใช้จำนวนนักเรียนใน โรงเรียนมาเป็นเกณฑ์	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๑๓. งานบุคคล ลูกจ้างประจำ (นักรักษาการ)	ปัญหาโรงเรียนขาดนักรักษาการโรงเรียนที่เกษียณราชการ ทั้งนี้โรงเรียนต้องจ้างนักรักษาการโรงเรียนโดยใช้เงินของโรงเรียนเอง	เห็นควรให้ สพฐ.จัดสรรนักรักษาการโรงเรียนให้โรงเรียนโดยเร็วและเพิ่มเงินรายหัวให้กับโรงเรียนเพื่อโรงเรียนบุคคลากรเองสอดคล้องกับการกระจายอำนาจ	
๑๔. หลักฐานการรับนักเรียน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘	รัฐออกนโยบายมาไม่ทำให้ใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แต่โรงเรียนที่รับนักเรียนระดับอนุบาลนักเรียนยังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนจึงจำเป็นต้องใช้สำเนาเหมือนเดิม	ปรับเรื่องระเบียบว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ	
๑๕. การเบิกจ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนอาหารกลางวัน ระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเบิกจ่ายงบประมาณงบเงินอุดหนุนประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป พ.ศ.๒๕๕๘	ปัญหาระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน ของ สพฐ.อปท.และ สตง. ที่ไม่เหมือนกัน และปัญหาการโอนเงินงบประมาณล่าช้า ไม่เป็นไปตามที่กำหนด	เห็นควรเพิ่มรายหัวอย่างน้อยหัวละ ๘,๐๐๐ บาท และ โอนเงินเข้าโรงเรียนโดยตรงเพื่อเป็นการแก้ไขเงิน ๓๐%	
๑๖. กฎกระทรวงการกระจายอำนาจและการบริหารการศึกษา กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร	ให้แก่จากคณะกรรมการจากเขตพื้นที่ให้เป็นคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด	การกระจายอำนาจควรให้เป็นการกระจายอำนาจให้ครบทั้ง ๔ งานจากเดิม ในระยะแรกมีการกระจายอำนาจเฉพาะบางเรื่อง หรือความพร้อมและความเหมาะสม	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
และการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐ เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๒๔๐ หน้า ๓๓ ราชกิจจานุเบกษา			
๑๗. การอบรมคู่มือ ครู หลักเกณฑ์การ เลื่อนวิทยฐานะ (การอบรมคู่มือครู) - การนับชั่วโมง PLC	ปัญหาการเลือกวิชาที่อบรม ไม่ตรงกับสาขาวิชาตนเอง	๑. เขียนหลักเกณฑ์ใหม่ในการเข้ารับ การอบรม ๒. ควบคุมคุณภาพของผู้จัดแต่ละวิชา ๓. สพฐ.ต้องติดตามประเมินผลอย่าง เข้มงวด ๔. เจ้าหน้าที่จากเขตพื้นที่ไม่มีอำนาจ ในการตัดสิน นอก.ถึงคุณภาพได้ ๕. ลดชั่วโมง PLC ลง	
๑๘. พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ข้อ ๒ กฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และ วิธีการนับอายุเด็ก เพื่อเข้าเรียน การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕	-	-	
๑๙. ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานใน การรับนักเรียนเข้า เรียนในสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘	๑. การจัดทำป้ายทะเบียน นักเรียน (เล่มใหญ่) ๒. ขนาดของเล่มทะเบียน นักเรียนที่ใหญ่เกินไป ๓. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ กรมการปกครอง ๔. การกรอกข้อมูลบน เครือข่าย DMC ที่มีปัญหาเมื่อ มีผู้เข้าใช้จำนวนมากพร้อม กัน	๑.ควรมีการสร้างระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควบคู่ไปด้วย ๒.อาจมีการลดขนาดของเล่มทะเบียน นักเรียนให้เล็กลง ๓.ควรดูแลระบบเชื่อมโยงให้สามารถดึง ข้อมูลที่โรงเรียนต้องใช้ได้ ๔. ควรแก้ปัญหาระบบ Server ให้ โครงสร้างเสถียรเพื่อให้ใช้ข้อมูลหรือกรอก ข้อมูลได้พร้อมๆกัน	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
		<p>๕. ควรให้โรงเรียนสังกัดอื่นได้เข้าใช้ระบบ DMC ด้วยเพื่อให้มีข้อมูลตรงกัน แก้ปัญหาเด็กซ้ำซ้อน/เด็กผี</p> <p>๖. รหัสเด็กตัด ควรออกจากกรรมการ ปกครอง เพื่อระบุตัวตนที่แท้จริงคนเดียว</p> <p>๗. การบังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยงานควร ใช้อย่างเข้มแข็ง , กศน., สถานพินิจ ฯลฯ</p> <p>๘. ควรตรวจสอบสภาพครอบครัว/หาสาเหตุ และให้โรงเรียนบริหารจัดการ แก้ปัญหาตามบริบทและรูปแบบการบริหารจัดการของผู้บริหารหรืออาจะมี การให้ กศน. เข้ามารับช่วงต่อได้เลย โดยไม่ต้องผ่านเขตพื้นที่การศึกษาตามกรณี การตัดสินใจวินิจฉัยของผู้บริหารถือเป็นการสิ้นสุดและส่งต่อให้ทันเวลา ขึ้นตอน บางชั้นตอนไป</p>	
๒๐. ปัญหาค่า สาธารณูปโภค	ปัญหาค่าสาธารณูปโภคที่ รวมอยู่ในเงินอุดหนุน ทำให้ ค่าใช้จ่ายต้องไปแบ่งจากการ จัดทำโครงการและปัญหา การบริหารงบประมาณ	<p>๑. ค่าสาธารณูปโภคโรงเรียนควรแยก ออกมา และคำนึงถึงขนาดของ โรงเรียนที่จะต้องมีการใช้จ่ายต่างๆ เหมือนกับโรงเรียนทุกขนาด เช่น โรงเรียนขนาดเล็กต้องใช้ New DLT ทุกชั้นเรียน ดังนั้นค่าใช้จ่ายจะสูงพอๆ กับโรงเรียนขนาดกลาง เป็นต้น</p> <p>๒. ค่าน้ำหนังสือที่โอนมาไม่ครบ แต่โรงเรียนต้องจัดให้ครบตามจำนวน นักเรียน จำเป็นต้องรับเงินอื่นมา สำรอง</p> <p>๓. ค่าอาหารกลางวันที่โอนมาช้า โรงเรียนต้องหาเงินสำรองมาก่อน ซึ่งกรณีโรงเรียนขนาดเล็กต้องยืม เงินอื่นมาสำรอง</p>	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๒๑. การสอบ O-Net	ระบบการสอบ O-Net	๑. ไม่ควรให้คะแนน O-Net ในการประเมิน/ตัดสินต่างๆ ๒. การจัดทำหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับการออกข้อสอบ O-Net ๓. ควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	
๒๒. รถโรงเรียน	การจัดการรถโรงเรียน	๑. โรงเรียนให้ความสำคัญในการบังคับใช้ระเบียบข้อบังคับของการใช้รถโรงเรียนอย่างเคร่งครัด ๒. ผู้ประกอบการเอกชนควรให้ความสำคัญกับการใช้รถโรงเรียน/พ.ร.บ.ขนส่ง	
๒๓. ผลการเรียนรู้	การตัดสินผลการเรียน	ควรให้มีผลการเรียน ๐, ร, มส., มผ., และอนุญาตให้ปรับแก้ได้ และไม่ควรให้มีผลกับวิทยฐานะของครู	
๒๔. หลักสูตร	หลักสูตรทักษะอาชีพ/สาระวิชาเทคโนโลยีที่ร่วมกับการงานอาชีพ	๑. ควรมีการพัฒนาและนำหลักสูตรทักษะด้านอาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น ๒. สาขาวิชาเทคโนโลยีที่ร่วมกับการงานอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพปัจจุบันที่มีความหลากหลาย	
๒๕. ความก้าวหน้า	ความก้าวหน้าของผู้บริหารสถานศึกษา	ควรมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเอง และก้าวหน้าด้านวิทยฐานะอย่างรวดเร็ว	
๒๖. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕	กฎหมาย วิธีการนับอายุนักเรียน ไม่สอดคล้องกับกฎกระทรวง	เห็นควรแก้ไขวิธีการนับอายุตามกฎกระทรวง คือบังคับตามปี พ.ศ. ...	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๒๗. การรับนักเรียน เด็กเล็ก อนุบาล ๓ ชวบ ปี ๒๕๖๒	หน่วยงานต้นสังกัด มี นโยบายไม่ชัดเจน เรื่องการ รับนักเรียนอนุบาล ๓ ชวบ ปี ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑	เห็นควรให้อำนาจอิสระในการบริหาร แก่ทุกโรงเรียน	
๒๘. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหาร ราชการและจัด การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ - ประกาศ กระทรวง ศึกษาธิการเรื่อง กระจายอำนาจการ บริหาร - ประกาศ สพฐ. เรื่อง การกระจายอำนาจ การบริหารและการ บริหารและการจัด การศึกษาของ เลขาธิการ	การบังคับใช้ตลอดจน บทบาทการกระจายอำนาจ แตกต่างกัน กฎหมาย เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ทำให้ ยากต่อการปฏิบัติ เช่น การ ย้ายของ ผอ.โรงเรียนผู้มี อำนาจในการลงนาม คือ ศึกษาธิการจังหวัดอันเป็น การเพิ่มขึ้นตอนและใช้ เวลานาน และส่งผลต่อการ เลื่อนเงินเดือนทำให้ล่าช้า เนื่องจากการแก้ไขเอกสาร ต้องรับส่งไปมา	เสนอให้อำนาจตามมาตรา ๕๓ ให้อยู่ ในกรอบเดิม โรงเรียนขึ้นอยู่กับ สพป./สพม.	
๒๙. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ อัตราและวิธีการนำ เว้นรายได้ สถานศึกษาไปจัดสรร เป็นค่าใช้จ่ายในการ จัดการศึกษาใน สถานศึกษาของรัฐที่ ไม่เป็นนิติบุคคล	ปัญหาการเป็นนิติบุคคลของ สถานศึกษาของรัฐ	เห็นควรยกเลิกประกาศฉบับนี้	

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิก			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	สภาพปัญหา/อุปสรรค การบังคับใช้	ข้อเสนอ/แนวทางแก้ไข	
๓๐. ระเบียบ ศึกษาธิการว่าด้วย การปฏิบัติของผู้ กำกับสอบ พ.ศ.๒๕๔๘	ปัญหาบุคลากรในการคุม สอบไม่เพียงพอโดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็ก เพราะ ตามระเบียบกำหนดให้มีผู้คุม สอบ ๒ ท่าน	เห็นควรมีข้อยกเว้นเรื่องจำนวนผู้คุม สอบให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบท ของแต่ละโรงเรียน โดย ให้เป็นไปตาม ดุลพินิจ และอำนาจของโรงเรียน	
๓๑. ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหาร ข้อมูลระบบ สารสนเทศด้าน การศึกษา พ.ศ.๒๕๖๐	ปัญหาข้อมูลของนักเรียนที่มี ในโปรแกรม ซึ่งใช้ข้อมูล ๑๓ หลัก แต่ยังพบข้อมูลที่ ซ้ำซ้อนกัน	ควรจัดทำข้อมูล Big DATA ระหว่าง สพฐ. เอกชน ฯลฯ ซึ่งจะสามารถ ตรวจสอบความสามารถของนักเรียน ได้	
๓๒. ระเบียบ สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วย การกระจาย งบประมาณเงิน อุดหนุนประเภทเงิน อุดหนุน ทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๘	การใช้เงินอุดหนุนในการ จัดซื้อจัดจ้างให้ขยาย งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท โทษราคากลาง แต่ยังไม่ ได้เข้าไปในระเบียบ	เห็นควรแก้ไขในระเบียบ เพื่อให้การ จัดซื้อจัดจ้าง ในวงเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน	
๓๓. ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วย การลงโทษนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘	ปัญหาการลงโทษนักเรียนที่ ประพฤติผิดระเบียบปัจจุบัน การปกครอง และดูแล นักเรียนทำได้ยากขึ้น เนื่อง ด้วยผู้ปกครองบางท่านไม่ อนุญาตให้ลงโทษบุตรหลาน และนักเรียนบางคนมี พฤติกรรมไม่เกรงกลัวครู	เห็นควรใช้บทลงโทษตามกฎหมาย เดิมโดยเพิ่มเติมและใส่รายละเอียด ต่างๆ เช่น ขนาดไม้เรียว จำนวนที่ดี	

ข้อเสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการศึกษาระดับสถานศึกษา

กฎหมายที่ควรจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	เหตุผล	ข้อเสนอ / แนวทางแก้ไข	
๑. การกำหนดระยะเวลาการประเมินผลงานวิชาการ	กำหนดระยะเวลาประเมินผลงานล่าช้า	ให้กำหนดระยะเวลาการประเมินผลงานวิทยฐานะให้ชัดเจนหลังจากรับผลงานไปแล้ว	
๒. ระบุว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน/เครือข่ายโรงเรียน	เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนส่งเสริมงานทั้ง ๔ งาน ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ คือ ๑. งานวิชาการ ๒. งานบุคคล ๓. งานงบประมาณ ๔. งานบริหารทั่วไป	๑. วัตถุประสงค์การตั้งกลุ่ม ๒. อำนาจหน้าที่ของกลุ่ม ๓. ระเบียบการบริหารจัดการกลุ่ม	
๓. ระเบียบการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะขนาดเล็ก ยุบรวมสถานศึกษา	ควรมีความชัดเจน ในการชี้แจงเหตุผลความสำคัญจากส่วนกลาง มีแผนการจัดการที่ชัดเจน บังคับใช้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะแนวทางการบริหารสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก	หากโรงเรียนที่มีขนาดนักเรียนน้อยกว่า ๔๐ คน ไม่ควรจัดสรรงบประมาณ, ไม่ควรจัดผู้บริหาร, ไม่ควรสนับสนุนอื่นๆ	
๔. กฎกระทรวง : การสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	ตามระเบียบต้องอยู่ติดต่อกันไม่เกิน ๒ วาระ แต่เกิดปัญหา ๑. โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการฯ ๒. โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคคลที่ประสงค์จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการฯ ค่อนข้างมาก	ควรกำหนดระเบียบให้ชัดเจน	
๕. กฎหมายว่าด้วยการสาธารณูปโภคของสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	นอกจากการจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนต้องจัดให้มีสื่อการสอน TET คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเงินอุดหนุนที่รัฐให้มีจำนวนไม่เพียงพอ	กำหนดให้รัฐแบ่งผู้จัดสรรงบประมาณค่าสาธารณูปโภคให้สถานศึกษา ตามจำนวนที่โรงเรียนควรได้รับ โดยจัดสรรแยกต่างหากจากเงินงบบุคลากร	

กฎหมายที่ควรจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	เหตุผล	ข้อเสนอ / แนวทางแก้ไข	
๖.กฎหมายที่เกี่ยวกับครู ธุรการ+นักการภารโรง สนับสนุนการบริหาร จัดการสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	ควรจัดกรอบอัตรากำลังบรรจุ แต่งตั้งรับราชการให้แก่ครู เจ้าหน้าที่ธุรการและนักการ ภารโรงของสถานศึกษา อัน เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน รู้สึกมีความก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน	กำหนดอัตราตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการไว้ใน กฎหมาย เพื่อรองรับการ ปฏิบัติงานด้านต่างๆ และจะ ได้ทำงานเพื่อประโยชน์ทาง ราชการและโรงเรียนควรมี นักการภารโรงที่สรรหามา จากช่างฝีมือและควรบรรจุ ให้เป็นข้าราชการหรือ ลูกจ้างประจำเพื่องานของ โรงเรียน เป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของทางราชการ	
๗. กฎหมายการระดม ทรัพยากร (ทุน)	การระดมทุนเพื่อจัดหาผู้ รับจ้าง ให้เป็นไปตามความ ต้องการของสถานศึกษา และ วัตถุประสงค์ของผู้มอง สนับสนุนได้	ให้สถานศึกษาสามารถสรร หาเงินจ้างครูอัตราจ้างตามที่ ผู้มอบทุนตามเจตนารมณ์ของ ผู้ให้เงินสนับสนุนได้	
๘.ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยการจัด กิจกรรมหารายได้เพื่อเป็น สวัสดิการของสถานศึกษา พ.ศ.	การจัดสวัสดิการร่วมกำลังแก่ ข้าราชการ	ให้รวมกลุ่มหารายได้เพื่อให้ จ่ายเป็นเงินค่าสวัสดิการ ช่วยเพื่อคณะครู และ บุคลากรทางการศึกษา โดย เป็นการใช้ให้ถูกกฎหมายมี ระเบียบรองรับ ปัญหา : การเก็บเงินค่าเช่า ร้านค้า เงินที่ได้จะเป็นเงิน ส่วนไหน รายได้สถานศึกษา หรือรายได้ของแผ่นดิน เสนอ: ขอให้เป็นรายได้ สถานศึกษา	

กฎหมายที่ควรจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา			หมายเหตุ
กฎหมาย / ประเด็น	เหตุผล	ข้อเสนอ / แนวทางแก้ไข	
๙.กฎหมายบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก (ยุบ)	การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ต้องทำงานทุกอย่างเหมือนกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ขาดแคลนบุคลากร ทำให้มีผลกระทบต่อตัวเด็ก ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่	๑. ควรยุบโรงเรียนขนาดเล็กไว้ด้วยกันและให้ระเบียบกฎหมายบริหารจัดการให้ถูกต้องเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา จัดทำเป็นประกาศ เพื่อให้ นักเรียนได้มีที่เรียนหลังจากประกาศยุบโรงเรียน ๒. ควรยุบโรงเรียนขยายโอกาสหลังให้มีมัธยมที่มีความถนัดการบริหารจัดการระดับมัธยม ๓.กฎหมายอื่นที่ควรปรับปรุงแก้ไขตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	

ข้อเสนอแนะการพัฒนากฎหมายอื่นๆ

กฎหมายอื่นที่ควรปรับปรุงแก้ไข			หมายเหตุ
ชื่อกฎหมายที่ควรจัดทำ โดยเร่งด่วน	เหตุผล	ข้อเสนอ	
นियามศัพท์คำว่าการศึกษา เพื่อคุณวุฒิตามระดับมีสาม ระดับ (มาตรา๑๖)	คำนิยามกับ มาตรา ๑๖ ไม่ไปเขียนคำนิยามแต่ นำมาตรามาอธิบายใน มาตรา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ มาตรา ๑๖	ควรนิยาม มาตรา ๑๖ การจัดการศึกษามี ๓ ระดับ ต่อนิยาม ๑. การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตาม ระดับ หมายความว่า... ๒. การศึกษาเพื่อการดำรงชีวิต หมายความว่า... ๓. การศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า... ซึ่งไม่บอกความหมายไว้ใน หมวด ๓ การจัดการศึกษาใน ส่วนที่ ๑ ระบบการศึกษา	
กฎระเบียบการลงทะเบียน ผู้ปกครองที่ไม่ส่งเด็กเข้า เรียน	จากการติดตามผู้เรียนใหม่ เข้าเรียนตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับ ไม่มี บทลงโทษกรณีผู้ปกครอง ไม่ส่งเด็กเข้าเรียน จึงไม่ ควรตระหนักและไม่ตาม นักเรียนในปกครองมา เรียน	กำหนดให้ผู้ปกครองผู้นำ ท้องถิ่นมีหน้าที่ติดตาม กำกับ การมาเข้าเรียนของนักเรียน ตามเกณฑ์การศึกษาของภาค บังคับ และควรมีบทลงโทษให้ ชัดเจน	

บทที่ ๖

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับกฎหมาย การศึกษาชาติ และศึกษาความก้าวหน้าของกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษา ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาชาติ ซึ่งมีขอบเขตการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติ เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎหมายลำดับรองต่างๆ

การศึกษาครั้งนี้จะใช้รูปแบบการศึกษาทั้งเชิงวิจัยเอกสาร การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายทั้งจากเอกสารกฎหมายและจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนรายงาน วิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ศึกษาข้อมูลจากการประชุมสัมมนาการประเมินการบังคับใช้กฎหมาย การศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งภาครัฐและเอกชน ผลการศึกษาคาดว่าจะได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบความก้าวหน้าของกฎหมายการศึกษาเพื่อการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และได้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา ผลการศึกษายังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักพัฒนากฎหมาย การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาและ สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามแผนพัฒนาประเทศด้านการศึกษา ต่อไป

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการศึกษาจากเอกสารกฎหมายและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาได้ข้อสรุปขององค์ความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาดังนี้

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายของประเทศไทยจะมีลำดับชั้นของกฎหมาย ซึ่งหมายถึงลำดับชั้นแห่งค่าบังคับ ของกฎหมาย โดยกฎหมายที่อยู่ในลำดับรองจะมีค่าบังคับกฎหมายในระดับสูงกว่าไม่ได้ โดยมี ลำดับชั้นของกฎหมาย มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายอื่นจะขัดหรือแย้งไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่วางโครงสร้างองค์กรของรัฐ และรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

๒. พ.ร.บ. , พ.ร.ก. ลำดับชั้นรองลงมาจากรัฐธรรมนูญ

๓. พ.ร.ฎ. ออกโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญ , พ.ร.บ. , พ.ร.ก. ดังนั้น พ.ร.ฎ. จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ, พ.ร.บ. , พ.ร.ก. ไม่ได้

๔. กฎกระทรวง/ประกาศกระทรวง

๕. กฎหมายองค์การบัญญัติ

รัฐธรรมนูญ คือระเบียบว่าด้วยการปกครองรัฐ การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ อำนาจขององค์กร ความสัมพันธ์กับประชาชน และในรัฐเสรีประชาธิปไตยจะต้องมีการประกันสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนด้วย

กฎหมายปกครอง เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองหรือการบริหารภายในรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกับเอกชนหลักการปกครองในกฎหมายปกครองเรียกว่า หลักนิติรัฐ อันมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย
๒. การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีกฎหมายให้อำนาจ
๓. ใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำภายใต้กฎหมาย
๔. สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐได้

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและการลงโทษ ความผิดทางอาญามี ๒ ประเภท คือ

๑. ความผิดในตัวเอง (Mala in se) เกิดจากจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม เช่น ลักทรัพย์ ฆ่าคนตาย

๒. ความผิดเพราะกฎหมายห้าม (Mala prohibita) เป็นเรื่องของเหตุผลทางเทคนิคและนโยบายของรัฐ เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายภาษี

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยกระบวนการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ทางแพ่ง เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยกระบวนการนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษ เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดองค์กรของศาลประเภทของศาล เขตอำนาจศาล องค์กรคณะผู้พิพากษา อำนาจผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษา

กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ ว่าด้วยการเกิดขึ้นของรัฐ สิทธิหน้าที่ของรัฐ

แนวคิดการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) หมายถึง กระบวนการทำให้บทบัญญัติกฎหมายต่างๆ สามารถนำมาใช้บังคับให้เกิดผลในสภาพของความเป็นจริง หากกฎหมายบัญญัติขึ้นมาแต่ปราศจากการบังคับใช้ที่ดีแล้วกฎหมายใดๆ ก็จะเป็นได้แค่ตัวหนังสือที่เขียนขึ้นอย่างสวยงาม สักคมก็จะเกิดความสับสนวุ่นวายเพราะปทัสถานที่สำคัญนั้นเป็นเพียงแค่สิ่งที่ขีดเขียนขึ้นมิได้คงอยู่คู่ความศักดิ์สิทธิ์ การบังคับใช้กฎหมายที่ดีนั้นจะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เมื่อรัฐบัญญัติกฎหมายขึ้น การบังคับใช้กฎหมายจะต้องคำนึงถึงหลัก ๓ ประการ

๑. เวลาที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายแล้ว หมายถึงการประกาศไว้ในพระราชกิจจานุเบกษา ปกติจะถือว่าวันถัดไปคือวันที่สามารถนำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับ กฎหมายไม่มีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้กฎหมายนั้น

๒. สถานที่ที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายไทยย่อมมีผลบังคับใช้ในราชอาณาจักร ซึ่งหมายถึงพื้นที่ในประเทศ อ่าวไทย ทะเลวัดจากชายฝั่งไทยไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล พื้นที่อากาศเหนือบริเวณที่กล่าวมา และรวมถึงในเรือและอากาศยานไทย

๓. บุคคลที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายย่อมใช้บังคับบุคคลใดๆ ที่อยู่ในราชอาณาจักร ยกเว้นจะมีการบัญญัติยกเว้นโดยกฎหมายเอง เช่น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘ ที่กำหนดว่าพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ แต่อยู่นอกกฎหมายอื่น

การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการดังนี้

๑. ต้องสังคายนากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจำแนกออกเป็น ๓ ลักษณะ

- ๑.๑ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการควบคุม
- ๑.๒ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการกำกับดูแล
- ๑.๓ กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมสนับสนุน

๒. การออกกฎหมายให้น้อยที่สุด เท่าที่จำเป็น

๓. การออกกฎหมายต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้และความเป็นจริงแห่งสังคมไทย

๔. การออกกฎหมายของหน่วยราชการต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและกำลังคน รวมทั้งกำหนดสภาพบังคับให้สอดคล้อง

๕. การบังคับใช้กฎหมายต้องไม่อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่เลือกปฏิบัติ

โดยสรุปแล้วการบังคับใช้กฎหมายจะหมายถึง การดำเนินการใดๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยให้มีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ

สรุปผลการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

ผลการศึกษาโดยการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พบว่ามีปัญหาอุปสรรคทั้งด้านกฎหมายและด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิรูปการศึกษาหลายประการสมควรที่จะได้มีการนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยมี รายละเอียดสำคัญสรุปได้ ดังนี้

ที่	ประเด็นปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หมา ยเหตุ
๑	การกำหนดเขต พื้นที่การศึกษา ทั้ง เขตประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	ควรมีการพิจารณาปรับเพิ่มหรือลดจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาให้ เหมาะสมมากขึ้น โดยให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็น จริงในแต่ละจังหวัด เพื่อให้สามารถดูแลการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ต้องพิจารณาปรับปรุง	
๒	การเข้าสู่ตำแหน่ง วิทยฐานะของครู และผู้บริหาร และ ตำแหน่งอื่นๆ	ควรมีการพิจารณาปรับแก้กฎระเบียบเพื่อให้เอื้อและเป็นประโยชน์ต่อครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น ไม่ใช่เป็นการกีดกันหรือสร้างความ ยุ่งยากลำบากมากขึ้น และปรับปรุงวิธีการตรวจผลงาน	
๓	การกำหนด ตำแหน่งหน้าที่ของ บุคลากรใน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการภาค	ควรพิจารณาปรับแก้ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง ในทุกตำแหน่ง ทุกระดับ ควรให้อยู่ในระบบเดียวกันทั้งประเทศ	
๔	ระเบียบ กฎเกณฑ์ เรื่องการโยกย้ายครู และบุคลากร ทางการศึกษา	ควรปรับปรุงเรื่องการย้ายเป็นกรณี พิเศษโดยเฉพาะเรื่องติดตามคู่ สมรส การดูแลบิดา มารดา เป็นต้นควรได้รับการดูแลเป็นลำดับต้นๆ เพราะขวัญกำลังใจของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการ ปฏิบัติของบุคลากร	
๕	การจัดสรร งบประมาณในการ พัฒนาการศึกษา และบุคลากร	ควรมีกระจายอำนาจและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสถานศึกษา โดยตรง เพื่อให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
๖	การบริหารจัด การศึกษาในระดับ จังหวัด	ควรทบทวนมาตรา ๔๔ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ การบริหารงาน บุคคลและโครงสร้างที่ชัดเจน ทั้งศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน	
๗	การกระจายอำนาจ ทางการศึกษา	ควรมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง สร้างความเข้มแข็ง และความเป็นอิสระให้สถานศึกษาอย่างแท้จริง	

ที่	ประเด็นปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๘	การนิเทศติดตาม	ทบทวนการปรับบทบาทหน้าที่และโครงสร้าง การบริหารงานของศึกษานิเทศก์ให้เหมาะสม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าใน ตำแหน่งหน้าที่	
๙	โครงสร้าง กระทรวงศึกษาธิการ	ควรเร่งปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความเข้มแข็งและเป็นเอกภาพ โดยเป็นโครงสร้างที่มีการกระจาย อำนาจไปสู่สถานศึกษา และส่วนภูมิภาค ต้องลดบทบาทหน้าที่ของ ส่วนกลาง	
๑๐	การปรับปรุงแก้ไข กฎหมายการศึกษา ทั้งระบบ	ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาทั้งระบบ ยกเลิกกฎหมายที่ ไม่จำเป็น และปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทความเป็นจริง ทั้งระบบ	
๑๑	การมีส่วนร่วมใน การบริหาร จัดการศึกษา	ให้ทุกภาคส่วนของสังคม และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการศึกษา และ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทุกฉบับ	

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานศึกษา

๑. วิธีการทำงานและโครงสร้างของการศึกษาไทย ทุกหน่วยงานในระดับเขตพื้นที่
การศึกษา ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบและขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้มีการ
ติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความเป็นอิสระของโรงเรียน ใน ๓ เรื่องดังต่อไปนี้

๒.๑ อิสระในการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนสอนโดย
เลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับแนวทางการบริหารงานของสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนควรมี
อิสระในการเลือกเรียนวิชาตามความถนัดของตนเช่นเดียวกัน

๒.๒ อิสระในการบริหารงานบุคคล เนื่องด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูต้อง
มาจากส่วนกลาง ทำให้เกิดอัตราที่ขาดแคลนและเกิดความล่าช้า ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล
และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๒.๓ อิสระในการบริหารเงินงบประมาณ เนื่องด้วยยังไม่มีมีการกระจายอำนาจทาง
การศึกษา โรงเรียนต้องรองบประมาณจากส่วนกลาง

ทั้งนี้ ความเป็นอิสระทางการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการ
บริหารเงินงบประมาณ หากเกิดขึ้นโรงเรียนในฐานะส่วนสำคัญของการศึกษา อันมีภาระหน้าที่
ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกอันดีแล้วนั้น จะต้องเตรียมความพร้อมใน
ด้านการบริหารต่างๆเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๓. คณะกรรมการสถานศึกษา เห็นควรให้ผู้นำ ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าเข้ามาเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องด้วยเมื่อมีการจัดกิจกรรมในการประชุม การประสานงานจะ ดำเนินการได้สะดวกยิ่งขึ้น

๔. การยุบโรงเรียน กรณีผู้เข้าร่วมประชุมท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นใน สถานศึกษาของตนพบว่า โรงเรียนของตนมีจำนวนนักเรียน ๓๐ - ๔๐ คน แต่บุคลากรครูใน โรงเรียนมีคนเดียว ทั้งนี้มีการจ้างให้ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานไปเรียนที่โรงเรียนอื่น เพื่อจะยุบ โรงเรียน อันเป็นประเด็นปัญหา และไม่สามารถชี้แจงเหตุผลให้ชาวบ้านทราบถึงการยุบโรงเรียน

๕. บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา อยากให้กฎหมายกำหนดบทบาทและ หน้าที่อย่างชัดเจน เพิ่มอำนาจหน้าที่มากขึ้น กล่าวคือในปัจจุบันกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ ในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ส่วนในระดับเขตมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และ สนับสนุน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งจากสภาพปัญหา กรณีการโยกย้ายบุคลากรทางการศึกษา มีการสอบถามความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา แต่อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่คณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัด

๖. โครงสร้างสถานศึกษาในยุคปฏิรูป โรงเรียนในฐานะนิติบุคคล การบริหารจัดการ ต่างๆผ่านรูปแบบของกรรมการสถานศึกษา แต่เนื่องด้วยประเด็นปัญหาที่โรงเรียนไม่มีอำนาจใน การบริหารอย่างแท้จริง ผู้ที่เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาบางท่านเข้ามาเพื่อให้ครบจำนวน หรือในบางสถานศึกษาผู้มีอำนาจในการบริหารเป็นผู้ที่มีกำลังมีทุนทรัพย์ในการอุปถัมภ์โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหา ในเรื่องของนิยามขนาดของโรงเรียนและห้องเรียน อยากให้ กำหนดตัวเลขที่ชัดเจนเพื่อถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน และกำหนดให้มีการจัดเขต การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานด้านการเรียนการสอนเดียวกันทั่วทั้งประเทศรองรับ นักเรียนในพื้นที่ อันจะแก้ปัญหาให้นักเรียนโยกย้ายไปเรียนนอกเขตและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาได้

ทั้งนี้อยากให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษา มีอิสระที่จะบริหารจัดการ การศึกษาของตน ตามบริบทในพื้นที่ โดยรับฟังความคิดเห็นจากคนในชุมชนตลอดจนให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนการสอนของลูกหลาน

ข้อเสนอการพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ประเทศไทยมีการปฏิรูปในหลายๆด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ที่มีความสำคัญเนื่องด้วยเป็น กระบวนการพัฒนาคนให้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

กฎหมายด้านการศึกษา เป็นมาตรการสำคัญในการทำให้ระบบการศึกษาของไทย มีการ ขับเคลื่อน พัฒนา ตลอดจนมีประสิทธิภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่ในปัจจุบันกฎหมาย ด้านการศึกษาของไทยมีการใช้มานาน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมีจำนวนมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน และถือปฏิบัติตามได้ยาก ทั้งนี้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนากฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีประเด็นความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการทำงานและโครงสร้างของการศึกษาไทย ทุกหน่วยงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบและขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้มีการติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความเป็นอิสระของโรงเรียน ใน ๓ เรื่องดังต่อไปนี้

๒.๑ อิสระในการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนสอนโดยเลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับแนวทางการบริหารงานของสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนควรมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาตามความถนัดของตนเช่นเดียวกัน

๒.๒ อิสระในการบริหารงานบุคคล เนื่องด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูต้องมาจากส่วนกลาง ทำให้เกิดอัตราที่ขาดแคลนและเกิดความล่าช้า ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๒.๓ อิสระในการบริหารเงินงบประมาณ เนื่องด้วยยังไม่มีมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา โรงเรียนต้องรองงบประมาณจากส่วนกลาง

ทั้งนี้ ความเป็นอิสระทางด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารเงินงบประมาณ หากเกิดขึ้นโรงเรียนในฐานะส่วนสำคัญของการศึกษา อันมีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกอันดีแล้วนั้น จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารต่างๆเพื่อรองรับรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๓. คณะกรรมการสถานศึกษา เห็นควรให้ผู้ว่า ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องด้วยเมื่อมีการจัดกิจกรรมในการประชุม การประสานงานจะดำเนินการได้สะดวกยิ่งขึ้น

๔. การยุบโรงเรียน กรณีผู้เข้าร่วมประชุมฯท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนพบว่า โรงเรียนของตนมีจำนวนนักเรียน ๓๐ - ๔๐ คน แต่บุคลากรครูในโรงเรียนมีคนเดียว ทั้งนี้มีการจ้างให้ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานไปเรียนที่โรงเรียนอื่น เพื่อจะยุบโรงเรียน อันเป็นประเด็นปัญหา และไม่สามารถชี้แจงเหตุผลให้ชาวบ้านทราบถึงการยุบโรงเรียน

๕. บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา อยากให้กฎหมายกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน เพิ่มอำนาจหน้าที่มากขึ้น กล่าวคือในปัจจุบันกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ส่วนในระดับเขตมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งจากสภาพปัญหา กรณีการโยกย้ายบุคลากรทางการศึกษามีการสอบถามความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา แต่อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

๖. โครงสร้างสถานศึกษาในยุคปฏิรูป โรงเรียนในฐานะนิติบุคคล การบริหารจัดการต่างๆผ่านรูปแบบของกรรมการสถานศึกษา แต่เนื่องด้วยประเด็นปัญหาที่โรงเรียนไม่มีอำนาจในการบริหารอย่างแท้จริง ผู้ที่เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาบางท่านเข้ามาเพื่อให้ครบจำนวน

หรือในบางสถานศึกษาผู้มีอำนาจในการบริหารเป็นผู้ที่มีกำลังมีทุนทรัพย์ในการอุปถัมภ์โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหา ในเรื่องของนิยามขนาดของโรงเรียนและห้องเรียน อยากให้กำหนดตัวเลขที่ชัดเจนเพื่อถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน และกำหนดให้มีการจัดเขตการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานด้านการเรียนการสอนเดียวกันทั่วทั้งประเทศรองรับนักเรียนในพื้นที่ อันจะแก้ปัญหาให้นักเรียนโยกย้ายไปเรียนนอกเขตและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

ทั้งนี้อยากให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษา มีอิสระที่จะบริหารจัดการการศึกษาของตน ตามบริบทในพื้นที่ โดยรับฟังความคิดเห็นจากคนในชุมชนตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนการสอนของลูกหลาน

ข้อเสนอโครงสร้างสถานศึกษาในยุคปฏิรูป

ถ้ากรรมการสถานศึกษาที่เราออกแบบโรงเรียนได้ส่วนหนึ่งน่าจะจบแค่ว่า บอร์ดโรงเรียนสามารถบริหารจัดการเองได้แต่ถ้าโรงเรียนยังไม่พร้อมก็น่าจะมีเขตพื้นที่เข้ามาจัดการควบคุมจำกัด ถ้าหากคนที่ไม่ดีระบบจะจัดการคนนั้นออกไป กฎหมายของเรามากได้เป็นรูปแบบแต่เราก็ทำเป็นพิธีกรรม เช่น เรามีบอร์ด กรรมการสถานศึกษา ทั้งที่เรามีแต่ก็ทำอะไรไม่ได้ ส่วนคนที่หาเงินเข้าโรงเรียนคนนั้นก็เข้ามาบริหารได้ แต่บางแห่งแค่เอาเข้ามาให้ครบตำแหน่งแค่นั้น เพราะฉะนั้นความแตกต่างมันจึงค่อนข้างสูงและหลากหลาย มันจึงต้องให้สถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งมันจึงจะควบคุมได้ เพราะฉะนั้นโรงเรียนก็เป็นแค่นิติบุคคลในนามแค่นั้นทั้งที่ไม่สามารถบริหารเองได้ไม่รู้จะตั้งไปทำไม ถ้าหากแก้ไข ๓ เรื่องนี้มันแก้ได้เยอะเลย เรื่องแรกคือ ขนาดโรงเรียนที่เหมาะสม และอยากให้สภาคการศึกษายกเอาไปด้วยว่าขนาดโรงเรียนจะต้องมีกี่คนถึงจะเป็นโรงเรียนและบอกว่าเป็นโรงเรียน โดยสร้างโรงเรียนให้พร้อมโดยให้ มี ๘ กลุ่มสาระ เพราะที่ผ่านมายังไม่มีโครงการไหนที่พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเลย และตอนนี้วิทยาการมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ถ้าหากทางโรงเรียนมีสิ่งจูงใจหรือดึงดูดให้นักเรียนเข้ามาเรียนหรือมีความเรียนเรียน เรื่องที่สองขนาดโรงเรียนเพราะตอนนี้เป็นเรื่องที่จำเป็นถ้าเอาแต่ละห้องก็ห้ามเกินห้องละ ๔๐ คน แต่ถ้าเรียนเก่งห้ามเกินห้องละ ๓๐ คน ผู้ปกครองก็ต้องมาร้องเรียนอีกเราเลยต้องเพิ่มห้องเรียนอีก ดังนั้นแล้วสภาคการศึกษาก็ต้องช่วยเราหาตัวเลขที่ไม่เคลื่อนอีก ให้บอกว่าครูต่อนักเรียนกี่คนกันแน่ เพราะฉะนั้นอยากให้ตัวเลขของนักเรียนที่เป็นมาตรฐานที่แน่ชัดนอกจากขนาดโรงเรียนก็อยากให้มีเขตโรงเรียนที่ดี เพราะพ่อแม่อยากให้ลูกตัวเองได้ดีจึงอยากให้ลูกตัวเองได้เรียนในโรงเรียนที่ดีๆ แต่ถ้าเรามีโรงเรียนในเขตที่ดีและมีมาตรฐานเท่าเทียมกันมันก็จะไม่เกิดความเหลื่อมล้ำอีกต่อไป และถ้าหากว่าคุณยังส่งลูกคุณไปเรียนนอกเขตคุณจะต้องโดนตัดสิทธิ เพราะคุณไม่ทำตามที่รัฐจัดสรรให้ เพราะทุกวันนี้รัฐยังเอาเงินค่าอุดหนุนครูละรายหัวให้นักเรียนอีก คือทางกระทรวงเขามีหน้าที่มาให้จัดการควบคุม ดูแล แต่เราชอบจัดการเองหรือทำเอง ขนาดโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินทางกระทรวงยังเปิดให้เขาสอนอีกทำไมจึงไม่หยุด ปล่อยให้ทางโรงเรียนหลอกชุมชนนั้นเรื่อยๆ ผมยังอยากให้

ท้องถิ่นเป็นเขตบริการด้วยซ้ำเพราะยังอยู่ในชุมชนนั้น เพราะตอนนี้เราเปิดโรงเรียนผู้สูงอายุ เรากลับทำได้ แต่เรากลับพัฒนาไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าทำกฎหมายเขตบริการนี้ได้โรงเรียนก็จะเกิดประโยชน์หลายอย่าง และเราก็ไม่ต้องไปแข่งกับเอกชนเพราะเราทำเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนเหมือนกัน แบ่งกลุ่มนักเรียนว่าคนที่จบ ม.๓ แล้วออกไปทำงานเลย กลุ่มที่ ๒ คือจบ ม.๓ แล้วไปต่อ ปวช. , ปวส.และกลุ่มที่ ๓ คือ กลุ่มที่จบแล้วไปมหาวิทยาลัยเลย กรมมัธยมต้นก็จะเตรียมคนเลย และกรมมัธยมปลายก็จะเตรียมคนไปเหมือนกัน

ยุคกระทรวงเล็กจ๋าง ในร่างแผนการศึกษาชาตินั้นเขียนมาดีแล้ว ทุกอย่างที่เขียนมาดีหมดแต่ปัญหาอยู่ที่คน เราเปลี่ยนได้ไหมเพราะวิทยาลัยชุมชนนั้นมีสภาเกี่ยวกับกำหนดนโยบายต่างๆ ส่วนหลักสูตรกลางๆที่ข้างบนเขียนให้เขียนเบาๆหน่อย ให้กรรมการสถานศึกษาเขาสามารถกำหนดนโยบายเองได้ไหมเพราะเขาไม่ทำลูกเขาเป็นคนเลวหรือเพราะทุกคนรักลูก รักหลานตัวเองเสมอ ส่วนสถานศึกษานั้นปล่อยให้มันเป็นอัตลักษณ์ของเขาได้ไหม ไม่ใช่ให้เป็นไทยแลนด์ ๔.๐ หมดย่างเดียว การศึกษาของไทยเรานั้นจะต้องทำอย่างไร ทำตามคนที่ไปเรียนต่างประเทศแล้วมาบอกเราหรือไม่ มีหลายโครงการที่ทำมาแล้วยกเลิกไปแล้ว เพราะฉะนั้นในหลักแล้วมีคนเชื่อเราหรือไม่ เมื่อก่อนเราอยู่บ้านพักครูแต่ตอนนี้เรามายู่บ้านซื้อ บ้านเช่า สังเกตดูว่าสังคมเราเปลี่ยนแปลงมากขนาดไหน แต่เรามีครูจำนวนจำกัดหรือครูมีจำนวนน้อย ในการบริหารการจัดการในโรงเรียนจึงทำได้ยาก แต่ที่ต่างประเทศเขาให้แม่บ้านมาทำอาหารหรือชาวบ้านมาช่วยทำอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียนรับประทาน และให้คนอื่นๆในชุมชนมาช่วยเหลือโรงเรียน ส่วนครูนั้นมีหน้าที่ในการบริหารที่โปร่งใส ชี้แจงงบประมาณให้ชุมชนนั้นได้ทราบ แต่ในส่วนของประเทศเรานั้นไม่สามารถทำได้ เพราะเราไม่สามารถเปลี่ยนวิธีคิดได้หากเราสามารถเปลี่ยนวิธีคิดได้เด็กนักเรียนเราจะมีอาชีพติดตัวและชุมชนจะมีโรงเรียนที่ช่วยสร้างเด็กในชุมชนเราที่ไม่ใช่แค่อ่านออกเขียนได้ แต่เป็นการเอาชีวิตรอดในการใช้ชีวิตได้ นี่เป็นแนวทางที่กรรมการสถานศึกษาจะเข้มแข็งมากขึ้น โรงเรียนที่ดีที่สุดคือเรียนแค่ครึ่งวัน ส่วนบ่ายให้เด็กไปเรียนตามความถนัดของตัวเอง แต่ในปัจจุบันได้มีการแบ่งหลักสูตรออกมาเป็น ชีวะ , ฟิสิกส์, เคมี ทั้งที่มันสามารถเรียนรวมกันได้ เพราะฉะนั้นถ้าโรงเรียนอยากจะปรับอย่างนี้แล้วโรงเรียนจะต้องเข้มแข็งเรื่องของการเรียนการสอน

การจัดการศึกษา คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรม แต่ในประเทศเรานั้นมีการถ่ายทอดไหน นักเรียนเรามีวินัยหรือไหม เพราะเด็กนักเรียนที่มาโรงเรียนเราให้เขาถูกพื้น ผู้ปกครองมาเห็นลูกตัวเองกลับมาตำราว่าใช้ลูกตัวเองทำไม ทำให้เด็กไม่มีวินัยเกิดความขี้เกียจ

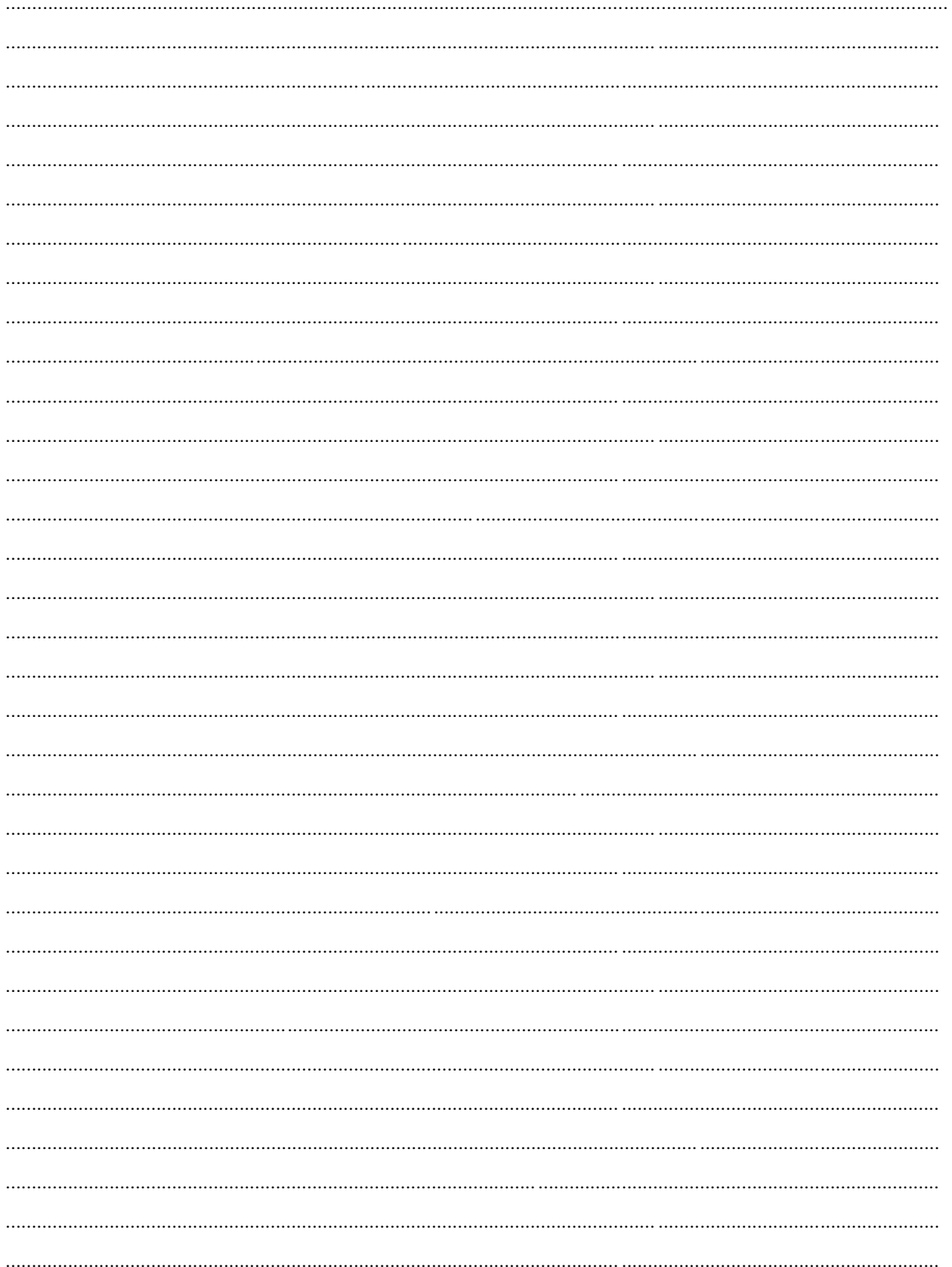
ถ้าหากมีศึกษาธิการจังหวัดอยากให้ กศน., อาชีวะ, มหาลัย ทุกสังกัดต้องมาอยู่ที่ศึกษาธิการจังหวัด ไม่ใช่ประมงกับมัธยมอย่างเดียว มันก็จะเหมือนกับต่างประเทศที่เราไปดูมาตลอดแต่ไม่เคยนำมาใช้ เพราะพวกเราไม่เปลี่ยนวิธีคิดเหมือนต่างประเทศ

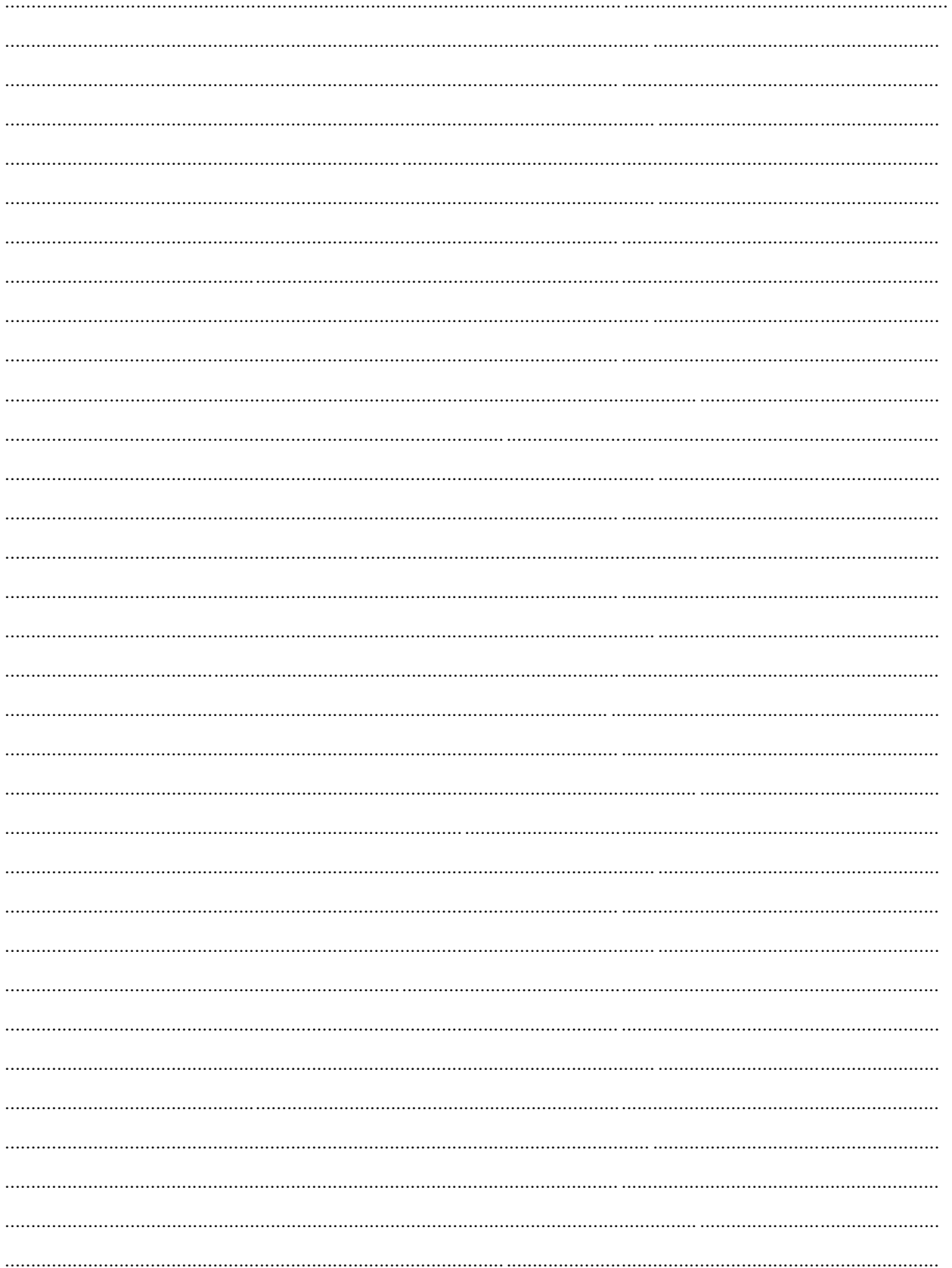
กรรมการสถานศึกษา อยากให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการช่วยในการจัดการศึกษาเพราะอยากให้ชาวบ้านได้ประโยชน์มากขึ้น เพราะถ้าติดป้ายว่าดีแบบไหนแล้ว แต่ชาวบ้านหรือคนในชุมชนไม่ส่งคนหรือลูกหลานมาเรียนมันก็ไม่ได้ดีอย่างที่ขึ้นป้ายหน้าโรงเรียนไว้ได้ แต่ถ้าเรา

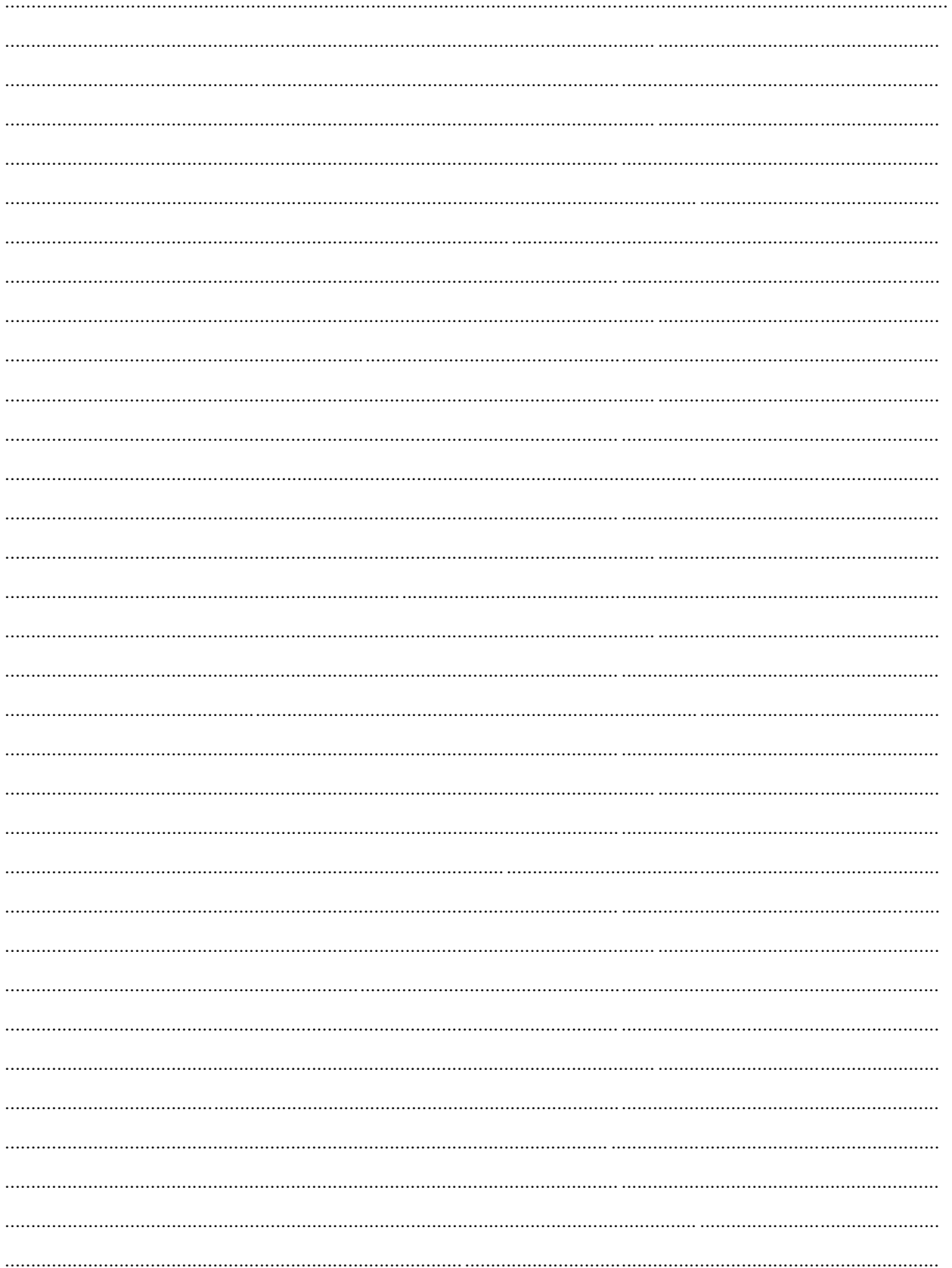
ช่วยกันกำหนดแล้วโรงเรียนก็จะฟังเราว่าชุมชนต้องการแบบไหน โรงเรียนจึงจะกำหนดทิศทางของโรงเรียนได้ว่าเด็กนักเรียนต้องการแบบไหนชุมชนต้องการแบบไหน เพราะชาวบ้านมีความคาดหวังไว้มาก จึงต้องส่งลูกตัวเองไปเรียนในโรงเรียนที่ดีและที่เขาคิดว่าลูกเขาจะได้ดี

สถานศึกษานั้นทำงานสนองเบื้องบนแต่ไม่สนองต่อชุมชน จึงอยากให้สถานศึกษาช่วยทำงานสนองต่อชุมชน เราต้องสอนคนเหล่านั้นไปทิศทางที่เขาอยากจะเป็น เช่น คนนี้อยากปลูกผักก็ให้เขาเรียนเกษตร ส่วนคนที่อยากทำกับข้าวก็ให้เขาไปเรียนการอาหาร เพราะทุกคนนั้นมีสิทธิที่อยากจะเรียนไม่ใช่แต่การบังคับเขาเรียน

ภาคผนวก

ข้อเสนอพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๓๓๔/๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัวที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาระดับคุณภาพการศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนสร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน โดยให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระขึ้นเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๓) ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จำเป็นต้องกำหนดให้ครูมีใบรับรอง
ความเป็นครูเพื่อเป็นการรับรองว่าครูมีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะ รวมทั้งมีความรู้
ด้านวิชาการ ที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา
ตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

(๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสภาการศึกษา คณะกรรมการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ครู” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักในสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนเอื้ออำนวย ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้และมีสมรรถนะด้านต่าง ๆ แต่ไม่หมายความรวมถึงผู้สอนในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

“ครูใหญ่” หมายความว่า ครูซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจหรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“สถานศึกษาของรัฐ” หมายความว่า สถานศึกษาที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นหรือเป็นผู้บริหารจัดการ แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาเฉพาะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษา

แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“กระทรวงเจ้าสังกัด” หมายความว่า กระทรวงที่มีหน่วยงานของรัฐจัดการศึกษาหรือจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นในสังกัด

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคคล ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก มีโอกาสพัฒนาความถนัดของตนให้เกิดความเชี่ยวชาญได้ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างผาสุก

มาตรา ๗ การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ต้องพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ดี ก่อเกิดเป็นสมรรถนะที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงานได้อย่างบูรณาการกัน

มาตรา ๘ ในการพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามระดับช่วงวัย ดังต่อไปนี้

(๑) ช่วงวัยที่หนึ่ง ตั้งแต่แรกเกิดจนมีอายุครบหนึ่งปี ต้องได้รับการเลี้ยงดู ให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ การพัฒนาทางอารมณ์ และการกระตุ้นการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ให้สามารถเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเองและสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ตามวัย

(๒) ช่วงวัยที่สอง เมื่อมีอายุเกินหนึ่งปีจนถึงสามปี นอกจากต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๑) แล้ว ต้องฝึกฝนให้ช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น เรียนรู้ผ่านการ เล่น การสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม เรียนรู้การพูดและการสื่อสารที่ดี เรียนรู้การสร้างวินัย เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เริ่มรู้จักพ่อแม่ และเริ่มซึมซับวัฒนธรรมไทย พื้นฐาน

(๓) ช่วงวัยที่สาม เมื่อมีอายุเกินสามปีจนถึงหกปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๒) แล้ว ต้องฝึกฝนให้เกิดสมาธิอย่างต่อเนื่อง ควบคุมอารมณ์ได้ สามารถใช้ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก เริ่มรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง รู้จักระมัดระวังภัยอันตราย ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพกฎกติกา เห็นคุณค่าและมั่นใจในตนเอง รับรู้ความเห็นต่าง เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือบิดามารดาหรือผู้ปกครองและผู้อื่นตามกำลังความสามารถ รู้จักความสำคัญของอาชีพ ที่สุจริต เริ่มรู้จักริเริ่มสร้างสรรค์ รับรู้ถึงความงามทางศิลปะ เข้าใจในสิ่งรอบตัว มีทักษะการคิดพื้นฐาน สามารถสังเกต จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ และแยกแยะได้ตามวัย รู้จักใช้เหตุผล เข้าใจการนับจำนวน และอักษรภาษาไทย รู้จักสังคมไทย วัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นไทย และเริ่มเรียนรู้ เกี่ยวกับโลกซึ่งรวมถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

(๔) ช่วงวัยที่สี่ เมื่อมีอายุเกินหกปีจนถึงสิบสองปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๓) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้มีทักษะบริหารจัดการ ตนเอง ดูแลสุขภาพทั้งกายและจิตของตนเอง เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย รู้จักสิทธิและหน้าที่ ของตนเอง มีจิตอาสา ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึมซับในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รับรู้ถึงความงามของธรรมชาติ มีนิสัยในการสังเกตและใฝ่รู้ มีทักษะในการเรียนรู้ รู้จักและรู้เท่าทัน

ในการใช้เทคโนโลยีหาความรู้ รู้จักคิดและกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล รู้จักการวางแผนล่วงหน้า รู้จักวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีทักษะในการอ่าน เขียน และใช้ภาษาไทย มีความฉลาดรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาการคำนวณ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน มีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของชนชาติไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีความรู้ในภาพกว้างของโลก และพัฒนาการของเทคโนโลยี รัชชาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเริ่มหาช่องทางในการประกอบอาชีพ

(๕) ช่วงวัยที่ห้า เมื่อมีอายุเกินสิบสองปีจนถึงสิบห้าปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๔) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้รู้จักพัฒนาสุขภาพกาย ควบคุมอารมณ์ เข้าใจในพัฒนาการของสมองวัยรุ่น รับผิดชอบที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้ความถนัดและเชื่อมั่นในความสามารถของตน เรียนรู้ที่จะตัดสินใจและวางแผนชีวิต ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตที่ซับซ้อนขึ้น ยึดมั่นในจริยธรรม เชื่อมั่นและเข้าใจการดำรงความเป็นไทย สามารถสื่อสารภาษาไทยที่สมบูรณ์ รู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรได้ ช่างซึ่งในความงามของศิลปะและธรรมชาติ เรียนรู้การดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใฝ่รู้และมีทักษะในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดในเชิงสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนรู้ เข้าใจในพื้นฐานเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงิน มีความรู้ในศาสตร์และมีสมรรถนะสามารถเลือกเส้นทางการศึกษาต่อหรือเส้นทางอาชีพและการทำงานได้

(๖) ช่วงวัยที่หก เมื่อมีอายุเกินสิบห้าปีจนถึงสิบแปดปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๕) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้ดูแลตนเองได้อย่างสมบูรณ์ แสวงหาความรู้และข้อมูลให้ทันการณ์ รู้วิธีตรวจสอบข้อมูลและสถานการณ์ที่ถูกต้อง ยึดมั่นในหลักคุณธรรม ชยัน อดทน และไม่ท้อถอย พร้อมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหา เข้าใจบทบาทของประเทศไทยในสังคมโลก และรู้ภาษาต่างประเทศในระดับที่สามารถเจรจาต่อรองและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว โดยให้แยกเป้าหมายออกเป็นสองด้าน แต่ละด้านต้องบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(ก) เป้าหมายด้านการประกอบอาชีพ มีความพร้อม ความรู้ หรือฝีมือในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ตนเองถนัด หรือริเริ่มประกอบกิจการของตนเอง รู้หลักต้นทุนและการตลาดเบื้องต้น รู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของตน

(ข) เป้าหมายด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีทักษะและความรู้ในวิชาพื้นฐานในสาขาที่ตนถนัดและประสงค์จะศึกษาต่อ

(๗) ช่วงวัยที่เจ็ด การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือทักษะอาชีพขั้นสูง นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๖) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้รู้จักแสวงหาความสุขสงบทางจิตใจ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เคารพกฎกติกาอย่างเคร่งครัด เป็นปฏิบัติต่อการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ มีความกล้าหาญที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาของบ้านเมืองและสังคม มีทักษะในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม แก้ไขอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ มีความรู้ในภาษาต่างประเทศในระดับที่ใช้

ประกอบอาชีพได้ และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนศึกษา สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือสร้างความรู้ใหม่ขึ้นได้

การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพัฒนาการของร่างกายและจิตใจของผู้เรียนตามระดับช่วงวัย โดยเฉพาะในช่วงวัยที่สี่ให้เริ่มเน้นความรู้ทางวิชาการหรือทักษะเฉพาะทางตามความสนใจในช่วงหลังจากอายุแปดปีเป็นต้นไป

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายละเอียดในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงวัยตามวรรคหนึ่ง ให้เหมาะสมกับระดับอายุในช่วงวัยนั้น

ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และความต้องการของประเทศ คณะกรรมการนโยบายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเป้าหมายตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๙ นอกจากการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ แล้ว ให้มีการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยและทุกอาชีพใฝ่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามอาชีพของตน หรืออาชีพอื่น หรือความรู้อื่นใดที่ตนสนใจ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความรู้ที่ทันต่อพัฒนาการของโลก หรือเกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ที่ตนสนใจ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๑๐ ให้รัฐจัดให้มีการจัดการศึกษาแก่บุคคลซึ่งมิได้เข้ารับการศึกษามาก่อนตามช่วงวัยที่กำหนดตามมาตรา ๘

การจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ แต่อาจเปลี่ยนแปลงอายุและระยะเวลาให้เหมาะสมได้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๑๑ ให้เป็นหน้าที่หรือสิทธิของรัฐ เอกชน และบุคคลดังต่อไปนี้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

(๑) บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้รับการดูแลและพัฒนาจนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุน เพื่อให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

(๒) บุพการีหรือผู้ปกครองมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้แก่ผู้สืบสันดานหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้ โดยจะจัดโดยลำพังหรือร่วมกันจัดก็ได้

(๓) เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ภายใต้การกำกับ สนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกจากรัฐ และในกรณีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้รัฐจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ผู้เรียนให้เพียงพอต่อการเข้ารับการศึกษาได้ตามที่กฎหมายกำหนด

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) และอาจจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) (๖) และ (๗) ได้ และมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตาม (๑) (๒) และ (๓) ในการดำเนินการดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตหรือพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบติดกันหรือใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตหรือพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

(๕) รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ในการจัดการศึกษาดังกล่าว รัฐจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรของรัฐก็ได้

(๖) ผู้บรรลุนิติภาวะ นิติบุคคล และบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีบุตร หรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองยังอยู่ในวัยเรียนทุกคนมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน และให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ตามกำลังความสามารถของตน โดยเฉพาะบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มีหน้าที่พัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งอยู่ในความดูแลของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ด้วย

(๗) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือมีอุปกรณ์หรือสถานที่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่การจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่หรือสิทธิในการจัดการศึกษา

(๘) ให้เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๒) และ (๓) ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ ร่วมมือในการฝึกอาชีพ และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับผู้เรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใดที่จะจัดการศึกษาในระดับใดตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๒ การจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้จัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้มีการสนับสนุนผู้เรียนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) (๒๔) (๒๕) (๒๖) (๒๗) (๒๘) (๒๙) (๓๐) (๓๑) (๓๒) (๓๓) (๓๔) (๓๕) (๓๖) (๓๗) (๓๘) (๓๙) (๔๐) (๔๑) (๔๒) (๔๓) (๔๔) (๔๕) (๔๖) (๔๗) (๔๘) (๔๙) (๕๐) (๕๑) (๕๒) (๕๓) (๕๔) (๕๕) (๕๖) (๕๗) (๕๘) (๕๙) (๖๐) (๖๑) (๖๒) (๖๓) (๖๔) (๖๕) (๖๖) (๖๗) (๖๘) (๖๙) (๗๐) (๗๑) (๗๒) (๗๓) (๗๔) (๗๕) (๗๖) (๗๗) (๗๘) (๗๙) (๘๐) (๘๑) (๘๒) (๘๓) (๘๔) (๘๕) (๘๖) (๘๗) (๘๘) (๘๙) (๙๐) (๙๑) (๙๒) (๙๓) (๙๔) (๙๕) (๙๖) (๙๗) (๙๘) (๙๙) (๑๐๐) เป็นกรณีพิเศษ

มาตรา ๑๓ การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้แจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทราบ แต่การจัดการศึกษานั้นต้องไม่เป็นปฏิปักษ์หรือขัดแย้งต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและองค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะกำหนดให้ต้องขออนุญาตเพื่อดำเนินการใดมิได้ และในการติดต่อระหว่างผู้จัดการศึกษากับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสามารถติดต่อผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือสั่งระงับการจัดการศึกษานั้นได้ แต่ในกรณีที่สั่งระงับการจัดการศึกษา ต้องกำหนดมาตรการรองรับผู้เรียน ให้สามารถเรียนต่อในสถานศึกษาหรือได้รับการศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดที่สมควรด้วย

การอุดหนุนการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องคำนึงถึงความทัดเทียมกันระหว่างผู้เรียนซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษากับผู้เรียนซึ่งเรียนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ด้วย

มาตรา ๑๔ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐต้องอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษาและการกำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยต้องอยู่ในความรับผิดชอบและบังคับบัญชาของครูใหญ่

(๒) วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดตาม (๑) ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น วิถีชีวิตของสังคม และพัฒนาการของเทคโนโลยีและของโลก และต้องจัดให้มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

(๓) แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่ไม่เท่ากันของผู้เรียน และสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันกับแนวทางใหม่ได้

(๔) ในแต่ละสถานศึกษาต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนการบริหารจัดการ และดำเนินงานอื่นที่มีใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามจำนวนที่จำเป็นและเหมาะสม ในกรณีที่สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน จะมีผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

(๕) ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ให้ครูใหญ่รับฟังความคิดเห็นของครูทั้งหมดของสถานศึกษานั้นด้วย

(๖) สถานศึกษาต้องมีทรัพยากรการเรียนรู้อันได้แก่ อุปกรณ์ที่จำเป็น ครู และกำลังคนที่ครบถ้วน ในกรณีจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกันได้

(๗) ต้องจัดให้มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมสำหรับครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาห่างไกล ทุรกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย หรือการปฏิบัติงานที่ยากลำบาก สำหรับครูหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนตาม (๔) บรรดาที่มีภาระเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้กำลังคน

ร่วมกันตาม (๖) หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๘) ต้องจัดให้บุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้รับโอกาสเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเดียวกับผู้เรียนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยจะแยกเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดให้มีระบบพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะในสถานศึกษาก็ได้ แต่ต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนดังกล่าวสามารถเข้าเรียนร่วมกับผู้เรียนทั่วไปให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(๙) ในกรณีที่ไม่สามารถจัดบุคลากรพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาของรัฐใดจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างมีคุณภาพ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด จะรวมสถานศึกษาของรัฐเข้าด้วยกันก็ได้ โดยรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และให้ความช่วยเหลือด้านอื่นแก่ผู้เรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็นตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(๑๐) การเลื่อนวิทยฐานะหรือเลื่อนตำแหน่งของครู ให้พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และความสามารถในความเป็นครู

(๑๑) ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐสั่งการหรือมอบหมายกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ อันจะทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หลักได้เต็มกำลังความสามารถหรือทำให้ผู้เรียนไม่มีเวลาเพียงพอในการเรียน

(๑๒) ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างสมบูรณ์

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเจ้าสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสนอแนะให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวรรคหนึ่ง
หน่วยงานของรัฐใดไม่ปฏิบัติตามมาตรการตาม (๑๑) ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวละเว้นหรือจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้

ให้สถานศึกษาของเอกชนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แต่ในกรณีที่มิได้มีกฎหมายอนุญาตให้การจัดการศึกษาของเอกชนแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้ สถานศึกษาของเอกชนดังกล่าวอาจได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แตกต่างจากสถานศึกษาของเอกชนที่ไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้

มาตรา ๑๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการให้สถานศึกษาของเอกชน ที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) จัดให้ครู ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน เงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นให้สอดคล้องกับครูของสถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาในระดับดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐอาจจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ครูของสถานศึกษาของเอกชน เป็นการเพิ่มเติมได้

มาตรา ๑๗ ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) (๖) และ (๗) ให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง รวมตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม การจัดการศึกษาในด้านอื่น โดยรัฐอาจใช้การลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือให้สิทธิ และประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่นหรือประโยชน์อื่นใด เป็นมาตรการในการจูงใจ

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖) ประชาชนซึ่งมีภูมิปัญญาหรือประกอบอาชีพหรือธุรกิจในจังหวัดใด อาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดใกล้เคียงได้

คณะบุคคลตามวรรคหนึ่งอาจจัดตั้งเป็นสมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่อ อย่างเป็นทางการอื่นได้

เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะบุคคลดังกล่าว แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดทำวางแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา ๗๓ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของคณะบุคคลตามวรรคสามประกอบการพิจารณาด้วย

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะบุคคล ตามวรรคสาม หรือการบริจาคให้แก่สถานศึกษาผ่านทางคณะบุคคลดังกล่าว ให้ได้รับการลดหย่อน ภาษีอากรหรือหักเป็นรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๙ ในการจัดการศึกษาของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ถ้ารัฐหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าทำให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจะประหยัดและมีประสิทธิภาพดีกว่า การดำเนินการเอง รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้เรียน หรือสถานศึกษาของเอกชนแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรี กำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

หมวด ๒
สถานศึกษา

มาตรา ๒๐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้เพียงพอ มีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงจำนวน และสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทางประกอบกับสถานศึกษา ที่ภาคเอกชนได้จัดให้มีขึ้นอยู่แล้ว

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบ การศึกษาที่จะจัดให้มีขึ้น โดยต้องมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาที่ครบถ้วนตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกอบกันด้วย

อุปกรณ์ในการศึกษาตามวรรคสองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี หรือห้องปฏิบัติการ สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้ ไม่ว่าสถานศึกษานั้น จะเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกัน และให้มีอำนาจอนุญาตให้ผู้เรียน ที่เรียนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) เข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งอาจเป็นนิติบุคคลได้ตามที่มีกฎหมายกำหนด ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับการจัดให้มีสถานศึกษาของรัฐ ตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและสถานศึกษา ของรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริม กระตุ้น อำนวยความสะดวก และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชน ทั่วไปสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้โดยสะดวก โดยไม่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ ที่จะเป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้หรือมีลักษณะเป็นการไม่เกื้อหนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อยหรือความปลอดภัยหรือการเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสม มิให้ถือว่าเป็นข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือมีลักษณะ ตามวรรคหนึ่ง

สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งอาจจัดให้มีระบบการวัดผล และประเมินผลสำหรับผู้ซึ่งประสงค์จะได้รับหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรรับรอง ความรู้ความสามารถ หรือนำไปสะสมเพื่อการรับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปริญญาได้

มาตรา ๒๒ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) มีหน้าที่จัดให้ผู้เรียนซึ่งประสงค์จะเข้าเรียนในชั้นปีที่หนึ่งของช่วงวัยตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) ได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นโดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือคัดเลือกด้วยวิธีการใด ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะเข้าเรียนมากกว่าที่จะพึงรับได้ ให้ใช้วิธีการจับสลาก

การรับผู้เรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) และ (๖) ในกรณีจำเป็นและสมควร สถานศึกษาอาจจัดให้มีการคัดเลือก ผู้ประสงค์จะเข้าเรียนได้ แต่การคัดเลือกนั้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์การเรียนรู้และทักษะในระดับ

ก่อนหน้าเป็นสำคัญ การวัดผลการเรียนรู้ที่สูงกว่าผลการเรียนรู้หรือทักษะดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้บุคคลอื่นเสียหาย

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษ มีความสามารถพิเศษ หรือมีลักษณะเป็นการเฉพาะตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๓ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖) มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับ เสนอแนะ หรือช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในระเบียบที่ออกตามวรรคสอง

องค์ประกอบ วิธีการได้มา คุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) คำนึงถึงความเป็นอิสระของการบริหารจัดการสถานศึกษา ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(๒) มีรูปแบบหลากหลายที่สามารถปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีขนาด ลักษณะ วัตถุประสงค์ และความพร้อมที่แตกต่างกันได้

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรชุมชนในพื้นที่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูในสถานศึกษาซึ่งมิใช่ครูใหญ่ โดยจะมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วยก็ได้

(๔) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันได้

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่จะต้องปรับปรุงระเบียบตามวรรคสอง ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นหรือข้อเสนอแนะของสถานศึกษาอย่างน้อยทุกสองปี

มาตรา ๒๔ ในแต่ละจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา ๒๓ ทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะนโยบาย หรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตน โดยอาจเชิญหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นได้

ในการจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง จังหวัดใดมีการตั้งคณะบุคคลตามมาตรา ๑๘ ให้เชิญคณะบุคคลดังกล่าวมาร่วมประชุมด้วย

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือกผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและคณะกรรมการนโยบายนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งไปพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๒๕ ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขดังกล่าวต้องก่อให้เกิดผลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา
- (๒) มีความเป็นอิสระในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
- (๓) มีความเป็นอิสระในการบริหารการเงินและการใช้จ่ายเงิน
- (๔) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

มาตรา ๒๖ ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดสรรให้ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยให้จัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปที่ไม่กำหนดวัตถุประสงค์ จำนวนเงินขั้นต่ำดังกล่าวไม่รวมถึงงบประมาณสำหรับเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง และค่าที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง

ในการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการนโยบาย และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ด้านการเงินหรือการคลัง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตาม ที่คณะกรรมการนโยบายเสนอ ด้านละหนึ่งคน

การกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคสอง ให้กำหนดตามขนาด ที่ตั้ง ประเภท และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และให้พิจารณา ทบทวนทุกสามปี

มาตรา ๒๗ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนทั่วไปตามมาตรา ๒๖
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน

หรือความร่วมมือที่ได้รับตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖)

- (๔) เงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษา
- (๕) เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับ
- (๖) ดอกผลของรายได้

รายได้ตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นสิทธิที่สถานศึกษาจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์

ในการจัดการศึกษาและแก่ผู้เรียนได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยไม่ต้องนำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีรายได้สะสมเป็นจำนวนเกินจำเป็น จะจัดสรรเงินอุดหนุน ตามมาตรา ๒๖ ให้น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำก็ได้

การจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษาต้องไม่เป็นอุปสรรค ต่อการจัดการศึกษา และต้องมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๒๘ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา
ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่
เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา

รายได้ที่ได้รับจากการจัดหาผลประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นรายได้
ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๕)

มาตรา ๒๙ ในกรณีจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกระบวนการ
เรียนรู้และแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) คณะกรรมการนโยบายจะจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุที่ใช้จากรายได้ของสถานศึกษาตามมาตรา ๒๗ ขึ้นเป็นการเฉพาะ
สำหรับสถานศึกษาก็ได้ โดยระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่น คล่องตัว โปร่งใส และก่อให้เกิด
ความเป็นอิสระแก่สถานศึกษา และอาจกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละพื้นที่
มีระเบียบที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือให้มีความแตกต่างกันระหว่าง
การจัดซื้อจัดจ้างจากรายได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) และรายได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง
(๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ก็ได้

ให้ถือว่าสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๐

ระเบียบตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร
พัสดุภาครัฐแล้วให้ใช้บังคับได้ แต่ในการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระ ประสิทธิภาพ และประโยชน์
ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

มาตรา ๓๐ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง (๗) ต้องมีความเป็นอิสระ โดยการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมาย
ว่าด้วยการนั้น

หมวด ๓

ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

มาตรา ๓๑ ครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ สร้างนิสัย
และสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

ในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง นอกจากวิธีการสอน ให้ใช้วิธีการ
อบรม บ่มเพาะ ชี้นำ สร้างแรงบันดาลใจ และวิธีการหรือกระบวนการอื่นใดที่จะทำให้เกิด
ความเข้าใจ ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองประกอบกัน

มาตรา ๓๒ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเกิดความสมบูรณ์และดำรงฐานะอันสูงส่งในการหล่อหลอมคน ครูต้องอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ ทำการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแม่พิมพ์และแบบอย่างที่ดี

มาตรา ๓๓ ครูต้องมีคุณลักษณะทั่วไป ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความถนัดและภาคภูมิใจในความเป็นครูซึ่งมีภารกิจในการหล่อหลอมคน ซึ่งต้องมีความอดทนและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน

(๒) รับรู้และยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนด้วยความใส่ใจ ใจกว้าง และมีเมตตา

(๓) มีความสามารถในการชี้แนะหรือชี้นำผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและวิถีชีวิตด้วยความเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด มีขีดความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล

(๔) ตระหนักในภาระหน้าที่ในการพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันวิชาการและบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

(๕) มีความประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนและสังคม

(๖) มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๗) มีความรู้พื้นฐานและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้

ในการดำเนินการเพื่อผลิตครู ต้องดำเนินการสร้างให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามวรรคหนึ่งและมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และใช้คุณลักษณะดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และเป็นพื้นฐานในการออกใบรับรองความเป็นครู

ในกรณีที่ครูผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริตครอบงำให้ผู้เรียนกระทำการหรือไม่กระทำการใด หรือให้ผู้เรียนกระทำการในทางเพศ ให้ถือว่าครูผู้นั้นประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๓๔ ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ นอกจากคุณลักษณะทั่วไปตามมาตรา ๓๓ และความรู้ด้านวิชาการที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนแล้ว ครู ผู้ดูแล หรือผู้สอนซึ่งรับผิดชอบในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละระดับช่วงวัย ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะเฉพาะ ดังต่อไปนี้

(๑) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและจิตวิทยาเด็ก มีความรู้พื้นฐานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นผู้มีความรักความปรารถนาเป็นระเบียบเรียบร้อย มีวินัย อารมณ์ดี รักลูกศิษย์ ช่างสังเกต และมีความคิดสร้างสรรค์

(๒) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๑) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะในการเอาใจใส่

ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ช่างสังเกตและเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล สามารถแนะนำผู้เรียนให้ฝึกตนให้เกิดสมาธิได้

(๓) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๒) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการจัดการชั้นเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาวัยรุ่น สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งที่อาจส่งผลต่อผู้เรียน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการสร้างความไว้วางใจระหว่างครูและผู้เรียน ทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียน และทักษะในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน มีวิธีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกล้าและค้นเคยในการแสดงความคิดเห็นและการตั้งคำถาม สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้ รวมตลอดทั้งมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีความรู้ทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

(๔) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๓) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สามารถให้ข้อมูลและแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาตามความถนัดของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และคิดเชิงระบบ และสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

(๕) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๔) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะตามเป้าหมายแต่ละด้านดังต่อไปนี้

(ก) ด้านการประกอบอาชีพ ต้องมีความรู้และทักษะในอาชีพหรือวิชาชีพ ในสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือการประกอบกิจการของผู้เรียน และพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือประกอบกิจการของตนเองได้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต ตลอดจนสามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย มีความพร้อมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และสามารถแก้ไขปัญหาได้

(ข) ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต้องมีความรู้และทักษะในทางวิชาการสำหรับสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถหาวิธีการในการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่ผู้เรียนมีความถนัดและประสงค์จะเข้าศึกษาต่อ ตลอดจนสามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยัน มีนิสัยใฝ่รู้ มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง และทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต

(๖) ครูหรือผู้สอนซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๕) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีการพัฒนาความรู้ในด้านวิชาการอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะและวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ร่วมกัน จนสามารถรู้ถึงปัญหาและวิธีการวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถ

ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองในเรื่องต่าง ๆ ได้ สามารถสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียน
สำหรับการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคต รวมทั้งการปรับตัวให้ทัน
ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญ
ที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย และให้เป็นที่ของครูใหญ่ในการจัดและพัฒนาครู
ให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๖) ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๓๖ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายและสำนักงานกองทุน
เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาร่วมกันจัดให้มีการศึกษาและวิจัยหาต้นแบบ กระบวนการ
และวิธีการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในการผลิตครู
ซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)
รวมตลอดทั้งวิธีการในการพัฒนาศักยภาพครูให้สูงขึ้นและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้

มาตรา ๓๗ ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) (ข) ต้องมีใบรับรองความเป็นครู เว้นแต่เป็นผู้มีความรู้
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาหนึ่งวิชาใดเป็นการเฉพาะตามหลักเกณฑ์
และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ การกำหนดมาตรฐานความเป็นครู
การออก การพักใช้ และการเพิกถอนใบรับรองความเป็นครู และการปฏิบัติตามมาตรฐาน
และจรรยาบรรณของความเป็นครู ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ครูสภาต้องนำผล
การศึกษาวิจัยตามมาตรา ๓๖ มาเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งในการออกใบรับรองความเป็นครู

ใบรับรองความเป็นครูให้ใช้ได้ตลอดไป แต่ครูต้องเข้ารับการพัฒนาตามระยะเวลา
ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๘ ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้มีครูใหญ่คนหนึ่ง รับผิดชอบในการบริหาร
สถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่น
ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยจะให้มีผู้ช่วยครูใหญ่ในการบริหารตามความจำเป็น
และเหมาะสมด้วยก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงเจ้าสังกัดกำหนด

ครูใหญ่ต้องทำหน้าที่ครูและผู้ช่วยครูใหญ่มาแล้วตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
ที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของครู แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับ
ใบอนุญาตมิได้

ผู้ช่วยครูใหญ่ซึ่งทำหน้าที่ช่วยงานบริหารหรือธุรการอาจแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่เป็นครูได้

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดแนวทางในการสรรหา คัดเลือก และจัดการอบรม และพัฒนาครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ให้มีความรู้และความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๙ ให้ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูในสถานศึกษาของรัฐได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูอาจมีระดับตำแหน่งเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่อาจมีชื่อตำแหน่งเรียกเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยการนั้นได้

มาตรา ๔๐ ให้มีองค์กรของครู เรียกว่า “คุรุสภา” มีหน้าที่และอำนาจในการออก ใบรับรองความเป็นครู การพักใช้ และการเพิกถอนใบรับรองความเป็นครู ดูแล ส่งเสริม ช่วยเหลือ ด้านสวัสดิการ และประโยชน์อื่นใด รวมตลอดทั้งการพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครู ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ และหน้าที่อื่นที่จะยังประโยชน์ต่อครูซึ่งต้องมีใช้หน้าที่ และอำนาจในการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ใด เว้นแต่เป็นการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐๐

การจัดตั้ง การเป็นสมาชิก การบริหาร และการดำเนินการของคุรุสภาตามวรรคหนึ่ง และหน้าที่และอำนาจอื่น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนงบประมาณให้คุรุสภาให้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๔๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนา ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง และทันต่อพัฒนาการของโลกและเทคโนโลยี ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและความต้องการของครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

มาตรา ๔๒ ระบบการติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดให้มีขึ้น ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และต้องสอดคล้องกับภารกิจ ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะพิจารณา จากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาแทนการพิจารณาเป็นรายบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้พิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) ผลสัมฤทธิ์หรือพัฒนาการของผู้เรียน
 (๒) ข้อมูลจากครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 ผู้เรียน และผู้ปกครอง
 (๓) ข้อมูลจากชุมชนใกล้เคียง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๓ ให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์
 ความรอบรู้ ความชำนาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้
 หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนเป็นครั้งคราว โดยครูใหญ่มีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้ง
 ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามสมควรได้ ทั้งนี้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าว
 ไม่ต้องมีใบรับรองความเป็นครู

หมวด ๔ การจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑ ระบบการศึกษา

มาตรา ๔๔ การจัดการศึกษาอาจจัดตามระบบ ดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ
 (๒) การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง
 (๓) การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรา ๔๕ การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้
 ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะจัดในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา จัดโดยบุคลากร
 หรือผู้ปกครอง หรือโดยวิธีการอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบ
 ของคณะกรรมการนโยบาย

รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับอย่างทั่วถึง
 เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ
 ทัดเทียมกัน

การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ
 ให้จัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

การวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิตามระดับ ให้เป็นไปตาม
 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของ
 คณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๔๖ การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับมีสามระดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษาก่อนวัยเรียน เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการดูแล อบรม บ่มเพาะ และพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓)
- (๒) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖)
- (๓) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

มาตรา ๔๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๔๘ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (ก) หรือการฝึกอบรมอาชีพ ให้จัดโดยสถานศึกษา หรือโดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ หรือโดยวิธีการอื่นใด ในกรณีที่สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการ มิให้ถือว่าสถานประกอบการนั้นจัดตั้งสถานศึกษาหรือประกอบกิจการสถานศึกษา และจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการซึ่งให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียน ต้องมีใบรับรองความเป็นครูมิได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือทักษะอาชีพขั้นสูงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๙ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) อาจจัดในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน หรือจัดด้วยวิธีการอื่นใดตามพัฒนาการของโลก และตามความต้องการของผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องมีหลักสูตรและวิธีการที่ผู้เรียนมีทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือมุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพขั้นสูงได้ตามความถนัดของตน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๐ การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของตน สำหรับการประกอบอาชีพ หรือสำหรับการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว สังคม หรือเพื่อประโยชน์แห่งความรอบรู้ของตนเอง โดยอาจจัดให้มีใบรับรองคุณวุฒิตามความเหมาะสมได้

มาตรา ๕๑ การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็วิธีการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น หรือวิธีการอื่นใดที่มีใช่เป็นการบังคับ ที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีช่องทางในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และสะดวก และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยง่ายโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร สามารถเพิ่มพูน

ความรู้ได้อย่างกว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเองและเกิดประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๕๒ ให้จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ ที่ได้รับจากการศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๑) (๒) หรือ (๓) จากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษา หรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ หรือจากการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรอง ระดับการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นสิทธิของเอกชน ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ที่จะจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมตลอดทั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะแยกกันดำเนินการหรือร่วมมือกันก็ได้ และรัฐอาจให้ประโยชน์ ทางภาษีอากรหรือประโยชน์อื่นใดแก่เอกชนดังกล่าวได้

ส่วนที่ ๒

หลักสูตรและการประเมินผล

มาตรา ๕๔ การจัดหลักสูตรต้องมุ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๕๕ ให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดทำคำแนะนำหรือคู่มือ วิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และเผยแพร่ต่อประชาชนและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

(๒) พัฒนาและจัดทำต้นแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรา ๕๔ สำหรับการ จัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ตลอดจน ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำต้นแบบหลักสูตรดังกล่าว และต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับ พัฒนาการของโลกและความจำเป็นของประเทศตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าทุกสองปีหรือตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๓) จัดทำต้นแบบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๔) จัดทำต้นแบบของระบบ วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผล ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักสูตรตาม (๒) ที่ใช้ ในการดำเนินการดังกล่าวอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำก็ได้

(๕) จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะตามมาตรา ๕๒

(๖) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครู เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

(๗) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ และการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง

(๘) ศึกษา วิจัย และสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจะดำเนินการเอง หรือร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดดำเนินการ หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการก็ได้

(๙) ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการ หรือคณะกรรมการ นโยบายกำหนด

มาตรา ๕๖ การจัดทำต้นแบบหลักสูตรตามมาตรา ๕๕ (๒) ต้องจัดทำให้มี หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการหรือเหมาะสมกับผู้เรียนในภูมิภาค หรือที่มีวัฒนธรรม ความจำเป็น หรือความต้องการที่แตกต่างกัน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการจัดทำด้วย

เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบต้นแบบหลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สถานศึกษาที่จัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) นำต้นแบบหลักสูตรไปใช้ได้ โดยสถานศึกษามีอิสระในการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติม ต้นแบบหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้ดียิ่งขึ้นได้ แต่ต้องแจ้งให้ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ทราบก่อนนำหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นไปใช้

มาตรา ๕๗ ให้นำความในมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับการจัดทำแนวทาง หรือวิธีการตามมาตรา ๕๕ (๖) และ (๗) ด้วยโดยอนุโลม และเมื่อคณะกรรมการนโยบาย ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ได้ และในกรณีจำเป็นและสมควร สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้จะจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวด้วยก็ได้

มาตรา ๕๘ สถานศึกษาที่จัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจจัดให้มีหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเป็นการ เฉพาะได้ หรืออาจร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนในการ

จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้นได้ แต่หลักสูตรดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการนโยบายมอบหมายแล้ว

มาตรา ๕๙ หลักสูตรของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (ข) ต้องมีความยืดหยุ่นที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และสถานศึกษาต้องไม่กำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนแบบตายตัว เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดได้ครบถ้วน ให้มีระบบที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษา ณ สถานศึกษาอื่นหรือศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดในวิชาที่ตนต้องการ แล้วเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาหรือจากประสบการณ์นอกสถานศึกษามาใช้ในสถานศึกษาได้โดยสะดวก

มาตรา ๖๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตรหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ก่อให้เกิดสมรรถนะหรือไม่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้รายงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อสั่งการให้สถานศึกษานั้นชี้แจงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพิจารณาสั่งการต่อไป

มาตรา ๖๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาต้องมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครูสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับคำปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัยตามมาตรา ๘

ให้นำการเรียนรู้เชิงรุกตามวรรคสอง ไปใช้กับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ด้วย

มาตรา ๖๒ การประเมินการเรียนรู้ให้เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของผู้เรียนตามมาตรา ๘ เป็นสำคัญ โดยให้ใช้การประเมินนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถนำผลนั้นไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ของตน ทั้งนี้ ต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อใช้กับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ได้อย่างเหมาะสม และต้องไม่ใช้วิธีการทดสอบความรู้ในทางวิชาการแต่เพียงด้านเดียว

มาตรา ๖๓ การประเมินผู้เรียนเพื่อกำกับ ติดตาม หรือการประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับชาติ ต้องกระทำอย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดกระบวนการ เรียนรู้ และหลักสูตรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕
หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

ส่วนที่ ๑

การกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา ๖๔ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๖๕ การจัดการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่หรืออำนาจของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่มีกฎหมายกำหนด แต่การจัดการดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) และการกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีต้องคำนึงถึงและสอดคล้องกับเป้าหมาย ของผู้เรียนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

ให้ความความในวรรคสองของมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการกำหนดวิธีการคัดเลือก บุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการ หรือส่วนราชการ ตามมาตรา ๖๕ ต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้การจัดการศึกษาถูกแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ โดยไม่ต่อเนื่อง หรือบูรณาการกัน และไม่ทำให้สถานศึกษาขาดอิสระในการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๗ ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนา คุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการกำกับดูแลตามความเหมาะสม

การส่งเสริม การสนับสนุน และการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง อาจแยกประเภท เพื่อให้การสนับสนุนที่แตกต่างกันได้ โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ และภาวะ ในการจัดการศึกษาที่เอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ส่วนที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๖๘ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่จัดการศึกษา หรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการจัดทำแนวทางตามวรรคหนึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของส่วนราชการและบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องประกอบด้วย

แนวทางตามวรรคหนึ่งต้องมีรูปแบบหลากหลายที่เหมาะสมกับระบบ รูปแบบ ระดับ และประเภทของการจัดการศึกษาและความพร้อมของการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้บรรลุแนวทางดังกล่าว และให้มีการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ให้ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจัดให้มีศึกษานิเทศก์ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษาตามความจำเป็น

ศึกษานิเทศก์ต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเคยเป็นครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูมาแล้ว ตามระยะเวลา และตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ที่เกี่ยวข้อง แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับใบอนุญาตมิได้

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา ของประเทศเป็นครั้งคราวตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายและการยกระดับการศึกษาของประชาชน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ในการติดตาม ปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาของชาติ

การประเมินตามวรรคหนึ่งต้องกระทำโดยหน่วยงานภายนอกและตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ต้องไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกินความจำเป็น

มาตรา ๗๐ ให้สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ตามแนวทางที่คณะกรรมการนโยบาย กำหนด แนวทางดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาองค์กรและมีความหลากหลายเพื่อให้ เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกัน

สถานศึกษาอาจขอให้มีการรับรองการพัฒนาคุณภาพตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้

ส่วนที่ ๓
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษา

มาตรา ๗๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้มีข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับช่วงวัยและทุกระบบการศึกษา และข้อมูลอื่นตามรายการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาตามมาตรา ๗๘ การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา และการบริหารจัดการ การศึกษาของชาติ

ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษำบันทึกข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ตามรายการ มาตรฐานข้อมูล มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องรวมถึงข้อมูลรายรับรายจ่าย ของสถานศึกษาด้วย

ให้สำนักงานมีอำนาจเข้าถึงและใช้ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน และกระทรวงศึกษาธิการต้องยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้าถึงข้อมูล และมีอำนาจส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานอื่นที่จำเป็นต้องใช้ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ได้ตามที่เห็นสมควร แต่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จะกระทบต่อ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลมิได้

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ระบบที่สอดคล้องและแลกเปลี่ยน ข้อมูลกันได้กับระบบที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ใช้กันอยู่

มาตรา ๗๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เกี่ยวกับสถานศึกษา คุณภาพการศึกษา ทางเลือก และโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ และการดำเนินการในด้านอื่นที่จำเป็น

การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องมีความครอบคลุม ถูกต้อง เชื่อถือได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการข้อมูลตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่จะกำหนดให้เปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลมิได้

นอกจากข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจสั่งให้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่ คณะกรรมการนโยบายได้

หมวด ๖
แผนการศึกษาแห่งชาติและทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ส่วนที่ ๑
แผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๓ ให้สำนักงานจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แล้วเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ภายใต้บังคับมาตรา ๗๕ แผนการศึกษาแห่งชาตินั้น เมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ตลอดไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการให้ยกเลิก

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๗๔ ในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ต้องสอดคล้องและไม่ขัด หรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึง

(๑) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา

(๒) ปัจจัยทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศและของโลก

(๓) สถานการณ์และผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาของประเทศ

(๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) ข้อเสนอและข้อคิดเห็นที่เกิดจากการรับฟังความคิดเห็น

แผนการศึกษาแห่งชาติอย่างน้อยต้องมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการให้เด็กทุกคน และประชาชนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ การส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ การจัดให้มีการบูรณาการและความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดการศึกษาทุกระดับ การทำหน้าที่ของรัฐในการให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพ

มาตรา ๗๕ ให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติ ทุกห้าปี แต่ในกรณีมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบาย จะมีมติให้ทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติก่อนระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับกับการพิจารณาทบทวน ความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๖ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ เป็นไปตามพื้นฐานตามพระราชบัญญัตินี้ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษา แห่งชาติ

สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรร งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและการจัดสรรงบประมาณตามวรรคสองที่ไม่เป็นไปตาม แผนการศึกษาแห่งชาติจะกระทำมิได้

ส่วนที่ ๒

แผนปฏิบัติการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๗ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและสำนักงาน ร่วมกันจัดทำ แผนปฏิบัติการรายปีเป็นระยะเวลาทุกสี่ปี ในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้ ให้เสนอ คณะกรรมการนโยบายเพื่อวินิจฉัย เมื่อได้จัดทำแผนปฏิบัติการรายปีดังกล่าวและได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการนโยบายแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ทุกปีก่อนเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหารือร่วมกันเพื่อปรับปรุง แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความจำเป็นและตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วดำเนินการ ต่อไปตามวรรคหนึ่ง

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนั้น ในกรณีมีวงเงินจัดสรร ไม่เพียงพอ ให้จัดสรรให้ตามมติของคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ ๓

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

มาตรา ๗๘ ให้สำนักงานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา
- (๒) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
- (๓) แนวทางการจัดการกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคตาม (๒)
- (๔) เรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร
- การประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทำเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๗๙ ให้สำนักงานใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ในการดำเนินการให้มีการจัดทำรายงานบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร เพื่อรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และครัวเรือน รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์และปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบาย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

ส่วนที่ ๔ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๘๐ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการรับส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม การสื่อสารดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา

มาตรา ๘๑ ให้รัฐจัดให้มี ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ ในรูปแบบสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู และส่งเสริมการศึกษาและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ดูแล และผู้ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต การดูแล รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

หมวด ๗
คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๘๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านคนพิการ ด้านบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ และด้านการเงิน การคลังหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทยมีมติเสนอจำนวนหนึ่งคน และประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือเป็นการทั่วไปว่าเป็นผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

กรรมการตาม (๒) และ (๓) จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนมิได้ เว้นแต่เป็นการมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง

กรรมการตาม (๔) ต้องมาประชุมด้วยตนเอง การมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าวมาประชุมแทนอาจทำได้เป็นครั้งคราว แต่ไม่ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นพ้นจากความรับผิดชอบ

มติของคณะกรรมการนโยบายมีผลผูกพันส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการ การที่ส่วนราชการใดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการนโยบาย ให้ถือว่าหัวหน้าส่วนราชการซึ่งเป็นกรรมการนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

การไม่เข้าร่วมประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ไม่เป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคห้า

มาตรา ๘๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (๖) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๘๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่และให้คณะกรรมการนโยบายปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ก่อนครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนครบกำหนดตามวาระ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๓
- (๔) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

มาตรา ๘๖ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘๗ ให้คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ตามมาตรา ๗๓

(๓) เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อประกอบ

การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับแผนอัตรากำลังด้านการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๕) จัดให้มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและกำหนด

มาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังกล่าว

(๖) ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษา

แห่งชาติ ในกรณีความปรากฏว่ามีการปฏิบัติหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ แต่ในกรณีที่เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ให้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก่อน หากมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๗) พิจารณาเสนอแนะให้มี ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

ต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งให้ความเห็นหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่

คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๘๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว

และต่อเนื่องของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

ตามมาตรา ๘๗ (๘) อย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการทำหน้าที่ศึกษาและวิจัย เพื่อเสนอแนะงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบการศึกษา ระบบการเงินและเศรษฐศาสตร์เพื่อการศึกษา การดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก การผลิตและพัฒนาครู สถานศึกษา ตลอดจนระบบหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) คณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและเสนอแนะการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติตามที่จำเป็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๓) คณะกรรมการทำหน้าที่ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษาแห่งชาติ และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) คณะกรรมการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนับสนุน ติดตาม และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่เหมาะสม คณะกรรมการนโยบายจะแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการนโยบายในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๘๗ (๒) ก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นชอบและแจ้งให้คณะกรรมการนโยบายทราบแล้ว ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ให้ประธานกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาจากกรรมการของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๘๙ ให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๘๗ (๘) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙๐ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการนโยบายบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวม และจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

(๒) รวบรวมและจัดทำข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถ่ายทอด และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายและสำนักงาน รายงานดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานจะจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำหน้าที่เต็มเวลาหรือคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าตอบแทนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก็ได้

ให้สำนักงานมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ให้คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเพื่อดำเนินการเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน

ในระยะสี่ปีแรกนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

มาตรา ๙๒ ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงบรรดาสัทธิหรือหน้าที่ที่เกิดจากการดำเนินคดีที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นคู่ความด้วย

มาตรา ๙๓ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีความประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่น ให้แจ้งความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ผู้บังคับบัญชายินยอมให้ผู้ผู้นั้นโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นได้

ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการออกจากงานเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดและให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาและในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติอาจให้ความเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ขอยืมตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการชั่วคราวได้ โดยให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากสังกัดเดิม และเมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใดให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนสังกัดเดิม

มาตรา ๙๔ ให้กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงมีอยู่และดำเนินการต่อไปจนกว่าเงินที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจะหมดไปหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบ ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๖๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เงินที่เหลืออยู่โอนไปเป็นของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป คำว่า “กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หรือกฎหมายอื่นใด ให้หมายถึง “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติ
 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้กองทุนเพื่อความเสมอภาค
 ทางการศึกษานำเงินที่ได้รับการจัดสรรตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับ
 การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการผลิต การวิจัย การพัฒนา และการใช้
 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงการก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญ

มาตรา ๙๕ ให้แผนการศึกษาแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
 ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ
 ตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ
 ปรับปรุงหรือแก้ไขโดยเร็ว

ให้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน
 สองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๖ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง
 หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงสภาการศึกษาหรือคณะกรรมการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง
 คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการ
 สภาการศึกษา ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง
 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษา
 แห่งชาติ ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ

มาตรา ๙๗ ให้บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ
 คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
 ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการ
 ตามกฎหมายดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ภายในสองปี
 นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน
 ระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติ
 ขยายระยะเวลาอีกได้ไม่เกินหนึ่งปี

ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป
 จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๓

มาตรา ๙๘ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
 ใช้บังคับ ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันส่งเสริม
 การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีหน้าที่และอำนาจตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ด้วย

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาว่าสมควรจะจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ขึ้นหรือไม่ หากคณะรัฐมนตรีมีมติว่าไม่สมควรจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ หรือมิได้มีมติภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่งและมีหน้าที่และอำนาจตามวรรคสองต่อไป

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขอยืมตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานให้แก่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ และในระหว่างการปฏิบัติงานดังกล่าว ให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีสิทธิได้รับประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ตามที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๙๙ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระเบียบบริหารราชการให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ โดยจะต้องดำเนินการให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานภายในทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และสามารถบูรณาการระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานภายในกระทรวงและหน่วยงานอื่น เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้การบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ ภายในเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๐ ให้ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและปฏิบัติหน้าที่ครูได้ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไป โดยถือเสมือนหนึ่งเป็นครูผู้ได้รับใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้

ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายดังกล่าวหรือจะขอใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากประสงค์จะเปลี่ยนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แจ้งให้ครูสภาทราบภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ครูสภาดำเนินการออกใบรับรองความเป็นครูให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงครูซึ่งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ให้หมายถึงครูซึ่งได้รับใบรับรองความเป็นครูและครูตามวรรคหนึ่งและวรรคสองด้วย

มาตรา ๑๐๑ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามอัตราเดียวกับที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ครูสภาพออกไปรับรองความเป็นครูให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

มาตรา ๑๐๒ ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นศึกษานิเทศก์ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ ให้บุคลากรทางการศึกษาอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายตามมาตรา ๙๗ และมีการจัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๙๘ เป็นอย่างอื่น โดยให้มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สวัสดิ์ ภูทอง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดำเนินการสรุปและวิเคราะห์

นายสวัสดิ์ ภูทอง	นายสมพงษ์ ฝูยสาธรรม
นางสาวชนัญญา อุ่นจันทร์	นายชัชวาล อัครมากุล
ชาญชัย มาณจักร์	นายเฉลิมพล เอียดพูล
นางสาวสุรรัตน์ ขจรศักดิ์	

คณะทำงาน

นายสวัสดิ์ ภูทอง	นายสมพงษ์ ฝูยสาธรรม	นายเนติ รัตนากร
นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	นางสาวชนัญญา อุ่นจันทร์	นายชัชวาล อัครมากุล
นายชาญชัย มาณจักร์	นายเฉลิมพล เอียดพูล	นางสาวทตยา รัชตวิวัฒน์
นายวรพจน์ หาญใจ	นายมานพ ปลื้มวงษ์	นายมารุต หิรัญศรี
นางสาวณัฐสุดา พลชา	นางศิริพร กุลวงศ์	นายสรารุช ส่งศรี
นางสาวสุรรัตน์ ขจรศักดิ์	นายคชภู ศิริราช	

สำนักพัฒนานักกฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ